

passend
primair
onderwijs
regio Leiden

Ondersteuningsplan 2014-2016

16 april 2014

1	Inleiding	5
1.1.	Ondersteuningsplan	5
1.2.	Samenhang met andere documenten	5
1.3.	Planperiode	5
1.4.	Procedure vaststelling	6
2	Missie, visie en ambities	7
2.1.	Inleiding	7
2.2.	Visie	7
2.3.	De school en de leraar	8
2.4.	De schoolomgeving	8
2.5.	De partners van de school	8
2.6.	Speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs	9
2.7.	Het geld	9
2.8.	Het samenwerkingsverband	9
3	Beoogde resultaten	11
3.1.	Startsituatie	11
3.2.	Kwalitatieve en kwantitatieve resultaten	11
3.3.	Monitor passend onderwijs	12
4.	Inrichting passend onderwijs	15
4.1.	Route ondersteuning in het regulier onderwijs	15
4.1.1.	Voorwaarden	15
4.1.2.	De route	16
4.1.3.	Het aanbod	19
4.2.	Organisatie: de kring	21
4.2.1.	Voorgeschiedenis	21
4.2.2.	Opties	21
4.2.3.	Model of maatwerk	22
4.2.4.	Inrichten	22
4.2.5.	Hoe verder?	23
4.3.	Extra ondersteuning buiten het regulier onderwijs	24
4.3.1.	Gespecialiseerd onderwijs	24
4.3.2.	Deskundigenadvies	26
4.3.3.	Rechtstreekse instroom	26
4.4.	Doorgaande lijn	28
4.4.1.	Samenwerking bij zorgplicht en overgangen	28
4.4.2.	Overgangen	28
4.4.3.	Van voorschoolse voorzieningen naar de basisschool	28
4.4.4.	Van basisonderwijs naar speciaal (basis) onderwijs	29
4.4.5.	Van primair naar voortgezet onderwijs	29
5.	Ouders en medezeggenschap	31
5.1.	Inleiding	31
5.2.	Ouders als educatief partner	31
5.3.	Afstemming rondom individuele leerlingen	31
5.4.	Ouders en medezeggenschap	32

6.	Organisatie van het samenwerkingsverband	33
6.1.	Bestuurlijke uitgangspunten	33
6.2.	Inrichting van de organisatie	34
6.2.1.	Overgangsfase	34
6.2.2.	De organisatie vanaf 2014-2015	34
6.3.	Medezeggenschap	36
6.4.	Personeel	36
6.4.1.	Doelgerichte ontwikkeling	36
6.4.2.	Beginsituatie adviseurs passend onderwijs	36
6.4.3.	Beginsituatie expertteam	37
6.4.4.	Centrale organisatie	37
6.4.5.	Functieboek	38
6.5.	Geschillenregeling	39
7.	Passend onderwijs in relatie tot gemeentelijk beleid	43
7.1.	Verbindende kaders	43
7.2.	Gemeenschappelijke paragraaf samenwerkingsverband en gemeenten	44
7.2.1.	Inleiding: twee zielen, één gedachte?	44
7.2.2.	Gedeelde missie en visie	45
7.2.3.	Hoe krijgt dat praktisch zijn beslag?	46
7.2.4.	Hoe bereiken we dat?	49
7.2.5.	Wat leggen we vast?	50
7.3.	De ontwikkelagenda voor het samenwerkingsverband en de gemeenten	50
7.4.	Thuiszitters	52
8.	Kwaliteitsontwikkeling	53
8.1.	Inleiding	53
8.2.	Systeem van kwaliteitszorg	53
8.3.	Toezichtkader	53
9.	Financiën	55
9.1.	Ontwikkeling op langere termijn	55
9.2.	Allocatie van middelen	55
9.3.	Meerjarenbegroting	56
9.4.	Toelichting op de meerjarenbegroting	59
9.5.	Overgangsmaatregelen	63
10.	Bijlagen	65
-	Bij hoofdstuk 2: Professionalisering	65
-	Bij hoofdstuk 4: Basisondersteuning of autonome ondersteuning	66
-	Bij hoofdstuk 6: Profiel adviseur passend onderwijs	73
	Functiebeschrijving directeur	75
	Privacyreglement	78
-	Bij hoofdstuk 7: Handreiking voorkomen schoolverzuim en thuiszitten	83

Hoofdstuk 1 Inleiding

Passend onderwijs bouwt voort op het beleid van de Rijksoverheid dat eind jaren '80 is geïnitieerd en dat bekend is geworden als 'Weer Samen Naar School'. Onder dit motto zouden kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften in het regulier onderwijs opgevangen moeten worden door onderwijs op maat te geven. Hiertoe zijn in 1998 de scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) opgericht vanuit de voormalige LOM- en MLK-scholen. Dit streven van de overheid heeft zich voortgezet in Passend onderwijs: kwalitatief goed onderwijs voor ieder kind, waarbij de besturen een zorgplicht hebben. Passend onderwijs betekent zoveel mogelijk regulier onderwijs, door de ondersteuning naar het kind te brengen, in plaats van het kind naar de ondersteuning. Bij al onze beslissingen staat het belang van het kind voorop. Elk kind mag er zijn en hoort erbij, het liefst in de eigen sociale omgeving.

Wij gaan uit van de mogelijkheden en talenten van kinderen, niet van hun beperkingen.

Zorgplicht wil zeggen dat de school waar de ouders zich melden, het kind pas loslaat als het kind op een passende onderwijsplek is aangekomen.

Hoe de besturen die deel uitmaken van het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden dit willen realiseren kunt u lezen in dit ondersteuningsplan.

1.1. Het ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan is een wettelijk verplicht document, dat in ieder geval elke vier jaar wordt opgesteld en vastgesteld. Het geeft aan op welke wijze het samenwerkingsverband de organisatie en de financiering van passend onderwijs vormgeeft, welke ambities het samenwerkingsverband heeft en welke doelen worden nagestreefd.

Na vaststelling van het document is de inhoud leidend voor het samenwerkingsverband en de bij het samenwerkingsverband aangesloten scholen.

1.2. Samenhang met andere documenten

Het ondersteuningsplan geldt als basisdocument voor de ondersteuningsstructuur van alle participerende scholen. Deze scholen verwijzen in hun schoolplan en schoolgids naar dit document en baseren het ondersteuningsbeleid van de eigen school op de uitgangspunten van het ondersteuningsplan. Iedere school legt de operationele uitvoering van het ondersteuningsbeleid vast in het schoolondersteuningsprofiel (voorheen zorgparagraaf van het schoolplan). De gezamenlijke schoolondersteuningsprofielen van alle scholen binnen het samenwerkingsverband vormen de basis voor de beschrijving van het dekkend netwerk in het ondersteuningsplan.

In het jaarverslag van het samenwerkingsverband legt het samenwerkingsverband ten slotte verantwoording af over het gevoerde, en in het ondersteuningsplan beschreven beleid.

1.3. Planperiode

Het ondersteuningsplan wordt in principe geschreven voor een periode van vier jaar. Dit ondersteuningsplan betreft echter de eerste in zijn soort. Het samenwerkingsverband is in ontwikkeling en heeft tijd nodig om deze ontwikkelingen om te zetten in beleid en praktijk. Hiernaast start de transitie van de jeugdhulpverlening, die aanzienlijke invloed heeft op de vormgeving van de samenwerking tussen het samenwerkingsverband en de gemeenten, op 1 januari 2015. Om het ondersteuningsplan actueel te houden, is voor dit ondersteuningsplan gekozen voor een planperiode van twee jaar.

Uitgegaan wordt van onderstaande fasering:

2013-2014	ondersteuningsplan voor het nieuwe samenwerkingsverband opgesteld met een werking van twee jaar
2014-2015	tweejarig ondersteuningsplan operationeel, scholen actualiseren de paragraaf van hun schoolplan op basis van dit ondersteuningsplan
2015-2016	update/ bijstelling schoolondersteuningsprofielen en advies MR
2015-2016	voorbereiding nieuw, vierjarig, ondersteuningsplan

1.4. Procedure vaststelling

De conceptversie van het ondersteuningsplan is door het bestuur, na voorlopige goedkeuring van de ledenvergadering vastgesteld. Vervolgens is dit plan voorgelegd aan de ondersteuningsplanraad ter instemming en ingebracht in het OOGO (op overeenstemming gericht overleg met betrokken gemeenten). In april 2014 is de algemene ledenvergadering gevraagd het plan goed te keuren zodat het bestuur het ondersteuningsplan definitief kan vaststellen en tijdig, voor 1 mei, verzending naar de onderwijsinspectie kan plaatsvinden.

Hoofdstuk 2 Missie, visie en ambities

2.1. Inleiding

Schoolbesturen met scholen voor primair en speciaal onderwijs die onderwijs verzorgen in de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude, Voorschoten, Oegstgeest, Wassenaar en Kaag en Braassem hebben met ingang van het schooljaar 2014-2015 de opdracht om voor alle leerlingen binnen deze gemeenten passend onderwijs te organiseren en hebben daartoe de volgende missie geformuleerd:

*Het bieden van passend onderwijs aan elk kind,
aansluitend op zijn of haar ontwikkeling en talenten.*

Het samenwerkingsverband zal daartoe een integraal systeem van ondersteuningstoewijzing ontwerpen en inrichten. Het zal daarbij voortbouwen op bestaande verworvenheden en wat in de samenwerkingsverbanden WSNS (regio Leiden en Wassenaar) al is ontwikkeld en gerealiseerd: een continuüm van ondersteuning met lage verwijzingspercentages naar speciaal (basis) onderwijs. Het nieuwe samenwerkingsverband heeft de ambitie om de mogelijkheden van scholen om passend onderwijs te verzorgen nog verder te vergroten en met meer menskracht en middelen nog betere ondersteuning te bieden.

In de onderstaande paragrafen wordt niet de situatie vanaf augustus 2014 beschreven. Daarvoor is de transitie, bijvoorbeeld als het gaat om een nieuwe verdeling van middelen en herpositionering van personeel inzet te complex. De onderstaande paragrafen schetsen de beelden die het nieuwe samenwerkingsverband heeft bij de periode augustus 2016 en daarna. De periode tot dan zal benut moeten worden om van "oud naar nieuw" te komen.

2.2. Visie

- ❖ Het samenwerkingsverband streeft ernaar om passend onderwijs voor ieder kind te realiseren, waar mogelijk en wenselijk binnen de wijk of gemeente. Regulier waar het kan, speciaal waar nodig. De school is in staat (vroegtijdig) de onderwijsbehoefte te bepalen en wordt in staat gesteld om met maximale expertise het arrangeren op schoolniveau mogelijk te maken. Het is dan ook van belang dat scholen hiertoe gefaciliteerd worden en met expertise en/of met (financiële) middelen hun eigen kracht kunnen benutten. Het samenwerkingsverband wil dit bereiken/ borgen met een afspraak over basisondersteuning op een hoog niveau.
- ❖ Ouders worden vroegtijdig betrokken. Zij denken en praten mee over de wijze waarop ondersteuning wordt gerealiseerd. Deze betrokkenheid (ouders als educatieve partner) is structureel en versterkt daarmee de kwaliteit van het arrangement. Scholen werken nauw samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de jeugdhulpverlening vanuit de gemeenten en stemmen zo af wat nodig is in en voor het gezin.
- ❖ Voortzetting van lage verwijzingspercentages naar speciaal (basis) onderwijs en de ambitie om de afspraak over basisondersteuning op een hoog niveau vast te stellen, betekent niet dat de rol van het speciaal (basis) onderwijs snel zal afnemen. Integendeel, het samenwerkingsverband hecht aan hoogwaardig speciaal (basis) onderwijs en garandeert de toegang hiertoe voor kinderen waarvoor duidelijk is dat zij hierbij gebaat zijn. Het samenwerkingsverband streeft ernaar om de bestaande schotten tussen speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs te slechten, waardoor zich gespecialiseerd onderwijs kan ontwikkelen. Aan de vraag naar flexibele arrangementen kan daarmee worden voldaan.
- ❖ Het samenwerkingsverband zal bureaucratie vermijden, klein en tegen zo laag mogelijke kosten zijn opgebouwd en slagvaardig en onafhankelijk kunnen opereren. Het samenwerkingsverband zal zich verder bottom up ontwikkelen.

2.3. De school en de leraar

Een hoog niveau van basisondersteuning veronderstelt dat elke school in staat is tot preventieve en curatieve interventies. Iedere school is in staat om de ondersteuningsbehoeften van kinderen vast te stellen en vervolgens, *samen met* de ouders, ondersteuning te arrangeren. Iedere school werkt vanuit de principes van handelingsgericht werken en wordt daarbij ondersteund door een collegiaal netwerk, aangestuurd door de interne begeleider. Dit netwerk bestaat uit ouders, de leerkracht, en expertise en specialismen ‘van buiten’. De school houdt de regie. Doordat in het collegiale netwerk de juiste vormen van expertise zijn opgenomen, kan de school zelf arrangeren en het deskundigenadvies leveren in aanloop naar een verwijzing.

De ambitie om zo een hoog niveau van basisondersteuning in regulier onderwijs te realiseren kan niet zonder aandacht voor de ondersteuningsbehoefte van de leraar. Expertise en middelen zijn niet alleen nodig om tot een arrangement te komen, maar ook om het handelingsrepertoire van de leraar uit te breiden. Daarnaast zal het samenwerkingsverband samen met de besturen investeren in deskundigheidsbevordering en doelgerichte professionalisering¹.

2.4. De schoolomgeving

Het uitgangspunt “school en regulier” wordt versterkt door plaatselijk samen te werken met de daar beschikbare maatschappelijke voorzieningen, waaronder in ieder geval het jeugd- en gezinsteam. De beschikbare onderwijs- en niet-onderwijsbudgetten worden gebundeld ingezet voor een passend arrangement. Daarbij kunnen ook de verschillen in mogelijkheden tussen reguliere basisscholen, verwoord in hun schoolondersteuningsprofiel, worden benut.

Een dergelijke decentrale samenwerking van scholen en overige instellingen noemen we een kring en kan door de besturen van de deelnemende scholen worden gefaciliteerd door bundeling van de voor de school beschikbare expertise en financiële middelen. De kring moet in staat zijn tot verantwoording van opbrengsten en middelen.

Het samenwerkingsverband zal het voortgaan van bestaande kringen in de Leidse regio stimuleren. Het huidige samenwerkingsverband Wassenaar zal als kring verdergaan. In dit ondersteuningsplan zal de relatie tussen de kringen en het samenwerkingsverband verder worden uitgewerkt.

2.5. De partners van de school

De opvatting van een ‘klein’, slagvaardig en onafhankelijk samenwerkingsverband leidt er ook toe dat het samenwerkingsverband zelf geen onderwijsondersteuning zal verzorgen en dus geen ondersteunend personeel in dienst zal nemen. Wel zal het samenwerkingsverband beschikken over onderwijsspecialisten die de school ondersteunen bij het vinden van het juiste arrangement en die verantwoordelijk zijn voor het deskundigenadvies voorafgaand aan een verwijzing.

Hiernaast is er een taak weggelegd voor het samenwerkingsverband om de verbinding tussen scholen onderling in kringen en de verbinding met ‘de gezinskant’ te faciliteren. Dit krijgt vorm in de ondersteuningsteams op scholen en het ‘team van experts’ van de kring. De expertise zal, naast het speciaal (basis) onderwijs, worden geleverd door de bestaande professionele samenwerkingspartners SAD en AED en het personeel dat nu nog is ondergebracht bij de VIA Leiden.

De taak van deze partners ligt in de nieuwe structuur onder andere dicht bij de school of kring, door als lid van het ondersteuningsteam bij te dragen aan de totstandkoming van het arrangement en de uitvoering daarvan. Het samenwerkingsverband is gebaat bij een duurzame samenwerkingsrelatie met deze partners en een kwalitatief goed en flexibel aanbod. Ook de partners zelf zijn gebaat bij een dergelijke duurzame relatie en stabiliteit in de samenwerking.

Voor het personeel dat nu nog in de VIA Leiden is ondergebracht zal gekeken worden welk werkgeverschap het beste past bij deze decentrale, schoolnabije taak. (zie 6.2.2.)

Op personeel dat nu bekostigd wordt uit WSNS- of rugzakmiddelen is uiteraard het landelijk (in tripartiet overleg) overeengekomen mobiliteitsakkoord van toepassing. Bij de partners vindt momenteel ook afname van diensten plaats die niet vallen onder de tripartiete overeenkomst. Indien - als gevolg van de verdeling van middelen door het nieuwe samenwerkingsverband - bij de partners (personele/financiële) knelpunten ontstaan, berust bij het samenwerkingsverband een inspanningsverplichting om deze mede op te lossen.

¹ Zie bijlage “Professionalisering”.

2.6. Speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs

De wens om in hoogwaardig aanbod vanuit het speciaal (basis) onderwijs te blijven voorzien en op den duur gespecialiseerd onderwijs² vorm te geven, brengt met zich mee dat het samenwerkingsverband afspraken over instandhouding wil maken, en – indien nodig – daartoe financiële waarborgen kan afspreken. Deze afspraken zullen beperkt zijn tot (een deel van) de transitieperiode en zich uiteraard niet uitstrekken tot autonome daling van leerlingenaantallen.

De doelstelling om het samenwerkingsverband als organisatie klein, slagvaardig en onafhankelijk te houden, brengt met zich mee dat het speciaal basisonderwijs niet in een Federatie Plus variant door het samenwerkingsverband bestuurd kan worden. Dit zal in het schooljaar 2014-2015 verder worden uitgewerkt.

2.7. Het geld

Om zoveel als mogelijk het arrangeren in en door de school te stimuleren wordt ook een groot deel van de middelen die beschikbaar zijn voor ondersteuning aan de scholen, i.c. hun besturen, beschikbaar gesteld, waardoor scholen in staat zijn om arrangementen in het gehele ondersteuningsspectrum tot aan een verwijzing, te bekostigen.

De haalbaarheid van het allocatiemodel wordt getoetst aan de hand van een meerjarenraming (2014-2021) van baten en lasten. Bij de totstandkoming van een dergelijk financieel scenario wordt tevens gekeken naar de bekostiging van de expertise bij de partners, eventuele garanties voor het speciaal onderwijs en alternatieven voor de bekostiging van het speciaal basisonderwijs.

2.8. Het samenwerkingsverband

Zoals gezegd ligt het primaat van het arrangeren en de totstandkoming van het deskundigenadvies bij de school en haar ondersteuningsteam. Het samenwerkingsverband heeft daar geen rol in. Niettemin kan een deskundigenadvies tot de behoefte bij ouders leiden om een onafhankelijk tweede, oordeel door deskundigen te vragen.

Het samenwerkingsverband zal daarom een gezaghebbende en onafhankelijke commissie inrichten, om waar nodig de belangen van ouders (en kind) te waarborgen.

Daarnaast moet het samenwerkingsverband zijn “doorzettingsmacht” organiseren om toe te kunnen zien op plaatsing van thuiszitters en te voldoen aan de zorgplicht door besturen.

Ten slotte moet het samenwerkingsverband de toelaatbaarheidsverklaring afgeven, op basis van hooguit een procedurele toets. Het samenwerkingsverband volgt gedurende het gehele jaar zowel de beschikbaarstelling van extra ondersteuningsmiddelen als de toelaatbaarheidsverklaringen door middel van een continue monitor.

Het samenwerkingsverband heeft een rol als voortrekker bij het ontwikkelen van (nieuw) beleid, de wijze waarop deskundigheidsbevordering tot stand komt, de positie van de kring en de relatie van de kringen met het samenwerkingsverband en de schoolbesturen, de wijze waarop kringen worden gefaciliteerd en hoe met hen wordt gecommuniceerd, en ten slotte bij de inrichting van het samenwerkingsverband, materieel en personeel met het oog op de bedrijfsvoering.

² Waar er in het ondersteuningsplan sprake is van gespecialiseerd onderwijs (GO), wordt het huidige speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs bedoeld. Met het oog op de toekomst zou dit de beoogde term voor de nog nader te omschrijven en te realiseren transitie van SBO+SO=GO kunnen zijn.

Hoofdstuk 3 Beoogde resultaten

3.1. Startsituatie

Het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden (2801) is een samengaan van de samenwerkingsverbanden Weer Samen Naar School regio Leiden (3201) en Wassenaar (3401) en de besturen van de speciale scholen van cluster 3 en 4 in onze regio.

Alle inspanningen in het primair onderwijs in de regio Leiden hebben geleid tot een gunstige Ausgangssituatie bij de invoering van passend onderwijs. Zo liggen de percentages leerlinggebonden financiering ("rugzakken") en verwijzingen naar het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs beneden het landelijk gemiddelde, wat leidt tot een positieve verevening³.

	SBO	so cat 1 ⁴	so cat 2	so cat 3	so totaal	rugzakken
regio Leiden	1.50%	1.21%	0.17%	0.17%	1.54 %	0.69%
landelijk	2.60%	1.34%	0,09%	0.21%	1.64%	0.95%

*Gegevens peildatum 1 oktober 2013

3.2. Kwalitatieve en kwantitatieve resultaten

In hoofdstuk 2 is de visie van het samenwerkingsverband verwoord. Daaraan is een aantal aspecten te onderscheiden.

Regulier onderwijs

- Scholen zijn in staat om de onderwijsbehoeften van een leerling te bepalen.
- Er wordt gearrangeerd naar passend onderwijs op schoolniveau.
- De basisondersteuning is van een hoog niveau.
- Er zijn geen thuiszitters.

Betrokkenheid van ouders

- Ouders zijn betrokken bij het arrangeren op school.
- Er wordt, als dat nodig is, samengewerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin/de jeugdhulpverlening vanuit gemeenten.

Gespecialiseerd onderwijs

- De schotten tussen speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs verdwijnen.
- Er is een aanbod van flexibele arrangementen.

Een slagvaardig en onafhankelijk samenwerkingsverband

- Er is zo weinig mogelijk bureaucratie.
- De uitvoering is kosteneffectief.
- Het beleid wordt bottom-up en top-down ontwikkeld
- Het samenwerkingsverband organiseert de verbinding tussen de kringen en het samenwerkingsverband.
- Het samenwerkingsverband levert geen concrete hulp aan leerlingen of groepen leerlingen.

Uit deze aspecten zijn 15 kwalitatieve en kwantitatieve resultaten af te leiden die het samenwerkingsverband zich voorneemt om te behalen in de jaren 2014 en 2015.

³ De verevening is bedoeld als gewinning van de nieuwe samenwerkingsverbanden aan het uiteindelijke standaardtarief per leerling in 2020-2021. Voor ons samenwerkingsverband betekent deze verevening dat de financiële middelen geleidelijk iets toenemen.

⁴ Ondersteuningscategorie 1 (laag) betreft de huidige cluster 4, langdurig zieken en zeer moeilijk lerenden, ondersteuningscategorie 2 (middel) betreft lichamelijk gehandicapten en ondersteuningscategorie 3 (zwaar) betreft meervoudig gehandicapten.

Resultaten:

1. Onderzocht wordt of het gebruik van het Vraag-Profiel Instrument (VPI) of het Functionerings Profiel (FP) van toegevoegde waarde is bij het arrangeren.
2. Onderzocht wordt wanneer het zinvol en noodzakelijk is, binnen de route van basis- en extra ondersteuning, om een ontwikkelingsperspectief voor een leerling op te stellen.
3. Binnen kringen worden plannen ontwikkeld voor basisondersteuning op kringniveau.
4. Het samenwerkingsverband kent alle thuiszitters en zoekt met betrokken schoolbesturen en gemeenten en partners in de jeugdhulp naar oplossingen.
5. De ouders/verzorgers hebben een inbreng in het arrangeerproces en er wordt gebruikgemaakt van hun kennis en betrokkenheid.
6. Iedere school heeft een directe relatie met een jeugd- en gezinswerker.
7. Er wordt beleid ontwikkeld gericht op het verwijderen van de schotten tussen het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs cluster 3 en 4.
8. Bij plaatsing van leerlingen in het speciaal (basis) onderwijs worden afspraken gemaakt over de doelstelling en de duur van de plaatsing.
9. Bij plaatsing van een leerling in het speciaal (basis) onderwijs worden afspraken gemaakt over de terugkoppeling naar de basisschool.
10. Door het direct overhevelen van gelden naar de scholen ervaren de scholen minder bureaucratie.
11. Alle scholen werken handelingsgericht.
12. Alle scholen beschikken over een ondersteuningsteam.
13. Alle scholen beschikken over een expertteam.
14. De ouders zijn bij alle arrangeersessies betrokken.
15. De scholen gebruiken het groeidocument bij het interne en externe overleg over een leerling.

Door ervaring op te doen met het monitoren van deze 15 resultaatafspraken moet ten slotte een systeem opgezet worden waarmee de volgende vragen beantwoord kunnen worden:

Heeft passend onderwijs, op de wijze zoals dit samenwerkingsverband de ondersteuningstoewijzing organiseert, een positief effect op de ontwikkeling van kinderen? En hoe/waaraan kunnen wij dat zien?

Hoe kunnen we het resultaat monitoren van de inzet van ondersteuningsmiddelen en expertise aan de voorkant per school, gelet op het effect daarvan op de ontwikkeling van de leerlingen?

3.3. Monitor passend onderwijs

Met de invoering van passend onderwijs op 1 augustus komt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de monitoring te liggen bij de scholen binnen het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband bepaalt wat er gemonitord gaat worden en wie dit gaat uitvoeren. Bij het volgen van de (beoogde) resultaten is een systeem van kwaliteitszorg van belang. Het inrichten van een monitor, die in een deel van deze resultaatgebieden (en processen) inzicht geeft, maakt hier deel van uit. Dit instrument houdt de meest essentiële gegevens bij en maakt daarmee sturing, beleidsevaluatie en verantwoording mogelijk.

Belangrijke te monitoren 'facts' voor het samenwerkingsverband zijn:

- aantal leerlingen in het samenwerkingsverband;
- aantal leerlingen in het regulier onderwijs en het speciaal (basis) onderwijs;
- aantal arrangementen voor extra ondersteuning;
- deelnamepercentages speciaal (basis) onderwijs;
- aantal toelaatbaarheidsverklaringen;
- aantal terugplaatsingen naar het regulier onderwijs;
- aantal directe instromers in het speciaal (basis) onderwijs;
- aantal plaatsingen van basisschool naar basisschool;
- instroom vanuit een voorschoolse voorziening;
- uitstroom naar het voortgezet onderwijs;

- aantal thuiszitters en leerlingen met langdurige ontheffing van leerplicht.
- Voortgebouwd kan worden op de bestaande monitor die binnen de samenwerkingsverbanden WSNS van Wassenaar en Leiden gebruikt wordt. Deze digitale monitor Passend Onderwijs regio Leiden is gebaseerd op de onderdelen uit het schoolondersteuningsprofiel, waaronder de 12 indicatoren voor handelingsgericht werken. Daarnaast zal een koppeling worden bewerkstelligd met het instrumentarium dat gehanteerd wordt bij de ondersteuningstoewijzing (zie hfst.4 par.4.1.2. stap 6 Evaluatie).

Verder zal het samenwerkingsverband antwoord willen hebben op vragen als:

- werd het ontwikkelingsperspectief ingezet?
- werd de juiste ondersteuning aan de leerling geboden?
- werd de gegeven ondersteuning adequaat toegepast?
- werd de ondersteuning op tijd ingezet?
- werd er gewerkt volgens de nieuwe werkwijze binnen het samenwerkingsverband?

Uitvoering monitoring

Het samenwerkingsverband zal bij het ontwikkelen van de monitor gebruikmaken van:

- het groeidocument; dit ondersteunt scholen en samenwerkingsverbanden bij het aanvragen en toekennen van extra ondersteuning. Het is een instrument dat helpt om handelingsgericht arrangeren (HGA) in de praktijk succesvol vorm te geven. Binnen de regio Holland Rijnland wordt door de samenwerkingsverbanden Leiden en Duin- en Bollenstreek meegewerkt aan de ontwikkeling van het groeidocument;
- het dashboard; vanuit de PO-raad wordt gewerkt aan voorstellen om te komen tot een inrichting van een zogeheten 'dashboard', gericht op stuurinformatie over het realiseren van operationele doelstellingen (korte en langere termijn), bedrijfsvoering en exploitatie en het specifieke beleid van het samenwerkingsverband, afgezet in de tijd. Dit dashboard, gericht op stuurinformatie, zal in elk geval informatie moeten verstrekken over: financiën, thuiszitters, bureaucratie, basisondersteuning en leerlingstromen. Het samenwerkingsverband neemt deel aan de projectgroep die zich bezighoudt met het ontwikkelen van het dashboard. Het streven is om met ingang van het schooljaar 2014-2015 het dashboard gereed te hebben;
- het privacyreglement van de PO-raad; de Wet bescherming persoonsgegevens geldt ook voor het werken in de school. Er zullen bij het ontwikkelen van de monitor afspraken gemaakt moeten worden over wie de beheerder is en wie er toegang tot de gegevens krijgt. Het privacyreglement van de PO-raad biedt samenwerkingsverbanden handvatten om de monitor te laten voldoen aan de Wet bescherming persoonsgegevens (Wpb).

Tevens zal in het schooljaar 2016-2017 worden voorzien in het uitvoeren van een tevredenheidsonderzoek bij scholen en ouders. De volgende thema's zullen daarbij aan de orde zijn:

- deskundigheid leerkrachten: zijn leerkrachten in staat vroegtijdig leer-en ontwikkelingsproblemen bij kinderen te signaleren?
- tevredenheid functioneren ondersteuningsteam;
- tevredenheid inzet van expertteam;
- tevredenheid afgegeven TLV;
- samenwerking in de kringen.

De drie samenwerkingsverbanden binnen Holland Rijnland maken eigen keuzes bij het ontwikkelen van de monitor. Waar de samenwerkingsverbanden elkaar op het gebied van monitoring kunnen versterken worden zaken gezamenlijk opgepakt.

Hoofdstuk 4 Inrichting passend onderwijs

4.1. Route van de ondersteuning in het regulier onderwijs

De in hoofdstuk 2 beschreven missie en visie vormen de basis voor de organisatie en werkwijzen van het nieuwe samenwerkingsverband op diverse terreinen. De belangrijkste beleidscomponent betreft de wijze waarop in het samenwerkingsverband de ondersteuningstoewijzing is georganiseerd. Met andere woorden: het vormgeven, organiseren en uitvoeren van een passend arrangement, door de school, eventueel in samenwerking met 'externe' specialisten. De wijze waarop dit in het samenwerkingsverband gaat plaatsvinden betreft een toekomstbeeld: deze dient volledig geïntegreerd te zijn in het werken en denken van de scholen per 1 augustus 2016. Scholen en besturen hebben daarmee twee jaar de tijd om zich dit eigen te maken.

Speerpunten van deze werk- en denkwijze, afkomstig uit de missie en visie zijn:

- een handelingsgerichte werk- en zienswijze;
- regulier waar het kan, speciaal waar nodig;
- expertise aan de voorkant met als doel scholen in hun kracht te zetten;
- wijkgericht samenwerken, expertise dichtbij beschikbaar;
- het regulier onderwijs versterken met creatieve en effectieve arrangementen.

Om deze uitgangspunten te verwezenlijken is het van belang dat wordt gekomen tot een systematiek waar scholen en besturen mee aan de slag kunnen, die transparant is en uniformiteit kent over het hele samenwerkingsverband. De systematiek moet scholen, besturen, kringen en samenwerkingsverband in staat stellen de genoemde ambities te behalen.

Een systematiek van ondersteuningstoewijzing bestaat uit drie samenhangende delen: basisvoorwaarden, afspraken over het proces van arrangeren (de route) en afspraken over uitvoering van arrangementen (aanbod). In dit hoofdstuk worden stapsgewijs deze drie kanten van de systematiek belicht. Uitgangspunt hierbij is: uniformiteit in basisvoorwaarden en route, verscheidenheid in aanbod.

4.1.1. Voorwaarden

Voordat het proces van ondersteuning toewijzen start, is het van belang dat scholen in hun visie en handelen aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden vormen het fundament van de systematiek van ondersteuningstoewijzing: als niet aan deze voorwaarden voldaan is, zal het doorlopen van de route zeer waarschijnlijk niet een passend of geschikt arrangement opleveren. Met besturen zijn afspraken gemaakt zodat onderstaande voorwaarden tot de standaarduitrusting van *elke* school gaan behoren. Hier horen tevens afspraken bij over wat er gebeurt als een school niet aan deze voorwaarden voldoet. Afsproken wordt een periode van twee jaar te nemen om de basisvoorwaarden volledig op orde te hebben. Per 1 augustus 2016 verwachten we van alle scholen dat onderstaande voorwaarden gerealiseerd zijn.

Voorwaarde 1 – Handelingsgericht werken

De gewenste visie en werkwijze is een vertaling van de missie en visie van het samenwerkingsverband en gaat in essentie uit van handelingsgericht werken (HGW). Deze werkwijze bestaat uit zeven hoofdpijlers, te weten:

1. onderwijsbehoeften staan centraal;
2. het gaat om afstemming en wisselwerking;
3. de leerkracht doet ertoe;
4. positieve aspecten zijn van groot belang;
5. we werken constructief samen;
6. het handelen is doelgericht;
7. de werkwijze is systematisch en transparant.

De allereerste voorwaarde voor een goede systematiek van ondersteuningstoewijzing is dat het mogelijk is te signaleren dat een leerling zich niet ontwikkelt naar vermogen, en het met behulp van handelingsgericht werken vertalen hiervan naar concrete ondersteuningsbehoeften. Om dit in praktijk te brengen, zullen scholen daarom altijd volgens de principes van handelingsgericht werken moeten werken. Dit zorgt ervoor dat, op basis van een groepsplan, in een ontwikkelingsplan op papier kan worden gezet wat een leerling extra nodig heeft. Tevens impliceert het dat ouders worden betrokken bij alle stappen van het proces. Handelingsgericht werken is pas zinvol als het ook opbrengstgericht is (pijler 6).

Voorwaarde 2 – Werken volgens het inspectiekader / basisarrangement

De tweede voorwaarde voor een school om adequaat in te kunnen spelen op onderwijsbehoeften van leerlingen is het werken volgens (de zorgindicatoren van) het inspectiekader. Als de inspectie van mening is dat de school voldoet aan het inspectiekader, krijgt zij een basisarrangement toegewezen, waaruit blijkt dat zij voldoet aan de *basiskwaliteit* die verwacht wordt van scholen.

Voorwaarde 3 – Goede leerkrachten

Een derde voorwaarde voor een geslaagde route is een goede leerkracht. Kenmerken van een goede leerkracht zijn onder andere:

- kunnen reflecteren op het eigen handelen om systematisch en professioneel op gesignaleerde ondersteuningsbehoeften te kunnen inspelen, eventueel met behulp van extern advies.
- benodigde handelingen kunnen internaliseren en weten welke doelen na te streven bij het bieden van ondersteuning aan een leerling.

Voorwaarde 4 – Een goede/gekwalificeerde interne begeleider

Een laatste voorwaarde betreft een goede en gekwalificeerde interne begeleider. Een goede interne begeleider vormt het eerste vangnet op school bij handelingsverlegenheid van leerkrachten. Tevens biedt dit garantie op een effectiever proces (een goede interne begeleider weet wie wat doet en waar wat te halen valt). Het is van belang dat schoolbesturen deze noodzaak herkennen en zich inspannen voor continuïteit voor deze sleutelpositie op school. Dit begint met het beschikbaar stellen van voldoende tijd om de benodigde interne begeleidingstaken uit te kunnen voeren.

De verdere voorwaarden voor wat we basisondersteuning of autonome ondersteuning kunnen noemen, zijn opgenomen in hoofdstuk 10 (bijlagen).

4.1.2. De route

Als de basisvoorwaarden op orde zijn, geeft de route van ondersteuningstoewijzing vervolgens aan welke stappen er worden gezet in het proces van arrangeren, zowel op het niveau van de school als op het niveau van het samenwerkingsverband. Dit proces start bij de signalering door een leerkracht of door de ouders van een ondersteuningsbehoefte bij een leerling en eindigt op het moment dat passend onderwijs voor deze leerling gerealiseerd is. Bij de signalering is het van belang dat informatie uit de voorschoolse voorzieningen wordt ingebracht door de ouders bij de aanmelding op de basisschool. Een adequate overdrachtsprocedure helpt hierbij.

Voor een kleine groep kinderen met een evidente ondersteuningsbehoefte is al in de eerste levensjaren duidelijk dat zij direct zullen instromen in het speciaal onderwijs. (zie par. 4.3.6)

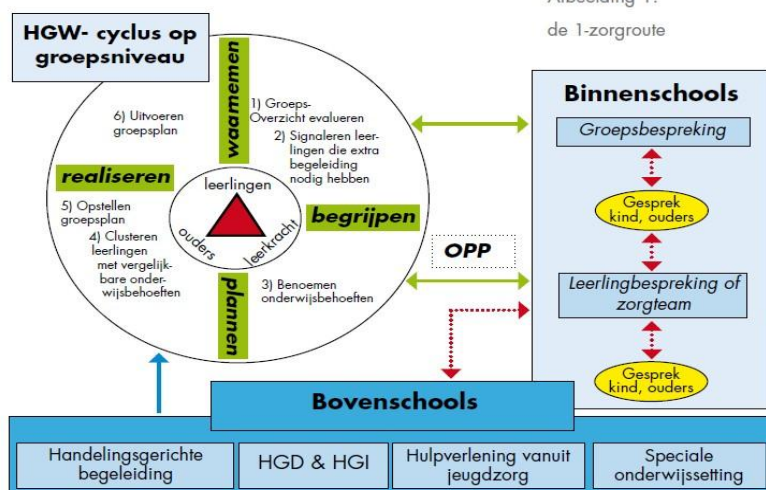
Stap 1 – Signalering door de leerkracht en de ouders

De route start met de signalering door de ouders en/of de leerkracht dat de ontwikkeling van een leerling stagneert. Op dat moment start de route van ondersteuningstoewijzing, op basis van handelingsgericht werken in de klas (zie diagram voor de bijbehorende cyclus). Uiteraard betreft een leerkracht (indien deze degene is die signaleert) op dit moment ook de ouders van de betreffende leerling bij het proces: Leerkracht en ouders werken constructief samen om een oplossing te vinden.

Handelingsgericht werken op meerdere niveaus

Afbeelding 1:
de 1-zorgroute

Stap 2 – In gesprek met de interne begeleider

Op het moment dat de leerkracht handelingsverlegen is, gaat zij in gesprek met de interne begeleider van de school. De interne begeleider maakt in eerste instantie een gedegen analyse van de situatie (leerkracht overstijgend) en geeft vervolgens advies over een mogelijke aanpak. Zij maakt afspraken over terugkoppeling en betreft wederom ouders bij het traject. Tevens is de interne begeleider verantwoordelijk voor professionele dossiervorming. Zij heeft daarmee de rol van trajectbegeleider en regievoerder in het arrangeerproces.

Stap 3 – Ondersteuningsteam en deskundigenadvies

Indien zowel leerkracht als interne begeleider (en ouders) handelingsverlegen zijn, roept de interne begeleider de hulp van het ondersteuningsteam in. Tot dit ondersteuningsteam behoren, naast leerkracht, ouders en interne begeleider:

- ✓ de directeur van de school. Deze is eindverantwoordelijk voor het arrangeerproces;
- ✓ de adviseur passend onderwijs. Deze beschikt over ruime onderwijservaring. Deze werkt voor en vanuit de visie van het samenwerkingsverband en kent de onderwijsondersteuningsmogelijkheden binnen het samenwerkingsverband. Deze beschikt daarnaast over aanzienlijke kennis van speciale onderwijsbehoeften en heeft de expertise in huis om tijdig voor gespecialiseerde ondersteuningsvragen het team uit te breiden met de juiste specialisten. De rol is die van wegwijzer en architect: hij ondersteunt de school bij het vormgeven en vinden van het juiste arrangement. De eventueel daarbij benodigde onderzoeken worden uitgevoerd vanuit de schoolbegeleidingsmiddelen van de school – niet door de adviseur passend onderwijs;
- ✓ de gezinspecialist (Jeugd- en Gezinswerker). Deze is de evenknie van de onderwijsspecialist, maar dan voor de jeugd- en gezinskant (opvoeding). Deze is een generalist, werkend vanuit een Jeugd- en Gezinsteam, waarin diverse soorten (specialistischer) jeugdhulp zijn samengevoegd. Hij geeft consultatie en advies, denkt mee en versterkt professionals in het onderwijs. Hij is gericht op eigen kracht van kinderen, gezinnen en hun (sociale) omgeving, waaronder nadrukkelijk de school. Hij weet 'de weg' in de opvoed- en opgroei-ondersteuning en staat in nauw contact met het achterveld van aanbieders. Hij kan uit de voeten met de op school gebezigde handelingsgerichte werkwijze en terminologie.

Het ondersteuningsteam dient niet primair te worden gezien als een geïnstitutionaliseerde en op gezette tijden terugkerende overlegsituatie. Eerder fungeert het ondersteuningsteam als collegiaal netwerk van de interne begeleider dat adviseert op de route, 'de weg wijst' binnen het samenwerkingsverband en in overleg tot een arrangement komt dat past bij de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Pas op het moment dat een arrangement daadwerkelijk vormgegeven en vastgesteld gaat worden gaat het, *indien gewenst*, om een overlegsituatie. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling een overleg met het ondersteuningsteam *als voorwaarde* te stellen voor het invoeren van hulp. Wel zal rekening moeten worden gehouden met de wettelijke verplichting tot het betrekken van een deskundigenadvies voorafgaand aan een verwijzing.

De vervolgstap is afhankelijk van welk soort arrangement uit het ondersteuningsteam komt: hulp binnen de basisondersteuning van de school of hulp binnen de basisondersteuning met behulp van de het expertiseteam (stap 4) of verwijzing naar het gespecialiseerd onderwijs (stap 5). Doordat met de betrokkenheid van de onderwijs- en gezinsspecialist wordt voldaan aan de wettelijke verplichting tot een deskundigenadvies hoeft er niet een aanvullend, inhoudelijk oordeel geveld te worden over het voorgenomen arrangement. De afspraken over de eisen die worden gesteld aan de deskundigheid van de betrokken functionarissen bij het arrangeren in de school vormen immers een garantie dat het systeem beheersbaar blijft.

Stap 4a – Arrangement in de basisondersteuning

De basisondersteuning omvat alle mogelijke arrangementen tot aan een verwijzing naar het gespecialiseerd onderwijs. Van het budget dat de school voor basisondersteuning beschikbaar heeft, organiseert zij het betreffende arrangement. Hierbij maakt zij, indien nodig, gebruik van het team van experts dat op het niveau van de kring opereert. Dit team van experts bestaat uit deskundigen op diverse vakgebieden die inzetbaar zijn voor de uitvoering van daadwerkelijke hulp. Zij worden betrokken op het moment dat duidelijk is welke ondersteuning geleverd moet worden (zie ook onder 'aanbod 4.1.3').

Stap 4b - Ontwikkelingsperspectief

Iedere school moet in staat zijn, eventueel met behulp van het collegiaal netwerk, een ontwikkelingsperspectief op te stellen. In het samenwerkingsverband bestaat, door het niet aanwezig zijn van extra ondersteuning, formeel geen moment meer (behalve bij aanvraag van een TLV) waarop verplicht een ontwikkelingsperspectief dient te worden opgesteld. Bij de vraag wanneer dit nuttig en wenselijk is zijn onderstaande vier uitgangspunten leidend.

- a) De eis van de inspectie dat een ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld op het moment dat een leerling op een andere leerlijn geplaatst wordt (vooralnog alleen wettelijk geldend voor leerlingen in de *huidige* groep 8).
- b) De situatie waarin een leerling gedrag laat zien waardoor zijn eigen ontwikkeling en het functioneren van de groep structureel verstoort dreigt te worden;
- c) De wenselijkheid van het opstellen van een ontwikkelingsperspectief bij leerlingen waarvan uitstroom op het niveau van groep 8 niet haalbaar lijkt en/of die als gevolg van extra ondersteuningsvragen (leren, werkhouding, sociaal-emotioneel functioneren) de vooraf gestelde doelen herhaaldelijk niet behalen (cognitief, sociaal-emotioneel of anderszins). Bij jonge leerlingen vormt het reguliere aanbod altijd de basis, aangezien hun ontwikkeling nog grillig verloopt. Het uitgangspunt is: eerst intensiveren (intensievere begeleiding), dan compenseren (hulpmiddelen aanbieden), dan dispensereren (einddoelen bijstellen).
- d) De beargumenteerde vraag van ouders tot het opstellen van een ontwikkelingsperspectief.

Stap 4c – Bezwaar

Indien ouders en school het structureel niet eens worden over de te organiseren ondersteuning voor een leerling is het mogelijk om bij het samenwerkingsverband bezwaar aan te tekenen. Hiertoe organiseert het samenwerkingsverband een adviescommissie voor bezwaarschriften (zie regelingen).

Stap 5a – Gesprek met voorgenomen school voor gespecialiseerd onderwijs

Op het moment dat duidelijk is dat aan de ondersteuningsbehoefte van een leerling het best tegemoet kan worden gekomen in het gespecialiseerd onderwijs, wordt in eerste instantie een deskundige van de betreffende (voorgenomen) school voor gespecialiseerd onderwijs uitgenodigd op de school. Met deze deskundige worden samen met de ouders de mogelijkheden op de school doorgesproken in termen van duur en intensiteit van het arrangement. Daarbij komt aan de orde op welke wijze de school, met haar specifieke expertise, invulling kan geven aan het benodigde arrangement. Gekeken wordt naar de mogelijkheden (en onmogelijkheden) van flexibele arrangementen. Het gespecialiseerd onderwijs zal dit met elkaar gaan vormgeven, zodat de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd blijft. Ten slotte wordt uitgebreid stilgestaan bij het ontwikkelingsperspectief van de leerling, en de mogelijkheden die dit perspectief op termijn biedt voor terugplaatsing in het regulier onderwijs.

Stap 5b – Afgeven toelaatbaarheidsverklaring

Als stap 5a is afgerond wordt de toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd. Degene die deze verklaring afgeeft toetst alleen procedureel (marginaal) of alle stappen tot aan stap 5b via de afgesproken procedure zijn doorlopen.

Stap 6 – Evaluatie

Een essentieel onderdeel van handelingsgericht werken betreft een *cyclische* werkwijze. Het is daarom van groot belang dat, voordat het arrangement (van klein naar groot) daadwerkelijk start, er afspraken worden gemaakt over evaluatie. De evaluatie wordt cyclisch ingericht en de opbrengsten worden opgenomen in het leerlingendossier en gebruikt als input voor het (eventueel) vormgeven van een ander of vervolgarangement, of het beoordelen van mogelijke terugplaatsing. Hiernaast is constante evaluatie van alle stappen in het proces noodzakelijk om kwaliteit te waarborgen. Vanuit het samenwerkingsverband zal voor deze cyclische evaluatie een instrument worden ontwikkeld. Door dit instrument te koppelen aan de monitor van het samenwerkingsverband kan het een wezenlijke rol spelen in de kwaliteitsontwikkeling op meerdere niveaus (school, wijk, kring, samenwerkingsverband).

Niet elke stap in bovenstaande route is voorwaardelijk voor de volgende. Een flexibele werkwijze die passend is bij de situatie en die aansluit bij wat het kind nodig heeft, staat voorop.

4.1.3. Het aanbod

Het aanbod in de ondersteuningstoewijzing betreft de daadwerkelijke uitvoering van ondersteuning, na vaststellen van de ondersteuningsbehoeften en het vormgeven van een passend arrangement. In het samenwerkingsverband is, zoals hierboven beschreven, gekozen voor een systeem van handelingsgericht arrangeren in de school. Doordat in deze systematiek op basis van ondersteuningsbehoeften wordt bezien wat het beste arrangement voor een leerling is, maakt dit een onderscheid tussen basisondersteuning en extra ondersteuning overbodig. Voor alle leerlingen, op iedere school, is immers (indien daartoe middels handelingsgericht arrangeren aanleiding is) een passend arrangement voorhanden – hoe groot of klein ook. Deze wijze van het organiseren van aanbod komt hiernaast tegemoet aan de wens van de gezamenlijke besturen om (maximale) expertise aan de voorkant van het traject in te zetten. In de uitwerking is gekozen voor een model dat uitgaat van de school als bekostigingseenheid en de kring als organisatie-eenheid voor alle ondersteuning tot aan een verwijzing naar het gespecialiseerd onderwijs. Dit model ziet er als volgt uit:

Niveau 1: uitvoering van ondersteuning in de basiskwaliteit

Dit betreft de ondersteuning die betaald wordt uit lumpsumbekostiging van de basisscholen. Hieronder vallen in ieder geval de basiskwaliteit, de professionalisering van personeel, handelingsgericht werken, (ortho-didactische) materialen en de uitvoering van kleinschalige arrangementen binnen de basisschool. Tevens vallen onder dit niveau de werkzaamheden die bekostigd worden uit de schoolbegeleidingsmiddelen die scholen ontvangen in hun lumpsumfinanciering. Hieruit worden bijvoorbeeld onderzoek en systeembegeleiding betaald. Het uitvoeren en/of bekostigen van onderzoek op de school is nadrukkelijk geen taak van of voor het samenwerkingsverband. De verwachting is dat, doordat er in het ondersteuningsteam van de school expertise aan de voorkant beschikbaar is, kritischer gekeken zal worden naar de noodzaak tot het opstarten van een onderzoek.

Niveau 2: Uitvoering van hulp in de basisondersteuning

Gekozen is voor een niveau van basisondersteuning waarbij scholen alle hulp en ondersteuning moeten kunnen bieden, tot aan een verwijzing naar het gespecialiseerd onderwijs. Voor de middelen die met de basisondersteuning gemoeid zijn, wordt echter een onderscheid gemaakt tussen dat aanbod dat de school *autonoom* moet kunnen uitvoeren, en het aanbod dat zij uitvoert in samenwerking met het team van experts op het niveau van de kring.

2.A Het autonome aanbod

Voor het *autonome* aanbod ontvangt de school een vaststaand bedrag per leerling, dat door het samenwerkingsverband aan de scholen wordt bekostigd. De middelen op dit niveau worden gekoppeld aan prestatieafspraken in het kader van de basisondersteuning. Voor de uitvoering van de arrangementen zullen de scholen in principe keuze hebben uit meerdere aanbieders.

2.B Het expertteam

Dit betreft het beschikbaar stellen van personeel voor het vormen en in stand houden van een team van experts op het niveau van de kring, waarin expertise is opgenomen om voor een breed scala aan ondersteuningsbehoeften daadwerkelijke uitvoering van hulp te bieden. Het is op die manier mogelijk om verschillende ‘takken van sport’ in het team van experts onder te brengen die aan meerdere scholen verbonden zijn. Dit heeft als voordelen dat:

- inzet van deze mensen voor scholen voelt als collegiaal consult van mensen die deel uitmaken van het eigen team;
- doordat dit personeel ‘onderdeel uitmaakt’ van meerdere schoolteams een brede blik op de kring is gegarandeerd;
- het op deze manier ook mogelijk wordt om functies als onderwijsassistenten en leerkrachten op te nemen in de poule;
- het vraag gestuurd werken in plaats van aanbod gestuurd werken impliceert;
- de organisatie op het niveau van de kring een efficiencyvoordeel oplevert (bv. minder reistijd) en samenwerking en overleg tussen scholen (denominaties) bevordert.

In eerste instantie zal een flink deel van het budget dat beschikbaar is voor deze ondersteuning nog belegd zijn in een overgangsregeling voor de rugzakken. Door het opstellen van een scenario ‘van oud naar nieuw’ wordt scholen de gelegenheid gegeven op een consciëntieuze manier om te gaan met de personele en organisatorische consequenties die het wegvallen van een rugzak met zich meebrengt. De vrijvallende middelen kunnen vervolgens, in overleg op kringniveau, ingezet worden voor bekostiging van het team van experts. De personele invulling van dit team zal geschieden op basis van gewenste functies en deskundigheid, afhankelijk van de behoefte van de (scholen in de) kring.

Niveau 3: uitvoering van hulp in het gespecialiseerd onderwijs

Dit niveau betreft verwijzingen naar het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs dat op de langere termijn samen het gespecialiseerd onderwijs zal vormen. Voorgesteld wordt om, in overleg met de besturen voor speciaal (basis) onderwijs te komen tot meerjarenafspraken voor het aantal lesplekken en hierbij tevens afspraken te maken over de rechtstreekse instroom in het speciaal (basis) onderwijs. Bij voorkeur gelden deze afspraken voor de periode van één ondersteuningsplan en worden de gemaakte afspraken op cyclische basis geëvalueerd. Ruim voor het vaststellen van een volgend ondersteuningsplan worden nieuwe afspraken gemaakt, zodat het speciaal onderwijs hier (in personele en materiële) zin, niet voor verrassingen komt te staan. In de periode tot augustus 2015 zal beleid gemaakt worden voor het jonge kind, de inzet van expertise vanuit het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs, en wordt een “staalkaart” gespecialiseerd onderwijs opgesteld.

4.2. Organisatie: de kring

De systematiek van ondersteuningstoewijzing (voorwaarden, route, aanbod) die het samenwerkingsverband voor ogen heeft, leunt sterk op de gedachte dat het decentraal bundelen en inzetten van expertise leidt tot een meer effectieve, efficiënte en afgestemde organisatie van hulp en ondersteuning. Om de systematiek optimaal tot uiting te laten komen is een organisatievehikel nodig dat deze decentrale bundeling ook mogelijk maakt en borgt in termen van samenwerking, afstemming en organisatie. Doel is lokaal maatwerk, waarbij concurrentieoverwegingen tussen scholen ondergeschikt zijn aan het belang van een leerling.

Als organisatievorm heeft het samenwerkingsverband gekozen voor kringen: kleinere (geografisch afgebakende) regio's binnen de grenzen van het samenwerkingsverband.

Voor de verdere inrichting van het samenwerkingsverband is het nodig om hier scherpere beelden bij te krijgen en goed te definiëren wat een kring is: is het een 'orgaan' binnen het organogram van het samenwerkingsverband met als taak passend onderwijs lokaal en in samenwerking vorm te geven, is het een bekostigseenheid, of is het (slechts) een overlegplatform?

4.2.1. Voorgeschiedenis en huidige stand van zaken

De kring is oorspronkelijk bedoeld als een overlegstructuur die de verbinding moet maken tussen bestuur en werkveld. De voorzitters van de kringen vormen met de directeur van het samenwerkingsverband het kernteam. Op die manier zijn de kringen de voelhorens van het samenwerkingsverband die beleidsontwikkeling 'bottom up' mogelijk maken en voor eenmaal vastgesteld beleid het draagvlak vergroten.

Daarnaast speelt een enkele kring een rol in de uitvoering van pilots. Van een rol in de uitvoering van beleid is echter (met uitzondering van de nieuwe kring Wassenaar) slechts beperkt sprake. Als organisatievorm voor de lokale samenwerking is de kring langzaam effectiever geworden, waarbij ook de concurrentie tussen basisscholen samenwerking steeds minder lijkt te belemmeren. De voorzitters van de kringen, samen met een vertegenwoordiging van het gespecialiseerd onderwijs, vormen onder voorzitterschap van de directeur van het samenwerkingsverband, het kernteam van het samenwerkingsverband.

4.2.2. Opties

Het samenwerkingsverband kan scholen met drie mogelijke zaken faciliteren om passend onderwijs vorm te geven:

<i>expertise</i>	a	<i>personeel dat arrangeert/arrangeren ondersteunt</i>
	b	<i>personeel dat arrangementen uitvoert</i>
<i>geld</i>	c	<i>middelen voor de uitvoering van arrangementen</i>

Als een kring bestaat uit scholen (besturen) in dezelfde wijk of regio, dan zijn – in volgorde van een lichte naar een zware rol – de volgende onderstaande opties mogelijk:

1. De kring als overlegplatform van de wijk/regio (op het niveau van directies). De kring is gesprekspartner voor de directie van het samenwerkingsverband, kan de uitvoering van passend onderwijs evalueren en suggesties doen voor wijk/regio-specifieke beleidsontwikkeling. Er is geen sprake van gezamenlijke uitvoering, die berust bij de scholen, hun bestuur en het samenwerkingsverband. De kring is beperkt tot 'denktank'. (beschikbaar: geen facilitering)
2. Als 1, maar deze kring werkt ook samen als het gaat om arrangementen voor leerlingen, (her)plaatsing binnen het regulier onderwijs en terugplaatsing vanuit S(B)O) en werkt met de verschillen tussen de scholen als het gaat om de mogelijkheden van een passende plek (beschikbaar: a)
3. Als 2, maar deze kring legt tevens de verbindingen binnen het netwerk van beschikbare expertise, waaronder de jeugdhulp. De kring beschikt hiertoe over een team van experts dat de arrangementen uitvoert (beschikbaar: a en b)
4. Als 3, maar deze kring heeft naast expertise ook *middelen* beschikbaar om arrangementen uit te voeren en maakt daarover lokale afspraken (wijkgerichte of regiogerichte aanpak). (beschikbaar: a,b en c).

In de derde en vierde variant is sprake van decentralisatie van activiteiten van het samenwerkingsverband om een specifieke wijk- of regioaanpak (en de lokale jeugdhulp) efficiënter te laten verlopen, met als uitgangspunt dat lokaal creatiever kan worden omgegaan met de inzet van mensen en middelen.

Voor optie 3 en 4 is facilitering nodig die kan worden vrijgemaakt uit de voor de betreffende kring beschikbare mensen en middelen.

4.2.3. Model of maatwerk

De constatering dat in sommige delen van het samenwerkingsverband de kring als platform van (echte) samenwerking moeilijk van de grond komt, in andere delen iets meer en ten slotte dat de kring Wassenaar direct van start gaat met de 4^e variant, leidt tot de conclusie dat er niet zozeer vanuit een “model” moet worden gedacht en geopereerd, maar dat er ruimte moet komen voor maatwerk. Behoeftte aan uniformiteit bestaat alleen voor het proces van arrangeren en de wijze waarop de ondersteuningstoewijzing verloopt.

Maatwerk past ook beter bij het uitgangspunt dat scholen of samenwerkende scholen die “professionele ruimte” goed kunnen invullen, daar ook gelegenheid voor moeten krijgen. Bovendien kan dan ook een onderscheid worden gemaakt tussen samenwerking waar het mogelijk is en samenwerking waar dat (dringend) noodzakelijk is.

Een pleidooi voor een dergelijke differentiatie, is tevens een pleidooi voor “decentraal waar dat kan, centraal waar dat moet”. Maatwerk hoeft ook niet per se tot een groeimodel voor iedereen te leiden. Binnen het samenwerkingsverband zullen regio's zijn waar intensieve samenwerking op het niveau van de kring niet zo heel veel meerwaarde heeft, omdat deze beter georganiseerd kan worden op wijkniveau. Op andere plekken heeft samenwerking op het niveau van de kring juist een duidelijke meerwaarde.

4.2.4. Inrichten, kaders stellen en begeleid door ontwikkelen

De missie van het samenwerkingsverband is primair gericht op zoveel mogelijk passend onderwijs.

Samenwerking in de wijk zal de mogelijkheden daartoe vergroten.

Elke kring zal dan ook in 2016 in staat moeten zijn om optie 3 (de verbinding maken met en binnen het netwerk van de onderwijsexpertise en de jeugdhulp) te operationaliseren. De vierde variant wordt voor en door Wassenaar verder uitgewerkt (geld, personele inzet, organisatie, lijn met het samenwerkingsverband).

De beweging hiernaartoe is echter een complexe: gezocht moet worden naar optimale (werkbare) geografische configuraties voor samenwerking en de daarbij behorende (benodigde) inzet van expertise. Het betreft een optimalisatievraagstuk waarbij ontwikkelkansen moeten toenemen en moeten worden geborgd. De overgang van de huidige naar de gewenste situatie zal dan ook *begeleid, gemonitord* en voorzien van heldere *kaders* moeten plaatsvinden:

- a. De *kaders* vormen een leidraad om te voorkomen dat ongewenste (bij-)effecten hun intrede doen in de te ontwikkelen werkwijze. Zij vormen een programma van eisen voor de kringen en hun deelnemende scholen en besturen. Op hoofdlijnen betreffen die kaders onder andere:
 - handelingsgericht werken en denken als uitgangspunt voor alle acties: zowel voor het verdelen van beschikbare expertise, als voor de uitvoering van arrangementen als voor de toeleiding daarnaartoe;
 - het niet op enige wijze op een lager organisatieniveau creëren van slagbomen of indicatiecriteria: hulp en ondersteuning moeten vrij beschikbaar zijn en in continu overleg tussen de kringpartners ingezet worden. Goede, handelingsgerichte dossiervorming (bijvoorbeeld met het Groeidocument) draagt bij aan een beargumenteerde toewijzing van ondersteuning binnen de kring;
 - de samenwerking en combinatie met de gezinskant moet geborgd zijn;
 - decentrale inzet van expertise mag niet leiden tot verschraling van aanbod, met meer verwijzingen naar het gespecialiseerd onderwijs tot gevolg;
 - de onderlinge concurrentie tussen scholen mag nooit een belemmering vormen voor het vinden van de beste plek voor een leerling.
- b. Om te bezien of de ontwikkeling ook leidt tot kringen die aan het programma van eisen kunnen voldoen, is het van belang dat die ontwikkeling in de transitie van oud naar nieuw (2014-2016) objectief begeleid en gemonitord wordt. Uit bestaand (onderwijs- en organisatie)onderzoek zal daartoe een set moeten worden gedestilleerd van monitorwaardige instrumenten: welke indicatoren/variabelen worden gemeten

en wat vertellen die over de kwaliteit en richting van de ontwikkeling? Goede monitoring en begeleiding zorgen ervoor dat de ontwikkeling van de kringen binnen de hierboven gestelde kaders blijft. Hiernaast zorgt dit ervoor dat er gaandeweg de ontwikkeling antwoord wordt gevonden op vragen die op dit moment nog niet goed beantwoord kunnen worden. Voorbeelden hiervan zijn:

- hoe worden de middelen verdeeld?
- hoe wordt het personeel ingezet?

4.2.5. Hoe verder?

Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft besloten de hierboven geschetste uitwerking ter hand te nemen en in te zetten. Voorafgaand aan de start van de implementatie (1 augustus 2014) zal in het bestuur van het samenwerkingsverband een afspraak worden gemaakt over de begeleiding en monitoring van de kringen. Daarbij zal de ontwikkeling van de kringen, in termen van de kaders en begeleidingsafspraken, gekoppeld worden aan het personele mobiliteitsscenario van het samenwerkingsverband.

4.3. Extra ondersteuning buiten het regulier onderwijs

4.3.1. Gespecialiseerd onderwijs

De ambitie

In de missie van het samenwerkingsverband is verwoord dat de ondersteuning zoveel mogelijk naar het kind gebracht moet worden, in plaats van het kind naar de ondersteuning, waarbij de kring een belangrijke rol speelt. Passend onderwijs wordt immers vanuit het regulier onderwijs georganiseerd.

Niettemin zijn hoogwaardige, soms buiten de kring gelegen, gespecialiseerde voorzieningen nodig om een dekkend netwerk van voorzieningen te creëren. Daarbij heeft het samenwerkingsverband de ambitie om het huidige speciaal (basis) onderwijs door te ontwikkelen naar 'gespecialiseerd' onderwijs, door de bestaande schotten tussen speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs te slechten en de mogelijkheden van en voor flexibele arrangementen te verruimen. Met uiteindelijk een dubbele taak: het bieden van een gespecialiseerde onderwijssetting voor leerlingen waarvoor passend onderwijs in een reguliere school niet haalbaar is, maar ook door vandaaruit de expertise te bundelen om het regulier onderwijs te ondersteunen bij de arrangementen die ze wel succesvol vorm kunnen geven. Experts die worden ingezet in het regulier onderwijs, werken in de school als deskundigen met ervaring, die ook 'hands on' kunnen bijdragen aan het verbreden van de ondersteuningsmogelijkheden van de reguliere basisschool.

De ontwikkeling naar gespecialiseerd onderwijs is geen eenvoudige ambitie, want het huidige speciaal onderwijs heeft een groter voedingsgebied dan ons samenwerkingsverband en is betrokken bij meerdere samenwerkingsverbanden (Holland Rijnland). Aanpak en sturing op deze voorzieningen moet dan ook bovenregionaal worden afgestemd.

De meerwaarde van het (voortgezet) gespecialiseerd onderwijs is de setting die het bieden van passend onderwijs voor zwaardere of complexe problematiek mogelijk maakt. En, voor daar waar sprake is van een complexe thuissituatie, de jeugdhulpverlening zo in te kunnen zetten dat weer regelmaat en onderwijs mogelijk is.

De ontwikkeling naar gespecialiseerd onderwijs betekent voor het huidige speciaal onderwijs oriëntatie op het schoolondersteuningsprofiel en de ontwikkeling daarvan. Voor het speciaal basisonderwijs kan het in gang zetten van deze ontwikkeling op termijn een verschuiving van aanbod gaan betekenen, zeker als het regulier onderwijs er in slaagt om gaandeweg steeds meer milde problematiek binnen eigen kring op te lossen. Er zal derhalve samenwerking tussen het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs moeten worden georganiseerd om uiteindelijk de gewenste staalkaart van gespecialiseerd onderwijs te bewerkstelligen.

Tussenvoorzieningen

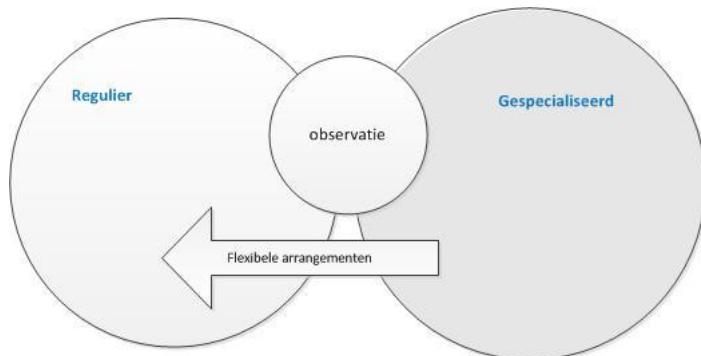
Het creëren van tussenvoorzieningen lijkt een aantrekkelijke gedachte, maar staat haaks op het uitgangspunt om kinderen zo min mogelijk te verplaatsen. Voorbeeld van de dilemma's die dit oproept is de huidige voorziening voor jonge risicokinderen⁵. Dit is primair een observatievoorziening en betreft dus per definitie tijdelijke plaatsing. Deze organisatievorm werkt dus meerdere verplaatsingen van het kind in de hand. Daarnaast wordt er geobserveerd in een setting van gespecialiseerd onderwijs, terwijl voor een deel van de kinderen eerder observatie in een reguliere setting, zeker als die niet al te lange tijd hoeft te duren, voor de hand ligt.

Anderzijds is bij deze organisatievorm de benodigde expertise direct beschikbaar, is effectieve verbinding met de gezinsexpertise/jeugdhulpverlening hier meer dan elders noodzakelijk en is het ook niet uitgesloten dat de vraag, met name door eerdere signalering in voorschoolse instellingen, toeneemt.

⁵ Zoals nu vormgegeven in de Houtmarkt.

Een alternatief hiervoor kan zijn het regulier onderwijs (met behulp van het gespecialiseerd onderwijs) te versterken in de mogelijkheden om te observeren, waardoor observatie in zowel regulier als gespecialiseerd onderwijs mogelijk is. Dit past bij een opvatting van een “outreaching” gespecialiseerd onderwijs dat flexibele arrangementen in het regulier basisonderwijs kan ondersteunen.

Een andere invalshoek is het onderzoeken van nieuwe bekostigingsmogelijkheden voor tussenvoorzieningen. Waarschijnlijk wordt het creëren van een orthopedagogisch –didactisch centrum (OPDC) ook een mogelijkheid voor het primair onderwijs.

Een mogelijk alternatief kan schuilen in de nieuwe mogelijkheid om ook binnen het primair onderwijs met een orthopedagogisch didactisch centrum (OPDC) te werken. Dat is een onderwijsinstelling, maar niet apart bekostigd, d.w.z. de leerlingen zijn ingeschreven op hun (verwijzende) school. Dat kan een reguliere basisschool zijn, een SBO of SO.

De bekostiging kan dan op de volgende manier verlopen: (voorbeeld)

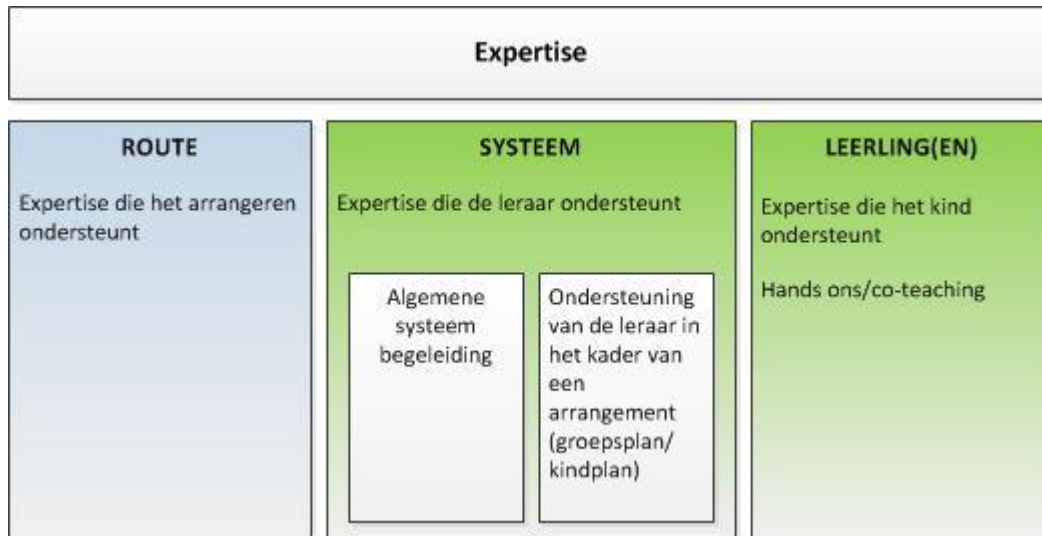
1. Er komt een tarief per leerling (per jaar of per maand) waarin alle kosten, personeel en materieel zijn verdisconteerd.
2. De school die de leerling ingeschreven heeft staan, betaalt de rijksvergoeding die het voor de leerling ontvangt (dit zal dan genormeerd moeten worden op een BAO, SBO en SO vergoeding).
3. Daar waar de rijksvergoeding van de school van inschrijving niet toereikend is (zoals in het regulier basisonderwijs) betaalt het SWV de rest van het tarief bij wijze van arrangement.

Ten slotte is er nog een variant denkbaar waarbij een dergelijk OPDC zijn taken juist verbreedt en de doelgroepen verruimt en dat de ‘outreaching’ functie naar het regulier onderwijs van hieruit wordt georganiseerd.

Deze verschillende ontwikkelingsrichtingen zullen verder worden verkend binnen de werkingsduur van dit eerste ondersteuningsplan, zodat de conclusies en uitspraken over het vervolg in de tweede planperiode (2016-2018) geconcretiseerd kunnen worden.

De expertise

De expertise van het samenwerkingsverband die belast is met (de ondersteuning van) het arrangeren, de adviseurs passend onderwijs en gedragswetenschappers, zijn in dienst van het samenwerkingsverband. De expertise die gericht is op de uitvoering van arrangementen is afkomstig vanuit het gespecialiseerd onderwijs en de partners AED en SAD. Deze is enerzijds gericht op de ondersteuningsbehoefte van de leraar en anderzijds op die van de leerling. De ondersteuning van de leraar heeft deels het karakter van systeembegeleiding (bijvoorbeeld coaching op klassenmanagement), zoals dat door schoolbegeleidingsdiensten wordt geleverd, deels op het handelen en gedrag in relatie tot leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte.

Het is wenselijk om op termijn steeds meer tot integratie van de blokken “systeem” en “leerling” te komen, en de school te gaan zien als een lerende organisatie die in staat is de eigen ondersteuningsmogelijkheden te verbreden.

4.3.2. Deskundigenadvies en toelaatbaarheidsverklaring

Het samenwerkingsverband is verplicht om, bij de beoordeling van de toelaatbaarheid van een leerling tot het speciaal (basis) onderwijs een deskundigenadvies in te winnen. In de wet is vastgelegd dat dit deskundigenadvies ten minste moet bestaan uit twee deskundigen:

1. De ‘eerste’ deskundige is een orthopedagoog of (school)psycholoog. Deze is standaard betrokken bij het schoolondersteuningsteam (de onderwijsspecialist).
2. De tweede deskundige betreft iemand met specifieke expertise op het gebied van de ondersteuningsbehoeften van de leerling. In het samenwerkingsverband is afgesproken om toelating (de vraag of de school voor s(b)o de leerling toelaatbaar acht) en toelaatbaarheid (of de leerling van het swv een toelaatbaarheidsverklaring krijgt) ook in die specifieke volgorde te regelen. Daarom is afgesproken dat de ‘tweede deskundige’ altijd iemand is van het gespecialiseerd onderwijs- De procedure toelating S(B)O wordt in het voorjaar 2014 uitwerkt.

Met de betrokkenheid van onderwijs- en gezinsexpertise én een tweede deskundige bij het vormgeven van een arrangement in de school wordt voldaan aan de wettelijke verplichting tot een deskundigenadvies voorafgaand aan een verwijzing naar sbo of so. De toekenning van het arrangement hoeft daardoor niet óók nog eens op een hoger niveau in het samenwerkingsverband inhoudelijk getoetst te worden.

Desondanks is het de wettelijke taak en bevoegdheid van het samenwerkingsverband de toelaatbaarheidsverklaring tot het speciaal (basis) onderwijs af te geven. Het samenwerkingsverband zal het deskundigenadvies in principe altijd overnemen, behalve als dit conflicteert met de zienswijze van de school of de ouders. Het samenwerkingsverband toetst de aanvraag voor een TLV verder slechts procedureel. Bij een dergelijke toets wordt enkel gecontroleerd of alle verplichte en gewenste stappen in het proces (dat als onderdeel van de basisondersteuning is vastgelegd in het ondersteuningsplan) zijn doorlopen en er sprake is van een consistent advies. Enerzijds wordt hiermee voldaan aan de wettelijke verplichting en anderzijds wordt hiermee het vertrouwen in de arrangeercapaciteit van het collegiaal team in en om de scholen uitgesproken. Het samenwerkingsverband richt een toelaatbaarheidscommissie in die de procedurele toets uitvoert, de verklaringen afgeeft en monitorinformatie verzamelt.

4.3.3. Rechtstreekse instroom

Voor een kleine groep leerlingen is bij de geboorte al duidelijk - of wordt op de voorschoolse voorziening al duidelijk - dat zij aangewezen zullen zijn op het speciaal onderwijs (evidente ondersteuningsbehoeften). Deze leerlingen, zogenaamde EMB-leerlingen, volgen daarom niet de reguliere route van ondersteuningstoewijzing, zoals deze is beschreven in dit ondersteuningsplan. Deze leerlingen ontvangen bij de overgang naar het primair

onderwijs een toelaatbaarheidsverklaring voor hun gehele schoolperiode. Het samenwerkingsverband neemt hiermee de richtlijn die is opgesteld door de PO-raad integraal over. Bij EMB-leerlingen gaat het om kinderen met:

- a. een laag ontwikkelingsperspectief ten gevolge van een ernstige verstandelijke beperking, vaak met moeilijk te 'lezen' gedrag en ernstige sensomotorische problematiek (zoals ontbreken van spraak, bijna niet kunnen zitten/staan), of
- b. een matig tot lichte verstandelijke beperking en een grote zorgvraag ten gevolge van ernstige en complexe lichamelijke beperkingen, of
- c. moeilijk te reguleren gedragsproblematiek (zoals ASS / hechtingsproblematiek) als gevolg van ernstige psychiatrische stoornissen, in combinatie met een matig tot lichte verstandelijke beperking.

Daarnaast zullen ook leerlingen met ernstige en complexe beperkingen, zónder een verstandelijke beperking in aanmerking kunnen komen voor rechtstreekse instroom. In overleg met de ouders, het speciaal onderwijs en het samenwerkingsverband wordt voor deze kinderen een arrangement opgesteld dat antwoord moet geven op hun complexe ondersteuningsvraag.

4.4. Doorgaande lijn

4.4.1. Samenwerken bij zorgplicht en overgangen.

Het komen tot een sluitend onderwijscontinuüm is meer dan het organiseren van een voldoende en regionaal gespreid onderwijsaanbod. Het gaat ook om goede samenwerking tussen scholen ten behoeve van leerlingen. Het motto is: samen verantwoordelijk voor alle leerlingen. Deze samenwerking is van belang bij het invullen van de zorgplicht en bij de afstemming rond overgangen van de ene school naar een andere en vanuit voorschoolse voorzieningen.

Schoolbesturen krijgen met de invoering van passend onderwijs zorgplicht. Dit betekent dat zij voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, de verantwoordelijkheid voor het bieden van een passende onderwijsplek. Hetzij op de eigen school, al of niet met extra ondersteuning, hetzij op een andere school binnen het samenwerkingsverband. Met de invoering van de zorgplicht is de rolverdeling in het proces van plaatsing duidelijker geworden. De verantwoordelijkheid voor tijdig plaatsen begint op het moment dat de leerling wordt aangemeld bij een school van het samenwerkingsverband. De mate waarin een schoolbestuur in staat is om die zorgplicht in te vullen, wordt deels beïnvloed door de mate waarin de schoolbesturen binnen het samenwerkingsverband samenwerken. Een belangrijke functie van het samenwerkingsverband is het faciliteren van de samenwerking. Tevens wordt afgestemd en samengewerkt met de samenwerkingsverbanden in de regio voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs cluster 1 en cluster 2, de gemeenten en instellingen die betrokken zijn bij de opvang en begeleiding van jongeren in het kader van de jeugdhulp.

4.4.2. Overgangen

Kinderen binnen het samenwerkingsverband kunnen te maken krijgen met verschillende overgangssituaties. We onderscheiden o.a.:

- voorschool naar reguliere basisschool, groep jonge risicokinderen, speciaal (basis) onderwijs;
- basisschool naar basisschool;
- basisschool naar school voor speciaal basisonderwijs;
- basisschool naar school voor speciaal onderwijs;
- basisschool naar school voor voortgezet speciaal onderwijs;
- van basisschool naar instellingen;
- naar scholen buiten de regio;
- basisschool naar voortgezet onderwijs.

Nadere uitwerking van de overgangsprocedure volgt in de schooljaren 2014-2016.

4.4.3. Van de voorschoolse voorzieningen naar het basisonderwijs

De overdracht van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven naar de basisschool is niet centraal geregeld. De kwaliteit van de samenwerking en de overdracht verschilt per gemeente en van school tot school. Er bestaat geen wettelijke verplichting tot het overdragen door middel van een schriftelijke rapportage zoals bij de overgangen tussen scholen. Binnen de gemeente Leiden is een digitaal overdrachtdossier ontwikkeld voor de overgang van voorschoolse voorzieningen naar de basisschool. Voor scholen is het belangrijk te weten dat er een leerling is aangemeld met een ondersteuningsvraag en welke ondersteunende activiteiten effect hebben gehad of niet. Informatie van ouders over de ontwikkeling van hun kind is hierbij van groot belang. Voor de warme overdracht is een formulier ontwikkeld dat wordt overgedragen met een digitaal signaleringsysteem. Het formulier wordt ingevuld als het kind 3 jaar en 10 maanden is. Op 5 ontwikkelingsgebieden wordt aangegeven of er behoefte is aan extra ondersteuning en of warme overdracht gewenst is. Bij warme overdracht gaan de voorschool, de school en de ouders in gesprek om vast te stellen wat de extra ondersteuningsbehoefte is.

Met deze werkwijze is in het schooljaar 2012-2013 een pilot uitgevoerd in Leiden Zuidwest.

Vanaf januari 2014 wordt de pilot uitgebreid met de Stevenshof, Leiden Noord en de Merenwijk. De directeurs van scholen in andere gemeenten hebben belangstelling voor deze wijze van werken.

Het samenwerkingsverband zal in overleg met gemeenten inzetten op een gedegen (warme) overdracht vanuit de voorschoolse voorzieningen naar de basisscholen en het speciaal onderwijs en daarbij gebruikmaken van de ervaringen die in de verschillende gemeenten zijn opgedaan.

4.4.4. Van basisonderwijs naar speciaal (basis) onderwijs

Voor de overgang van een basisschool naar een speciale (basis) school is een toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband nodig. Deze route is eerder in dit hoofdstuk beschreven.

Bij de overgang naar een speciale school zal binnen het ondersteuningsteam van de school, en dus met de ouders en de speciale school waar de leerling naartoe gaat, overlegd worden over 'het arrangement' dat de school gaat bieden. Hierbij worden afspraken gemaakt over de duur van het verblijf in de s(b)o-school, de bekostigingscategorie en de inhoud van het onderwijsaanbod.

4.4.5. Van primair naar voortgezet onderwijs

Om ervoor te zorgen dat leerlingen zoveel mogelijk een ononderbroken schoolloopbaan hebben, en dus voortdurend passend onderwijs krijgen, stemt het samenwerkingsverband de overgang van het primair onderwijs en het speciaal (basis) onderwijs naar het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs af met het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs in de regio.

Dit traject is een gezamenlijke inspanning van de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs in de Leidse regio en is vooral gericht op leerlingen waarvan de verwachting is dat zij vanuit het primair onderwijs doorstromen naar het voortgezet onderwijs met een extra onderwijsbehoefte. Te denken valt aan leerlingen met advies voor het voortgezet speciaal onderwijs, Praktijkonderwijs, en Leerwegondersteunend onderwijs, maar ook voor de leerlingen waar de verwachting is dat de tussenstap van het Orthopedagogisch-Didactisch Centrum De Delta wenselijk is.

In de overgang van primair naar voortgezet onderwijs wordt in de hele regio gebruikgemaakt van digitale overdracht van leerlingengegevens. Het overdrachtdossier bevat de wettelijk verplichte documenten aangevuld met de gegevens over de cognitieve ontwikkeling, taal- en rekenontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling, naast het advies voor de leerweg en een beschrijving van de eventuele ondersteuningsbehoefte. In ontwikkeling bij deze digitale overdracht is een apart onderdeel. Momenteel wordt onderzocht of en hoe de warme overdracht nog te verbeteren is. Door middel van het digitale managementsysteem is voor de samenwerkingsverbanden te controleren of alle leerlingen een plaats in het voortgezet onderwijs hebben gevonden. Digitale uitwisseling van gegevens tussen de regio's in Zuid-Holland is eveneens mogelijk. Jaarlijks worden de procedures geëvalueerd met alle deelnemende scholen. Op de website van het samenwerkingsverband staat het traject beschreven.

Sinds 2012 is ook het (voortgezet) speciaal onderwijs betrokken bij dit traject. Een aantal scholen voor speciaal onderwijs heeft hiervan gebruikgemaakt. De bedoeling is dat in 2014 alle scholen voor speciaal onderwijs bij het traject van primair naar voortgezet onderwijs betrokken zijn.

Hoofdstuk 5 Ouders en medezeggenschap

5.1. Inleiding

Ouderbetrokkenheid en een goede samenwerking tussen ouders en school komen de ontwikkeling van kinderen ten goede. Ouders continu betrekken bij het proces en hen in de juiste positie brengen is dan ook een van de kerndoelstellingen van passend onderwijs. In dit hoofdstuk geeft het samenwerkingsverband aan hoe het deze ouderbetrokkenheid in de praktijk, op verschillende niveaus (individuele leerling, school, samenwerkingsverband), ingericht heeft.

5.2 Ouders als educatief partner

Ouders kennen hun kind het beste. Van belang is daarom een goede samenwerking tussen ouders en school bij het vinden van de juiste ondersteuning voor een leerling. Ouders/verzorgers zijn daarbij de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen. Als eerstverantwoordelijken willen zij invloed uitoefenen op het beleid en de werkwijze van de school waarop hun kind is geplaatst. De leerkracht is de onderwijsprofessional en is eerstverantwoordelijk voor het bieden van goed onderwijs aan de leerlingen, voor het pedagogisch klimaat, de didactiek, de klassenorganisatie, etc.

Van wezenlijk belang is dat ouders en school enerzijds deze gescheiden verantwoordelijkheden (h)erkennen, maar anderzijds continu met elkaar in dialoog blijven. Op die manier kunnen zij profiteren van elkaars kennis bij het zoeken naar de juiste ondersteuning en oplossingen. Het in continue dialoog vinden van oplossingen noemen we educatief partnerschap.

Educatief partnerschap kan alleen in de praktijk worden gebracht door ouders in de juiste positie te brengen. Dat betekent dat zij een gelijkwaardig gesprekspartner zijn, maar ook dat zij over voldoende informatie beschikken om het gesprek te kunnen voeren.

Het samenwerkingsverband realiseert dit door middel van:

- een nieuwsbrief van het samenwerkingsverband voor ouders;
- informatieavonden voor ouders;
- communicatie met ouders via de website;
- een paragraaf met informatie over het samenwerkingsverband in de individuele schoolgidsen;
- informatie beschikbaar stellen over ondersteuning door andere instanties, bijvoorbeeld over de toegang tot de jeugdhulp.

5.3 Afstemming rondom individuele leerlingen

Het in positie brengen van ouders is een essentieel onderdeel van handelingsgericht werken: ouders worden gezien als ervaringsdeskundige 'thuis' en worden vanaf de signalering betrokken bij het proces van arrangeren. Dit begint klein en informeel: de leerkracht signaleert iets en belt de ouders op, schiet hen aan op het schoolplein, of nodigt hen uit voor een gesprek. Ouders kunnen ook zelf het initiatief nemen tot een gesprek met de leerkracht als zij zich zorgen maken over de ontwikkeling van hun kind. Zodra een leerkracht handelingsverlegen blijft en de interne begeleider vraagt om een leerlinggesprek wordt de rol van de ouder geformaliseerd. De interne begeleider nodigt hen uit voor de leerlingbespreking en samen trachten zij tot een oplossing te komen. Bij het multidisciplinair overleg in het ondersteuningsteam leveren ouders eveneens hun bijdrage. Hierbij zijn de jeugd- en gezinswerker en de onderwijspecialist van het samenwerkingsverband aanwezig.

Ouders hebben, naast deze aanwezigheid bij alle stappen van het arrangeerproces, formeel ook instemming op het handelingsgerichte deel van het ontwikkelingsperspectief dat voor hun kind wordt opgesteld.

Ten slotte wordt hier vermeld dat educatief partnerschap geen eenrichtingsverkeer is: ouders hebben rechten, maar ook plichten. Zo mag er van ouders verwacht worden dat zij zich onder andere coöperatief opstellen in gesprekken met de school.

5.4 Ouders en medezeggenschap

De formele samenwerking tussen ouders en school/samenwerkingsverband komt tot uiting in de 'medezeggenschap'. Binnen het samenwerkingsverband bestaan twee vormen van formele medezeggenschap:

- a. ouders hebben via de medezeggenschapsraad van de school waar hun kind is aangemeld inspraak op het schoolondersteuningsprofiel van de individuele school. De medezeggenschapsraad van de school heeft *adviesrecht* op dit schoolondersteuningsprofiel;
- b. ouders hebben via de ondersteuningsplanraad van het samenwerkingsverband instemmingsrecht op het beleid van het samenwerkingsverband.

Hoofdstuk 6 Organisatie van het samenwerkingsverband

6.1. Bestuurlijke uitgangspunten

De schoolbesturen die het samenwerkingsverband vormen hebben gekozen voor de vereniging als rechtspersoon.

De verenigingsvorm doet het meest recht aan de gewenste democratische spelregels en daarnaast is het intern toezicht eenvoudig te regelen door het bestaan van een algemene ledenvergadering.

Vervolgens is gekozen voor een bestuur-directiemodel, waarbij een bestuur gevormd wordt dat beleidsbepalend is en een directeur gemandateerd wordt voor uitvoering en uitvoeringsbesluiten. De algemene ledenvergadering is (tevens) toezichthouder. Het bestuur is bevoegd gezag en werkgever en wordt benoemd door de algemene ledenvergadering.

Het bestuur-directiemodel biedt de beste condities voor slagvaardig besturen en slagvaardig managen. Als de beleidskaders (waaronder dit ondersteuningsplan en de begroting) door de algemene ledenvergadering zijn goedgekeurd, kan het bestuur deze in samenwerking met de directeur operationaliseren en vervolgens de directeur ruim mandateren voor de uitvoering. Met deze constellatie wordt het aantal organen zoveel mogelijk beperkt, wat efficiënt is en de vergaderdruk beperkt. Ten slotte behoudt de algemene vergadering (en dus alle leden) alle toezichthoudende bevoegdheden.

Er hoeft niet gewerkt te worden met een directeur-bestuurder. De bestuurders vertegenwoordigen de leden, de directeur is een professionele werknemer. De mate waarin het management wordt gemandateerd hangt onder andere af van de gewenste en noodzakelijke slagvaardigheid, de omvang van de werkgeversrol en de wijze waarop beleidskaders zijn geformuleerd en is vastgelegd in een managementstatuut

De algemene ledenvergadering bestaat uit de rechtspersonen die lid zijn van de vereniging (i.c. hun vertegenwoordigers). Aangezien het bestuur zich bij de algemene ledenvergadering verantwoordt, zal een schoolbestuur dat een bestuurder levert, daarnaast een vertegenwoordiger voor de ALV moeten aanwijzen.

De algemene ledenvergadering heeft een aantal vanzelfsprekende bevoegdheden als:

- de benoeming van bestuursleden op voordracht van geledingen;
- de goedkeuring van het ondersteuningsplan;
- de goedkeuring van (meerjaren) begroting, de jaarrekening en het jaarverslag;
- het aanwijzen van de registeraccountant.

In de statuten is vastgelegd dat de algemene ledenvergadering bij voorkeur besluit op basis van consensus en anders op basis van "één mens, één stem".

Daarnaast moet de algemene ledenvergadering in staat worden gesteld om toezicht te houden, waardoor het wenselijk is een planning & controlecyclus overeen te komen die duidelijk maakt hoe, waarover en wanneer het bestuur aan de algemene ledenvergadering rapporteert. Omdat de leden tevens de uitvoerders van passend onderwijs zijn, is het belangrijk om ook te rapporteren over realisatie van de missie van het samenwerkingsverband.

Zonder nadere benoeming van bevoegdheden van het bestuur, gaat de algemene ledenvergadering in beginsel over alle besluitvorming, met uitzondering van besluiten ten aanzien van het personeel van het samenwerkingsverband, zoals benoeming en ontslag. Deze zijn belegd bij het bestuur.

6.2. Inrichting van de organisatie

6.2.1. Overgangsfase

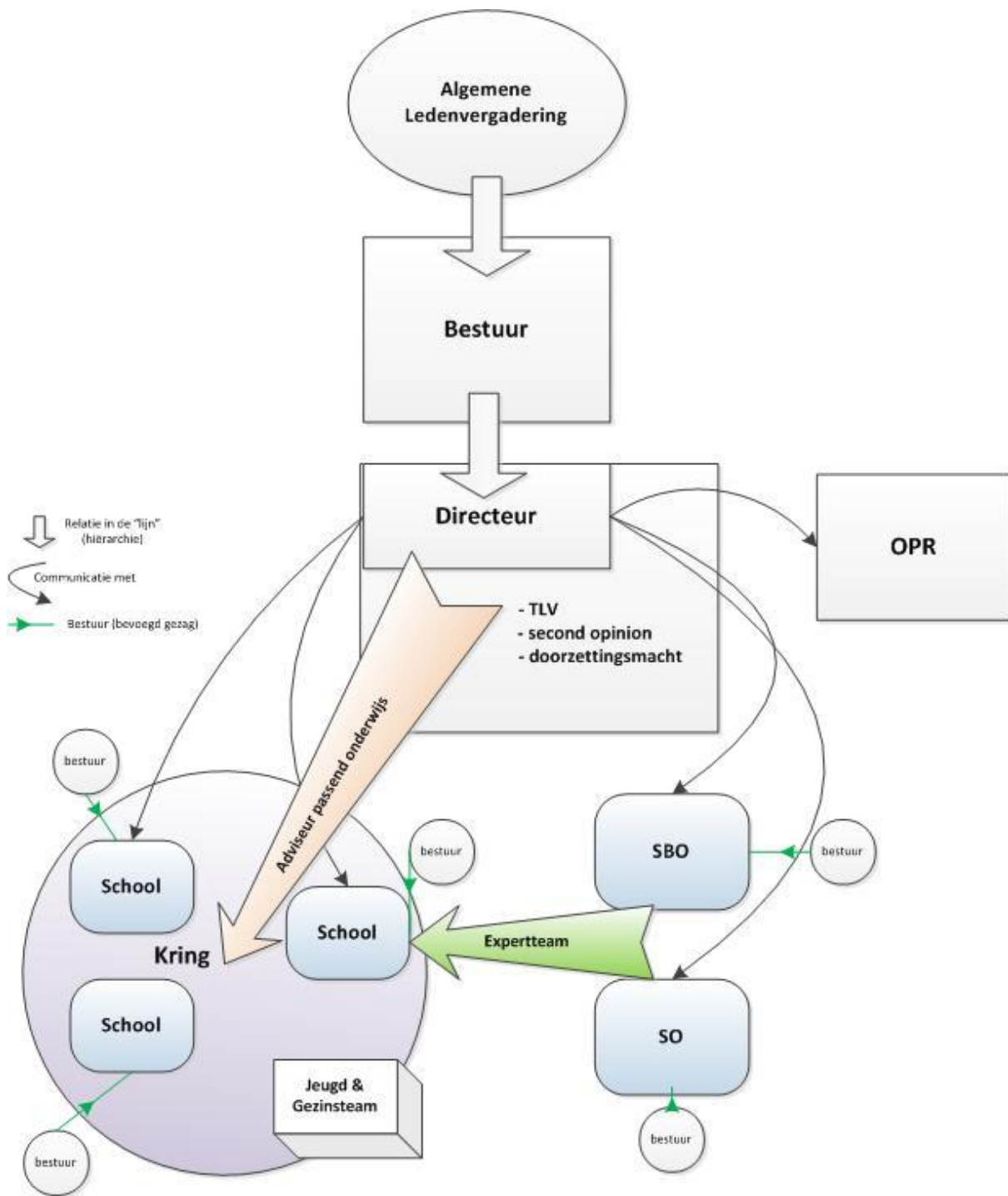
Tijdens de voorbereidende fase is er sprake geweest van een ontwikkelorganisatie onder leiding van een voorbereidingsgroep. Inmiddels is de rol van voorbereidingsgroep overgenomen door het eerste bestuur. Vanaf het moment dat het samenwerkingsverband operationeel is, dat wil zeggen vanaf 1 augustus 2014, beschikt het samenwerkingsverband over een centrale organisatie, geleid door de directeur.

6.2.2. De organisatie vanaf 2014-2015

De uitvoeringsorganisatie van het samenwerkingsverband is gefundeerd op drie pijlers:

- I De kring, als het centrale netwerk voor regulier onderwijs, dat wil zeggen voor de vormgeving van de basisondersteuning, de inzet van personeel en de samenwerking met de gezinskant/ jeugdhulpverlening.
- II De adviseurs passend onderwijs die de school ondersteunen bij het proces van handelingsgericht arrangeren, die zorgdragen voor de route van ondersteuningstoewijzing en de totstandkoming van arrangementen en die de verbinding maken met de expertise van buitenaf, zoals het expertteam en de gezinsspecialist.
- III Het expertteam passend onderwijs dat zorgdraagt voor de uitvoering van arrangementen, daadwerkelijke hulpverlening en de verbinding met het gespecialiseerd onderwijs.

De kring is eerder in dit ondersteuningsplan uitgebreid aan de orde geweest (zie hoofdstuk 4, paragraaf 4.2.). Voor personeel dat bij de route is betrokken (de adviseur passend onderwijs) is een onafhankelijke positie ten opzichte van scholen en schoolbesturen opportuun. Zij zijn dan ook aangesteld bij het samenwerkingsverband. Voor personeel dat betrokken is bij en op de uitvoering van arrangementen (het expertteam), is het van belang om binding te houden met de vindplaats van de expertise, zoals het speciaal (basis) onderwijs. Dit personeel is dan ook in dienst van het speciaal (basis) onderwijs of bij de Ambulante Educatieve Dienst Leiden dan wel de Schooladviesdienst Wassenaar.

Zie ook paragraaf 6.4. Personeel.

6.3. Medezeggenschap

Het samenwerkingsverband kent twee medezeggenschapsorganen.

Allereerst is er de ondersteuningsplanraad (OPR). Dit is een medezeggenschapsorgaan bestaande uit ouders en personeelsleden, gekozen door de medezeggenschapsraden van de bij het samenwerkingsverband aangesloten scholen. De ondersteuningsplanraad heeft als belangrijkste bevoegdheid instemmingsrecht op het ondersteuningsplan. Deze raad wordt dan ook zo goed mogelijk betrokken bij de totstandkoming daarvan.

Er is gekozen voor een redelijk compacte ondersteuningsplanraad van tien personen (vijf ouders, vijf personeelsleden), die zitting nemen op basis van kennis en betrokkenheid. Hoewel zij als gekozene een achterban hebben, vormen ze geen evenredige vertegenwoordiging van het onderwijsveld. Er wordt dan ook niet van hen verwacht dat zij aan achterbanraadpleging doen alvorens tot besluitvorming te komen.

Na een voorbereidende fase met een voorlopige ondersteuningsplanraad is er een ondersteuningsplanraad gekozen en is een statuut en reglement vastgesteld.

Het samenwerkingsverband zal een personeelsbestand van enige omvang kennen en zal dan ook een medezeggenschapsraad oprichten. Deze is vergelijkbaar met de medezeggenschapsraad van centrale diensten, omdat deze volledig uit personeel bestaat. Deze medezeggenschapsraad beperkt zich dan ook tot personele aangelegenheden en lijkt wat dat betreft meer op een “ondernemingsraad”.

6.4. Personeel

6.4.1. Doelgerichte ontwikkeling voor organisatie en personeel

Het samenwerkingsverband gaat van start met de bezetting en personele verplichtingen die de oorspronkelijke twee samenwerkingsverbanden WSNS en de REC's 3 en 4 op dit moment hebben. Deze intentie is nadrukkelijk geformuleerd en door de algemene ledenvergadering bevestigd.

Het samenwerkingsverband begint zijn organisatie dus niet met een “schone lei”, en dat is een juist uitgangspunt, gezien de expertise die in de loop der jaren is opgebouwd en de resultaten van WSNS. Het geeft een fundament om op voort te bouwen.

Het betekent wel dat er een ontwikkeling in gang gezet moet worden om te komen waar we uiteindelijk willen zijn, en waarvan de organisatie kort in paragraaf 6.2.2. is geschetst. Dit is een ontwikkelmodel, dat met ingang van augustus 2016 uitgekristalliseerd moet zijn en waarvan de kwaliteit zich in de praktijk moet gaan bewijzen. Dit betekent ook dat de kwaliteiten van de personeelsleden en hun mogelijkheden om vanuit een nieuwe rolopvatting te werken, zich moeten bewijzen. Dit is een doelgerichte ontwikkeling met zowel voor de organisatie als geheel als voor de individuele personeelsleden een resultaatsverplichting. Een proces van twee kanten waarbij persoonlijke ambities en organisatieambities moeten samenkomen.

Voor de organisatie (met name de directie) betekent dat een proces van twee jaar van herstructurering, fine tuning, zorgdragen voor doelgerichte professionalisering en het volgen van de persoonlijke ontwikkeling en mobiliteit van de diverse personeelsleden. Voor de personeelsleden betekent dit mee-ontwikkelen, de bereidheid om te leren en flexibel te zijn. Dit proces zal worden opgestart met het voeren van ambitiegesprekken. Voor het geheel zal een apart personeelsplan worden opgesteld.

6.4.2. Beginsituatie adviseurs passend onderwijs

Voor deze personeelsleden is in dit hoofdstuk al aangegeven dat het van belang is om vanuit een onafhankelijke rol te kunnen functioneren en bijvoorbeeld de positie van ‘critical friend’ goed in te kunnen nemen. In de kring Wassenaar is dat feitelijk al opgelost doordat dit personeel bij een partner, de SAD, is aangesteld. Voor de overige kringen ligt het in de rede om deze adviseursrol op te starten met de personeelsleden die nu nog de VIA Leiden vormen en deze vanuit een dienstverband bij het samenwerkingsverband te laten opereren, ook al zijn hun werkzaamheden goeddeels belegd in de kringen.

Dit betekent dat het samenwerkingsverband personeel overneemt dat nu werkzaam is voor het samenwerkingsverband WSNS⁶. Hierbij gaat het om personeel dat in dienst is van de centrale dienst van het samenwerkingsverband WSNS Leiden, van personeel van SBO De Vlieger dat nu bij het samenwerkingsverband gedetacheerd is en een aantal personeelsleden dat gedetacheerd is vanuit schoolbesturen, waaronder de Aloysiusstichting, Sopora en PROO Leiden.

Dit betreft 1,8 fte gedragswetenschapper en 6,7 fte adviseur passend onderwijs. De positie van een viertal medewerkers van het REC is nog onduidelijk en niet in deze optelling meegenomen. Het betreft hier personeel dat voor een groter aantal samenwerkingsverbanden WSNS inzetbaar is, met een kleine deeltijdfactor toe te delen aan Leiden/Wassenaar.

6.4.3. Beginsituatie expertteam

Dit personeel is nu in dienst bij de Ambulante Educatie Dienst Leiden (AED) en de Schooladviesdienst Wassenaar (SAD). Deze dienstverlening valt ook onder de intentieverklaring om met de huidige bezetting verder te gaan en wordt dus voortgezet. Dit is ook een bewuste keuze, omdat alleen met duurzame partners voldoende kwaliteit kan worden geborgd en er ook voor de langere termijn sprake kan zijn van intensieve samenwerking en duurzame betrokkenheid.

De dienstverlening door de AED wordt gedurende de komende twee schooljaren voortgezet volgens de bekostigingsregels voor passend onderwijs. Dat betekent dat de AED gedurende 2014-2015 nog rechtstreeks de middelen voor ambulante begeleiding ontvangt op basis van het aantal rugzakjes op 1 oktober 2013, en dat het schooljaar daarna deze middelen naar het samenwerkingsverband komen met de verplichting deze bij de AED te besteden. Daarna wordt een dienstverleningsovereenkomst gesloten voor meerdere jaren, met een (minimale) omvang die de komende twee jaar aan de hand van de praktijk kan worden vastgesteld.

De afname van dienstverlening bij de SAD door de kring Wassenaar wordt op een vergelijkbare wijze voortgezet, dat wil zeggen met behulp van een dienstverleningsovereenkomst.

6.4.4. Centrale organisatie

De centrale organisatie bestaat uit een directeur en vervolgens een staf die directie, bestuur en algemene ledenvergadering ondersteunt.

De taken van de directeur bestaan op hoofdlijnen uit:

- het voorbereiden en vormgeven van het ondersteuningsplan en het voeren van de daarbij behorende overleggen, waaronder de gemeenten en andere relevante netwerken;
- dagelijkse leiding aan het personeel in dienst van het samenwerkingsverband;
- voorbereiding van en deelname aan vergaderingen van het bestuur en de algemene ledenvergadering;
- bijdragen aan de (strategische) keuzes van het bestuur;
- namens het samenwerkingsverband overleggen met de ondersteuningsplanraad en de medezeggenschapsraad;
- toezien op de kwalitatieve doelstellingen van het samenwerkingsverband, waaronder overleg met schoolbesturen over het realiseren van de afspraken over basisondersteuning;
- periodiek rapporteren aan het bestuur en de leden van de vereniging over behaalde resultaten;
- het beheren van de financiële middelen en het doen van uitgaven binnen de vastgestelde begroting;
- het in concept (laten) voorbereiden van begrotingen, jaarrekeningen en jaarverslagen;
- het (laten) onderhouden van een kwaliteitssystem of monitor.

⁶ In dienst is van de centrale dienst van het samenwerkingsverband WSNS Leiden, van personeel van SBO De Vlieger dat nu bij het samenwerkingsverband gedetacheerd is en een aantal personeelsleden dat gedetacheerd is vanuit schoolbesturen, waaronder de Aloysiusstichting, Sopora en Proo Leiden.

De directeur wordt bijgestaan door een controller. De controlling van het samenwerkingsverband bestaat uit twee taakvelden: de financial controlling en het inhoudelijk dashboard. De financial controlling bestaat vooral uit het opstellen van de begroting in concept, het opstellen en bijstellen van de meerjarenbegroting, het betaalbaar stellen van de financiële middelen van schoolbesturen, het opstellen van financiële tussenrapportages voor directie en bestuur, de totstandkoming van de jaarrekening en EFJ, bijdragen aan de financiële componenten van het jaarverslag, het opstellen en volgen van een planning & controlecyclus.

Inhoudelijk dashboard: het samenwerkingsverband zal naast financiële stuurinformatie moeten kunnen beschikken over inhoudelijke stuurinformatie (zie ook hoofdstuk 8 Kwaliteitsbeleid). Op hoofdlijnen zal een dergelijk dashboard of monitor bestaan uit gegevens m.b.t. leerlingenaantallen, leerlingenstromen, waaronder grensverkeer speciaal basisonderwijs, verwijzingen (toelaatbaarheidsverklaringen) en daadwerkelijke plaatsingen in het speciaal (basis) onderwijs, en voor verdere evaluatie van beleid ook de toewijzing van arrangementen en de kengetallen uit schoolondersteuningsprofielen (basisondersteuning). Een dergelijk dashboard zal mede gebaseerd zijn op het te ontwikkelen landelijke dashboard voor samenwerkingsverbanden. Een goed dashboard zorgt niet alleen voor stuurinformatie, maar vereenvoudigt ook het gegevensbeheer dat nodig is voor de verantwoording. In ieder geval zal met het bijhouden van leerlingenaantallen en leerlingenstromen en –plaatsingen direct een aanvang moeten worden gemaakt, ook gezien de relatie met de bekostiging (bijvoorbeeld in verband met grensverkeer). Deze taak zal binnen de staf over meerdere functies worden verdeeld.

Een stafmedewerker is nodig voor verdere beleidsontwikkeling, evaluatie van ingezet beleid (en bijdragen aan het dashboard) en het mede in concept opstellen van het ondersteuningsplan.

De resterende staftaken zijn vooral secretarieel en office management:

- secretarieel: verslaglegging van vergaderingen van het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en de algemene ledenvergadering, verzending van stukken voor vergaderingen, post- en archiefzaken, telefoon/e-mail.
- managementassistentie van de directeur en het bestuur;
- ondersteuning van het overleg en de communicatie van de adviseurs passend onderwijs en het expertteam;
- communicatie: content van de website, en daarnaast de helpdesk voor het veld. Met name de eerste twee jaar mag verwacht worden dat een helpdesk (telefonisch en per e-mail) nodig zal blijken, voor zowel scholen, leden van ondersteuningsteams als ouders.

6.4.5. Functieboek

Aangezien het samenwerkingsverband straks personeel in dienst heeft, zal het conform de CAO PO een functieboek moeten opstellen waarin functies door middel van het Fuwasys PO zijn vastgelegd. Gezien het feit dat het samenwerkingsverband met een nieuwe organisatie start waarin nog veel doorontwikkeling zal plaatsvinden en zeker de komende twee jaar sprake kan zijn van nieuwe inzichten en nuanceringen van takenpakketten, zal dit functieboek pas na twee jaar (dat wil zeggen met ingang van het schooljaar 2016-2017) definitief vorm worden gegeven. Dit betekent ook dat de functies waarmee het samenwerkingsverband voor de eerste planperiode start in inhoudelijk opzicht “experimenteerfuncties” zijn, waarvan niet uit te sluiten is dat zij onderweg worden bijgesteld.

Voor de adviseur passend onderwijs is een eerste profiel opgesteld. Voor de directeur is een eerste functiebeschrijving opgesteld. Deze zijn als bijlage aan dit ondersteuningsplan toegevoegd.

6.5 Geschillenregelingen

Passend onderwijs gaat gepaard met een aantal specifieke regelingen, bijvoorbeeld voor geschillen. Daarnaast is een aantal regelingen die voor het gehele primair onderwijs gelden, ook van toepassing voor het samenwerkingsverband.

a. Klachtenregeling

Het samenwerkingsverband zal een klachtenregeling opstellen die grote overeenkomsten zal vertonen met klachtenregelingen die schoolbesturen in het primair onderwijs hanteren.

Deze klachtenregeling zal uitsluitend ouders van leerlingen betreffen. Mogelijke andere klachten, bijvoorbeeld van onderwijspersoneel, kunnen door schoolbesturen worden behandeld en desgewenst worden voorgelegd aan het bestuur van het samenwerkingsverband. Een formele procedure is hiervoor niet noodzakelijk.

Uiteraard wil het samenwerkingsverband klachten van ouders zoveel als mogelijk voorkomen en, indien zich toch klachten voordoen, deze zo min mogelijk tot een formele procedure laten komen. Dit vergt vooral dat personeel van schoolbesturen en medewerkers van het samenwerkingsverband professioneel, dus ook dienstverlenend en oplossingsgericht opereren.

Er zal een klachtenregeling worden opgesteld waarbij de directeur van het samenwerkingsverband de eerst toegankelijke is en waarbij inschakeling van een onafhankelijke derde of vertrouwenspersoon mogelijk is. Deze nog op te stellen klachtenregeling zal worden voorgelegd aan de ondersteuningsplanraad. Hiervoor zal ook aansluiting worden verzorgd bij de Landelijke Klachtencommissie (LKC)⁷.

b. Second opinion

Zowel een ontwikkelingsperspectief, het toegewezen arrangement als het deskundigenadvies dat wordt gehanteerd bij mogelijke verwijzing naar het speciaal (basis) onderwijs, kan leiden tot twijfel, dan wel het niet bereiken van overeenstemming met de ouders.

In dit soort gevallen wordt ouders de mogelijkheid tot een second opinion geboden. Dit is geen in de wet geregeld recht, maar een extra mogelijkheid om bevestiging te krijgen en tot overeenstemming te komen.

De second opinion wordt uitgevoerd door twee deskundige, niet bij het dossier betrokken, adviseurs. De second opinion wordt geleverd binnen twee weken na ontvangst van het dossier, waarbij de beoordelaars de mogelijkheid hebben om de verwerkingstijd met vier weken te verlengen, indien zij van mening zijn dat aanvullend onderzoek nodig is.

De second opinion is gratis. Indien aanvullend onderzoek door derden nodig is, wordt dit betaald door de school als het een second opinion op een ontwikkelingsperspectief betreft en door het samenwerkingsverband als het een second opinion op een deskundigenadvies betreft.

Het speciaal onderwijs is in zake geschillen over het ontwikkelingsperspectief nog verplicht aangesloten bij de Landelijke Geschillencommissie Ontwikkelingsperspectief. Deze beëindigt haar werkzaamheden met ingang van 1 augustus 2014. Vanaf dat moment kan ook het speciaal onderwijs gebruik maken van de second opinion ontwikkelingsperspectief.

c. Bezwaar

De wet maakt bezwaar van ouders mogelijk tegen de besluiten die het samenwerkingsverband neemt inzake de toelaatbaarheid tot het speciaal (basis) onderwijs. Hoewel het samenwerkingsverband geen openbare rechtspersoon is, dient de behandeling van een dergelijk bezwaar conform de Algemene wet bestuursrecht (Awb) te verlopen⁸. Het samenwerkingsverband zal hiertoe een adviescommissie bezwaarschriften inrichten, die onder leiding staat van een onafhankelijk voorzitter, een onafhankelijk deskundige en een secretaris. De bezwaarprocedure zal worden vastgelegd in een reglement. Na advisering door de bezwaarschriftencommissie neemt het samenwerkingsverband een nieuw besluit. Hiertegen is beroep mogelijk bij de bestuursrechter.

⁷ Dit betreft vrijwillige aansluiting.

⁸ Dit betekent ook dat de TLV aan de vormvoorschriften van een Awb-besluit dient te voldoen, d.w.z. een bezwaarprocedure moet vermelden.

d. **Zorgplicht**

Bij geschillen rond de zorgplicht (zoals niet toelaten of juist verwijderen) met ouders is het schoolbestuur eerstverantwoordelijke. Hiervoor staan de reeds bestaande kanalen voor klacht en geschil open. In dit kader worden ouders erop geattendeerd dat indien ouders een geschil aangaan naar aanleiding van verondersteld onderscheid op grond van handicap of chronische ziekte, zij zich ook kunnen wenden tot de Commissie Gelijke Behandeling (CGB).

Wel kan het samenwerkingsverband speler worden op het moment dat geen enkele school in de omgeving de leerling toelaatbaar acht. Bijvoorbeeld omdat het regulier basisonderwijs van mening is dat het geen passende ondersteuning kan bieden, of scholen voor (speciaal) basisonderwijs de leerling niet kunnen of willen opnemen na het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring.

Het samenwerkingsverband moet in dit geval kunnen beschikken over doorzettingsmacht.

De term 'doorzettingsmacht' wordt weliswaar gehanteerd, maar kent geen enkele wettelijke grondslag. De zorgplicht ligt immers niet bij het samenwerkingsverband en schoolbesturen zijn in hun toelatingsbeleid, binnen de marges van de wet en afspraken binnen de gemeenten, autonoom. Daarnaast kunnen ouders, met een beroep op de vrijheid van onderwijs, ook (uitvoerbare of niet uitvoerbare) wensen hebben. Om de doorzettingsmacht te concretiseren en te legitimeren zal dan ook een convenant tussen de schoolbesturen, i.c. de leden van de vereniging opgesteld worden. Dit zal voor augustus 2014 nader worden uitgewerkt.

e. **Bestuurlijke geschillen binnen het samenwerkingsverband**

Bestuurlijke geschillen kunnen ertoe leiden dat het bestuur van het samenwerkingsverband er niet in slaagt, ook niet via de algemene ledenvergadering, om essentiële onderdelen van beleid te formuleren of uit te voeren (zoals de vaststelling van het ondersteuningsplan of de begroting).

Voor dergelijke impasses is het samenwerkingsverband verplicht aangesloten bij de Landelijke Arbitragecommissie Samenwerkingsverband Passend onderwijs.

f. **Overige geschillen**

• **Medezeggenschap**

Het samenwerkingsverband is verplicht aangesloten bij de Landelijke Geschillencommissie inzake de Wet medezeggenschap scholen (LGC-WMS). Hieraan kunnen advies- en instemmingsgeschillen van zowel de Ondersteuningsplanraad als de Medezeggenschapsraad worden voorgelegd.

• **Overleg gemeente**

Het samenwerkingsverband voert overleg met de gemeente over het ondersteuningsplan in het zogenaamde op overeenstemming gericht overleg (OOGO). Het samenwerkingsverband is verplicht aangesloten bij de Landelijke Geschillencommissie OOGO.

Deze verplichte aansluiting betekent overigens niet per definitie dat als er geen overeenstemming wordt bereikt het samenwerkingsverband verplicht is een uitspraak van deze commissie te vragen. Het kan er ook voor kiezen om het, uiteraard na voldoende inspanningen, te laten bij het feit dat er geen overeenstemming wordt bereikt.

• **Commissie van beroep**

Op het personeel van het samenwerkingsverband is de CAO Primair onderwijs van toepassing, met de hoofdstukken die betrekking hebben op het bijzonder onderwijs. Dat betekent dat personeel dat zich wil verweren tegen specifieke besluiten (zoals disciplinaire maatregelen, RDDF en ontslag) zich moet kunnen wenden tot een Commissie van Beroep. Het samenwerkingsverband zal daartoe aansluiten bij de commissie van de Stichting Onderwijsgeschillen.

• **Functiewaardering**

Het samenwerkingsverband zal zich aansluiten bij de Bezwarencommissie Functiewaardering van de Stichting Onderwijsgeschillen voor personeel dat zich wil verweren tegen de toepassing van een functiebeschrijving en functiewaardering.

(Dit staat los van de bevoegdheid van de medezeggenschapsraad inzake het functieboek).

g. Privacyreglement

Ook met afname van bureaucratie zal passend onderwijs en de toewijzing van ondersteuning niet kunnen plaatsvinden zonder dossiervorming en (digitale) communicatie en processen. Het waarborgen van privacy is dan ook erg opportuun. In een bijlage wordt het basis privacyreglement weergegeven.

Hoofdstuk 7 Passend onderwijs in relatie tot gemeentelijk beleid

7.1. Verbindende kaders

Op dit moment staan zowel primair en voortgezet onderwijs als gemeenten aan de vooravond van een ingrijpende stelselwijziging.

Primair en voortgezet onderwijs staan voor de taak om in het komend schooljaar de laatste voorbereidingen te treffen voor de ingang van passend onderwijs per 1 augustus 2014. De gemeenten staan voor de taak om zich voor te bereiden op de transitie van de jeugdhulpverlening per 1 januari 2015.

Beide stelselwijzigingen vinden niet alleen hun oorsprong in financieel-organisatorische overwegingen, maar bovenal in de inhoudelijke constatering dat hulp en ondersteuning aan kinderen, jeugdigen en/of gezinnen en hun sociale netwerk op een effectievere wijze en meer vooraan het traject georganiseerd kunnen worden.

In dat kader komen samenwerkingsverbanden onderling en samenwerkingsverbanden en gemeenten gezamenlijk steeds meer tot de conclusie dat samenwerking op basis van een gemeenschappelijke visie, de slagkracht en effectiviteit van die hulp en ondersteuning aanzienlijk vergroten. Daartoe hebben samenwerkingsverbanden en gemeenten een gemeenschappelijke paragraaf ontwikkeld.

Deze gemeenschappelijke paragraaf van de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs en de gemeenten Holland Rijnland is een product van de vier samenwerkingsverbanden primair onderwijs, drie samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs en de vijftien gemeenten die samen Holland Rijnland vormen. Deze gemeenschappelijke paragraaf schetst de gezamenlijke visie op het organiseren van hulp en ondersteuning aan kinderen en jeugdigen, zowel vanuit de onderwijskant als vanuit de jeugdhulpkant. Daarbij is de verbinding tussen passend onderwijs en zorg voor jeugd gevonden in de ambitie om hulp en ondersteuning zo vroeg mogelijk, zo licht mogelijk en zo dicht mogelijk in de sociale omgeving van een kind of jeugdige te organiseren. De ambitie is om de besluitvorming voor het toekennen van de benodigde hulp en ondersteuning zo laag mogelijk in de betrokken organisatie te leggen. Kern van de gemeenschappelijke paragraaf is dat deze ambitie vraagt om deskundige professionals die opereren in een collegiaal netwerk dat direct beschikbaar is voor scholen, jeugdigen en gezinnen. Het inzetten van professionals op een dergelijke manier vraagt echter een cultuuromslag in denken en handelen.

De gemeenschappelijke paragraaf biedt de gedeelde visie waarbinnen, en de concrete ontwikkelpunten waarmee deze cultuuromslag in de komende jaren gemaakt gaat worden.

Uiteindelijk zal deze gezamenlijke paragraaf in het ondersteuningsplan worden opgenomen (na afronding van het OOGO). Vooruitlopend hierop is in deze versie van het ondersteuningsplan de notitie waarmee de gezamenlijke paragraaf wordt voorbereid, weergegeven.

7.2. Notitie ter voorbereiding van een gemeenschappelijke paragraaf

Samenwerkingsverbanden passend primair en voortgezet onderwijs regio Leiden, Duin- en Bollenstreek, Rijnstreek en de gemeenten Holland Rijnland

7.2.1. Inleiding: passend onderwijs en decentralisatie jeugdzorg – twee zielen, één gedachte?

Ieder kind verdient goed onderwijs. Goed onderwijs dat kinderen en jongeren in staat stelt hun talenten te ontwikkelen en dat hen uitdaagt om steeds een stap extra te zetten. De huidige organisatie van de extra onderwijsondersteuning biedt daarvoor, zowel inhoudelijk, structureel als financieel, onvoldoende mogelijkheden. Inhoudelijk doordat een passend onderwijsaanbod vaak verscholen zit 'achter een diagnose', te laat komt of niet dicht bij huis gerealiseerd kan worden. Structureel omdat de huidige systematiek een geheel is van ingewikkelde regels en complexe bekostiging, dat resulteert in lange doorlooptijden en onduidelijkheid over wie de regie heeft en de verantwoordelijkheid draagt. En ten slotte financieel aangezien de perverse prikkel van hulp na een diagnose heeft geleid tot een aanzienlijke stijging van indicaties.

Het doel van passend onderwijs is, door het verleggen van verantwoordelijkheden en geldstromen, de mogelijkheden op goed onderwijs voor ieder kind en iedere jongere optimaal te benutten. Met passend onderwijs wordt daarom de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de extra onderwijsondersteuning neergelegd bij de schoolbesturen, in overleg met ouders, leraren en gemeenten. Schoolbesturen krijgen met de start van passend onderwijs een zorgplicht en werken hierbij samen in een door de minister vastgesteld en regionaal afgebakend samenwerkingsverband. Door de verantwoordelijkheden dicht bij de scholen te beleggen kan beter worden aangesloten bij de ondersteuningsvraag van kinderen en jongeren en de specifieke kenmerken van het samenwerkingsverband. Goede ondersteuning in de reguliere scholen kan voorkomen dat kinderen en jongeren verwezen moeten worden naar het (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so). Voor kinderen die dat echt nodig hebben, blijft het (v)so bestaan. Deze wijzigingen zijn vastgelegd in de Wet passend onderwijs die op 5 november 2012 is gepubliceerd in het Staatsblad. Vanaf 1 augustus 2014 gaan de nieuwe samenwerkingsverbanden van start met passend onderwijs.

Dezelfde constatering over het tekort aan mogelijkheden en de negatieve gevolgen van slagboomdiagnostiek is de aanleiding geweest voor de nieuwe jeugdwet. In deze wet wordt geregeld dat de verantwoordelijkheid voor alle zorg voor jeugd ondergebracht wordt bij de overheid die het dichtst bij de burger staat: de gemeente. Daarbij is, net als in passend onderwijs, niet enkel sprake van een transformatie van middelen en verantwoordelijkheden, maar hoofdzakelijk van een inhoudelijke transformatie. Uitgangspunt daarbij is de eigen kracht van mensen benutten en het ontzorgen en normaliseren van de situatie. De 'transitie jeugdzorg' beoogt jeugdigen en hun ouders/gezinnen zo snel en licht mogelijk te ondersteunen of hulp te bieden om het zelf weer aan te kunnen, door de zwaardere jeugdhulp (inclusief ggz, kindbescherming en jeugdreclassering) in te voegen in of toegankelijk te maken via het lokale hulpaanbod voor gezinnen.

In de aanloop naar 1 augustus 2014 staan de nieuwe samenwerkingsverbanden voor de taak om een eigen systematiek van ondersteuningstoewijzing te ontwerpen en te organiseren. Bij het ontwerpen van een dergelijke systematiek hebben samenwerkingsverbanden van de minister de vrijheid gekregen om 'te doen wat nodig is' om voor iedere leerling binnen de grenzen van het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek te garanderen. Gemeenten staan voor de uitdaging om voor januari 2015 het geheel van jeugdhulpvoorzieningen in te richten en af te stemmen. Zij worden daardoor gestimuleerd na te denken over een slagvaardiger en snellere manier van hulp rondom kinderen en gezinnen organiseren en worden daarnaast regievoerder en opdrachtgever voor uitvoeringsorganisaties.

In beide gevallen moet de nieuwe systematiek zo zijn ingericht dat deze bijdraagt aan het realiseren van de eigen missie en de visie en aan een integrale aanpak voor alle jeugdigen. Daarmee bieden de beide beleidswijzigingen zowel voor kinderen/jongeren en gezinnen, als voor scholen en gemeenten interessante kansen voor snellere en passender ondersteuning wanneer dat nodig is.

De zes regionale samenwerkingsverbanden (PO en VO)⁹ en zestien gemeenten op het niveau van Holland Rijnland zien deze kansen en zijn zich bewust van hun gezamenlijke verantwoordelijkheid. Middels deze gezamenlijke paragraaf in zowel de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden als de jeugdbeleidsplannen van de gemeenten, trachten zij een verbindend kader in visie vast te stellen, waarbinnen een afgestemde, dekkende en passende structuur van onderwijs, zorg en ondersteuning kan ontstaan. Op die manier valt winst te behalen voor alle jeugdigen binnen Holland Rijnland, zowel thuis als op school.

7.2.2. Gedeelde missie en visie: de beweging van achter naar voren

De kern van de visie van zowel samenwerkingsverbanden als gemeenten is samen te vatten in drie kerntransities in het denken en handelen, afkomstig uit het Referentiekader – het leidende document van de sectoren bij invoering van passend onderwijs:

- van achteren naar voren, met zo min mogelijk bureaucratie
- van curatief naar preventief, met hulp zodra dat nodig is
- van sectoraal naar integraal, op basis van een gedeelde verantwoordelijkheid

‘Van achter naar voren’ doelt op het verplaatsen van het moment waarop ondersteuning wordt geboden in een traject, zowel in de jeugdzorg als in de onderwijsondersteuning. Nu gebeurt dat niet direct na signalering, maar pas op het moment dat aan een vooraf vastgestelde set van indicatiecriteria wordt voldaan. Dit heeft tot gevolg dat kinderen en jongeren die niet, of net niet aan de indicatiecriteria voldoen, verstoken blijven van de (ook) voor hen benodigde hulp en ondersteuning. In een nieuwe systematiek is het van belang dat de benodigde ondersteuning achter de indicatiecriteria vandaan komt (‘van achteren’) en direct, snel en passend wordt georganiseerd in de directe leefomgeving van kinderen/jongeren en hun gezin. Professionals worden ingezet op de plek en op het moment waar zij het hardst nodig zijn en het meeste verschil kunnen maken: in en om de school, in en om de gezinnen. Van belang daarbij is dat zij bij het geven van die hulp tegen zo min mogelijk bureaucratische barrières aanlopen.

Het gevolg van deze beweging van achteren naar voren is een nadruk op voorkomen, in plaats van de afhankelijkheid van curatief repareren. Hoe eerder hulp en ondersteuning beschikbaar zijn, hoe meer er wordt voorkomen dat een kleine stagnatie in de ontwikkeling van een kind of jongere uitgroeit tot een onderwijsachterstand, of jongerenproblematiek / een lastige gezinssituatie uitgroeit tot zware sociale problematiek. Door nadruk op preventie wordt eveneens het aantal kinderen dat aangewezen is op specialistische (bovenschoolse) voorzieningen gereduceerd.

Een laatste punt in de kern van de visie is de overgang van sectoraal naar integraal. Daarbij doelt sectoraal op de huidige situatie, waarin hulp en ondersteuning vaak op gecompartmenteerde wijze bij kinderen en gezinnen terecht komen als gevolg van schotten tussen (uitvoerings-)organisaties, slechte afstemming tussen hulpverleners en deskundigen onderling en een focus op diagnosticeren. We willen toe naar een situatie waarin zowel in cultuur als in structuur, zowel in denken als in doen, deze schotten worden opgeheven en de afstemming een wezenlijke voorwaarde voor effectieve hulp wordt.

Zowel in het onderwijs als in de jeugdhulp tekenen zich de kaders van een dergelijke integrale benadering al af, zij het met twee verschillende invalshoeken:

- In het primair onderwijs is men goed op weg om op alle scholen handelingsgericht te werken. Die ontwikkeling is ook gaande op de scholen voor voortgezet onderwijs. Met handelingsgericht werken worden de onderwijsondersteunings*behoefte*n in plaats van de beperkingen van leerlingen centraal gesteld en ligt de focus op oplossingsgericht handelen. Hiernaast gaat HGW uit van de continue afstemming en wisselwerking tussen het kind en zijn of haar sociale omgeving: de klas, de leerkracht, de ouders, etc. Het propageert daarmee (hoofdzakelijk) een *integrale denk- en analysewijze*: contextueel en transactioneel.

⁹ De twee landelijke samenwerkingsverbanden op reformatorische grondslag (PO en VO) participeren in meerdere regio's en dienen hun beleid ook op deze regio af stemmen. De intentie is om maximaal aan te sluiten bij de regionale afspraken.

- In het onderwijs wordt gewerkt met '1 kind, 1 plan'. De gemeenten hebben het werken volgens de '1Gezin1Plan-werkwijze' geïntroduceerd: het werken vanuit een gezinsplan dat uitgaat van de doelen die de jeugdige (het gezin) zelf stelt, dat zowel lichte als (waar nodig) specialistische hulp kan omvatten en rekening houdt met het complete sociale domein. Essentie is het versterken van de eigen kracht, met behulp van laagdrempelig advies en hulp op maat, waarbij het gezin of de jeugdige centraal staat. Het propageert daarmee (hoofdzakelijk) een *integrale handelingswijze*. Na een periode van gewenning wordt deze werkwijze steeds vaker benut.

De beide bewegingen benadrukken dezelfde integraliteit, alleen leggen beide de nuance net anders. De essentie van de verbinding ligt dan ook in de (h)erkenning van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle kinderen en jongeren. De wijze waarop samenwerkingsverbanden en gemeenten hier reeds op aan het voorsorteren zijn, biedt heldere aanknopingspunten voor het ontwikkelen van een integrale systematiek.

7.2.3. Hoe krijgt dat praktisch zijn beslag?

De samenwerkingsverbanden in de regio hebben in de afgelopen jaren ieder hun eigen ontwikkeling in de richting van Passend onderwijs doorgemaakt. Daarbij zijn in ieder samenwerkingsverband verschillende keuzes gemaakt en verschillende thema's uitgewerkt. Daarbij komt dat het primair en voortgezet onderwijs qua cultuur nog verschillend zijn. Het is van belang om te beseffen bij het onderstaande gemeenschappelijk kader dat er fundamentele verschillen zijn in de organisatie tussen het primair en het voortgezet onderwijs. Zo hebben scholen voor primair onderwijs vaak een buurtfunctie, terwijl scholen voor voortgezet onderwijs een duidelijke regiofunctie hebben. Ook bijvoorbeeld op het gebied van schaalgrootte, en bestuurlijke en personele constellatie verschillen primair en voortgezet onderwijs van elkaar. Deze verschillen hebben invloed op de wijze waarop een nieuwe ondersteuningsstructuur kan worden ingericht. Zonder daar hier inhoudelijk op in te gaan, kan op hoofdlijnen het volgende worden vastgesteld:

- Het VO heeft met andere leeftijdsgroepen leerlingen te maken en wordt daardoor ook geconfronteerd met andere ondersteuningsbehoeften/problematiek dan het PO.
- Daarnaast heeft een leerling op het voortgezet onderwijs een andere (vaak meer invloedrijke) rol in het eigen hulp- of arrangeerproces dan leerlingen op het PO (waar de ouders in dit proces een belangrijker rol spelen).
- Door de schaalgrootte is het voor scholen voor voortgezet onderwijs vaak eenvoudiger / aantrekkelijker om de bij het proces van ondersteuningstoewijzing benodigde deskundigen (bijvoorbeeld een onderwijs/gedragsspecialist) in eigen dienst te hebben, dan deze te 'delen' met andere scholen.
- Door de regiofunctie van het voortgezet onderwijs moet het andere afspraken maken met de gemeenten als het gaat om de inzet van wijkgebonden Jeugd- en Gezinsteams. Dit stelt andere (netwerk-)eisen aan de betrokken deskundigen.
- Het primair onderwijs zoekt naar een wijze om zoveel mogelijk arrangeren in de basisschool zelf te laten plaatsvinden. Het voortgezet onderwijs zoekt hiernaast tevens naar een bovenschools platform voor het arrangeren van (bepaalde vormen van) extra ondersteuning. Dit vergt verschillende afspraken met de gemeente over de inzet van expertise voor de gezinskant.

Ondanks de verschillen in organisatie en uitwerking valt er, de ontwikkelingen overziend, echter ook een duidelijk gemeenschappelijk kader te ontwaren, hoofdzakelijk op het gebied van de afspraken in de basisondersteuning over de ondersteuningsstructuur in en om de scholen, of de 'routing'. Van cruciaal belang in dat gemeenschappelijke kader is het werken met een collegiaal netwerk van professionals in en om de school, waarmee expertise aan de voorkant gebundeld is, de ondersteuningsbehoeften van een leerling helder in kaart kunnen worden gebracht en een arrangement voorbereid kan worden (hoe klein of groot ook).

Het gaat daarbij expliciet niet om een nieuwe laag in het proces van ondersteuning toevoegen: het collegiale netwerk kan gezien worden als een methodiek voor het benoemen van ondersteuningsbehoeften en het vinden van oplossingen: een ondersteuningsteam met vaste deelnemers in de basisschool (directie, IB, leerkracht, ouders) en de juiste expertise dichtbij en direct te consulteren (onderwijsspecialist/gedragsspecialist, gezinsspecialist¹⁰). Juist de directe beschikbaarheid van de juiste expertise garandeert dat men elkaar kan vinden op het moment dat dat nodig is en dat er daardoor reeds aan de voorkant van het traject de juiste dingen gebeuren.

Bovenstaande impliceert dat het samenwerkingsverband erop kan vertrouwen dat scholen tot een weloverwogen afweging komen welk arrangement het beste past bij de ondersteuningsbehoefte van een leerling – zulks met inachtneming van de gestelde beleids- en budgettaire kaders. De conclusie kan zijn dat een leerling het best geholpen is met plaatsing op het SBO, Praktijkonderwijs, LWOO of (V)SO. De toelaatbaarheidsverklaring (TLV) wordt (als onderdeel van het arrangeren en met behulp van beschikbare expertise) dan ook op het niveau van de school *voorbereid*. Hierbij is het van wezenlijk belang dat de school (met behulp van de onderwijsspecialist/gedragsspecialist) in staat is om een ontwikkelingsperspectief op te stellen. Dit is voorwaarde voor het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring en ouders hebben instemming op het handelingsplan dat hier onderdeel van uitmaakt. In het primair onderwijs garandeert de betrokkenheid van onderwijs- en gezinsexperts bij het vormgeven van een arrangement in de school dat wordt voldaan aan de wettelijke verplichting tot een deskundigenadvies voorafgaand aan een verwijzing naar SBO of SO. De toekenning van het arrangement hoeft daardoor niet óók nog eens op een hoger niveau in het samenwerkingsverband *inhoudelijk* getoetst te worden. In het voortgezet onderwijs zal de (op schoolniveau voorbereide) verwijzing naar het Praktijkonderwijs, LWOO of VSO en – afhankelijk van de afspraken in het swv - naar andere bovenschoolse onderwijsplekken inhoudelijk beoordeeld worden door een commissie van het samenwerkingsverband.

Toch is het – ook voor het primair onderwijs - de wettelijke taak en bevoegdheid van het *samenwerkingsverband* de TLV af te geven. Om bureaucratie te voorkomen wordt daarom voorgenomen het deskundigenadvies in principe over te nemen, tenzij dit conflicteert met de zienswijze van de school of de ouders, dan wel het beleid van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband toetst de aanvraag voor een TLV slechts procedureel, waarbij wordt gecontroleerd of alle verplichte en gewenste stappen in het proces (dat als onderdeel van de basisondersteuning is vastgelegd in het ondersteuningsplan) zijn doorlopen en er sprake is van een consistent advies. Enerzijds wordt hiermee voldaan aan de wettelijke verplichting en anderzijds wordt hiermee het vertrouwen in de arrangeercapaciteit van het collegiaal team in en om de scholen uitgesproken.

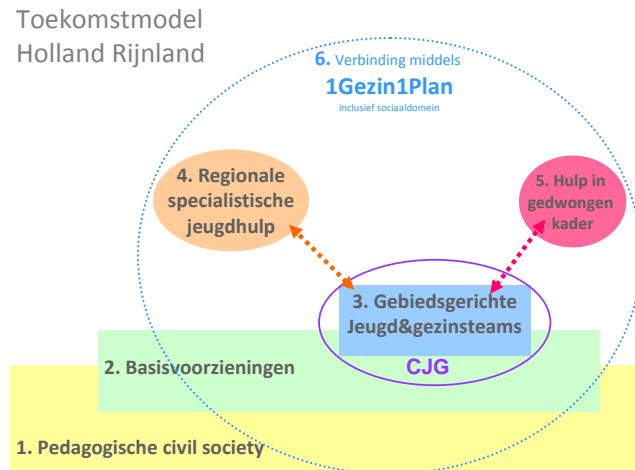
Eenzelfde beweging richting een gemeenschappelijk kader is ook te vinden bij de gemeenten. Zij hebben het voornemen om op het niveau van de regio Holland Rijnland bij het organiseren van de jeugdhulp (als onderdeel van de decentralisatie van de jeugdzorg) een vergelijkbare beweging te gaan maken als die in het onderwijs wordt voorgestaan. Ook in de jeugdhulp wil dit zeggen dat de expertise ‘achter de indicatie vandaan’ wordt gehaald, en meer voor in het traject wordt aangeboden. Dit gebeurt in de praktijk middels de zogenaamde Jeugd- en Gezinsteam. De teams moeten een cruciale rol vervullen bij het verhogen van de kwaliteit van de (preventieve) jeugdhulp en daarmee de vermindering van het gebruik van (zware) specialistische voorzieningen. De expertise van diverse soorten ambulante jeugdhulp uit het huidige stelsel wordt in deze teams samengevoegd. Daarmee wordt het hulpaanbod doelmatiger en overzichtelijker: voor ouders, maar ook voor scholen en andere (basis)voorzieningen. Vanaf 2015 moet er een regionaal dekkend aantal teams zijn. Daarbij wordt op dit moment uitgegaan van één team per 20.000 inwoners¹¹. Voor heel Holland Rijnland komt dit neer op circa 26 teams. De Jeugd- en Gezinsteam werken vanuit het CJG en daarnaast zijn de teamleden regelmatig fysiek aanwezig in de basisvoorzieningen. Scholen en voorschoolse voorzieningen hebben een vaste Jeugd- en Gezinswerker, die bijvoorbeeld deel kan nemen aan het ondersteuningsteam op schoolniveau.

¹⁰ In de regio dragen deze ondersteuningsteams diverse namen, waaronder bijvoorbeeld MZT (in 28.12) en MPO (in 28.13). Er wordt echter met alle benamingen bedoeld op hetzelfde team van directeur, IB, leerkracht, ouders, onderwijs- en gezinsspecialist.

¹¹ Dit aantal is nog een ruwe schatting. Eén team per 20.000 inwoners zou betekenen dat elke gemeente tenminste 1 team heeft – alleen Zoeterwoude zal een team met een andere gemeente delen. In gemeenten met iets minder dan 20.000 inwoners of weinig problematiek zal het team wat kleiner zijn en/of hebben de teamleden kleinere contracten. Het omgekeerde geldt voor gemeenten met iets meer dan 20.000 inwoners of met relatief meer problematiek. In Katwijk, Leiden, Teylingen en Alphen aan de Rijn komen meerdere teams.

In onderstaand schema is een visualisatie opgenomen van het toekomstmodel jeugdhulp Holland Rijnland. Het onderwijs is een van de basisvoorzieningen in dit schema en zowel het CJG als de Jeugd- en Gezinsteams staan in het toekomstmodel in nauwe verbinding met het onderwijs.

* * *

Beide bovenstaande werkwijzen stellen professionals in het onderwijs en de jeugdhulp in staat hun primaire taak te verwezenlijken: voor in het traject, snel en adequaat, ondersteuning bieden opdat kinderen, het liefst in hun eigen sociale omgeving, een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken. De beweging 'naar voren' weerspiegelt de wens van de samenwerkingsverbanden en gemeenten om de nadruk van Passend onderwijs en de Transitie Zorg voor Jeugd daar te plaatsen waar deze het meest effect kan bewerkstelligen: dicht bij huis en in de eigen sociale omgeving.

Door het op elkaar laten aansluiten van de routes binnen het onderwijs en binnen de jeugdhulp in de regio kan een slagvaardig, integraal en voor alle actoren overzichtelijk collegiaal netwerk ontstaan, dat *in de scholen* opereert op basis van een gedeelde, handelingsgerichte visie op de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Bijkomend voordeel is dat op deze manier, in ieder geval op regionaal niveau, een voor alle betrokkenen overzichtelijke en eenduidige inrichting van het proces van ondersteuningstoewijzing ontstaat. Op die manier weten besturen, scholen en ouders dat er op diverse plekken in de regio met dezelfde maat gemeten wordt. Dit is tevens van belang voor de besturen voor (voortgezet) speciaal onderwijs in de regio. Naast de gemeenten op het niveau van Holland Rijnland vormen immers ook de besturen voor (voortgezet) speciaal onderwijs een verbindende factor in de regio. Voor hen is het voor de eigen organisaties van belang dat bovengenoemde eenduidigheid in de systematiek van toewijzen regionaal geboden wordt en er een verbinding wordt gelegd met de gezinskant. Dit is specifiek van belang voor de, aan de scholen voor (V)SO verbonden, Commissies van Begeleiding, die betrokken zijn bij de toelating van leerlingen op de (V)SO-school en de begeleiding tijdens hun plaatsing.

7.2.4. Hoe bereiken we dat?

Nu de opdracht, visie en de contouren van de praktische uitwerking voor beide partijen verkend zijn, is het de vraag op welke manier de eerder genoemde omslag in denken nu daadwerkelijk haar beslag kan krijgen in de praktijk van alledag. Het gevaar is dat we de belangrijke kernconcepten uit de gedeelde visie blijven benoemen in termen van structuren en instrumenten. We gaan daarmee voorbij aan de duale kern van elk veranderingsproces: dat verandering niet enkel in structuren zit, maar voornamelijk ook in culturen: in mensen dus. De zes samenwerkingsverbanden en zestien gemeenten willen dan ook voornamelijk de handen op elkaar krijgen voor een cultuuromslag die het mogelijk maakt de gedeelde visie in de praktijk te realiseren. In uitwerking in de praktijk zou dat zijn beslag moeten krijgen in:

- het door samenwerkingsverbanden en gemeenten actief bevorderen van de gewenste cultuuromslag en de nieuwe wijze van werken;
- het zoveel mogelijk voorkomen van bureaucratie;
- de vormgeving en instandhouding van een collegiaal netwerk van betrokken en gemotiveerde professionals;
- een zo praktisch en integraal mogelijke werkwijze van deskundigen, vanuit een realistisch kader.
- professionals de ruimte geven om gezaghebbend te opereren, om te zeggen 'zo gaan we het doen'. Niet zonder (financiële) restricties en vastgestelde, richtinggevende kaders. Wel met een behoorlijke bewegings- en beslissingsvrijheid.
- het vervangen van vaste criteria en slagbomen in diverse lagen van het proces van ondersteuning toewijzen (zowel aan de onderwijs- als aan de gezinskant) door professionals op de route, geselecteerd op hun merites en hun competenties.
- vanuit de eigen deskundigheid daar waar nodig het intersectorale opzoeken. Onderken dat iedere sector zijn eigen expertise heeft en haar eigen methoden om deze in de praktijk in te zetten. Onderken tevens dat iedere sector ook blinde vlekken en beroepsdeformaties heeft. Onderken ten slotte dat twee sectoren altijd meer weten dan een. Zolang deze uitgangspunten gerespecteerd worden leert men van elkaar in plaats van dat men elkaar tegenwerkt.
- het nastreven dat gezamenlijk benodigde expertise efficiënt ingezet en bij voorkeur gezamenlijk bekostigd wordt;
- daar waar ondersteuning in het onderwijs en de jeugdhulp voor kinderen/jongeren en/of gezin nodig is, deze zoveel als mogelijk gelijktijdig in te zetten en te starten;
- de bewustwording dat dit verandertraject inspanningen en tijd van een ieder vergt.

Als bovenstaande ideaalbeelden werkelijkheid kunnen worden, is het pas echt mogelijk denk- en handelingskaders als Handelingsgericht werken en 1kind-1gezin-1plan tot hun recht te laten komen en in de praktijk handen en voeten te geven.

7.2.5. Wat leggen we vast en waar en wanneer leggen we dat vast?

Een omslag in het denken en doen zoals in de paragrafen hierboven beschreven is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. Veel zaken moeten worden uitgevonden, ontwikkeld en geprobeerd alvorens we met zekerheid kunnen zeggen wat werkt en wat niet. Samenwerkingsverbanden en gemeenten hebben weliswaar een tijdpad voor de invoering van nieuwe structuren, de nieuwe culturen kunnen niet ineens gemeengoed zijn. Voorgesteld wordt daarom om het schooljaar 2013-2014 te gebruiken om gezamenlijk de visie te formuleren en te verankeren. Deze visie zal vervolgens praktisch moeten voortvloeien in een ontwikkelagenda voor planjaar 2014-2015 en de periode daarna. In de eerste ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden PO en VO, en in de jeugdbeleidsplannen van de gemeenten, kan deze werkwijze beschreven worden als eerste stap in de richting van een werkelijk integrale manier van toewijzen van ondersteuning.

7.3. Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp in de Leidse regio en Wassenaar 2-1-2014 – 31-12-2015

Samenwerkingsverbanden Passend Primair Onderwijs regio Leiden
Landelijk Reformatorisch Samenwerkingsverband, Berséba PO 0001
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO 2801
Samenwerkingsverband Reformatorisch Voortgezet Onderwijs VO 0001
Gemeenten Leiden, Leiderdorp, Kaag en Braassem, Oegstgeest, Voorschoten, Wassenaar en Zoeterwoude

Inleiding

In de gemeenschappelijke paragraaf van het concept beleidsplan 'Hart voor de Jeugd' en van de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs in deze regio is afgesproken dat er een ontwikkelagenda wordt opgesteld. Op basis van de ondersteuningsplannen en het beleidsplan worden thema's opgenomen op deze agenda die nog nadere uitwerking en overleg behoeven. De Wet passend onderwijs, die 1 augustus 2014 van kracht is, brengt veranderingen met zich mee voor scholen en samenwerkingsverbanden ten aanzien van het onderwijsondersteuningsaanbod. Dit leidt tot wijzigingen qua inhoud, samenwerking, organisatie, procedures en financiën. Gaandeweg zal dit zijn beslag krijgen. De transitie jeugdzorg brengt ook grote veranderingen met zich mee en ook van deze veranderingen zijn nog niet alle consequenties te overzien.

De verbinding leggen tussen passend onderwijs en de jeugdzorg is een opgave voor de komende periode. De ontwikkelagenda is hiervoor de leidraad.

Volgens de wetten moeten gemeenten en samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs op overeenstemming gericht overleg (OOGO) voeren over de ondersteuningsplannen van het onderwijs en over het gemeentelijk beleidsplan voor de transitie jeugdzorg. Gemeenten hoeven dus niet in te stemmen met de ondersteuningsplannen. De samenwerkingsverbanden is de gelegenheid geboden in te spreken op het beleidsplan 'Hart voor de jeugd'.

Ontwikkelagenda Primair Onderwijs

Thema	De samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs
	<p>Vanuit de school wordt snel de benodigde hulp integraal ingezet ook daar waar wijk- of gemeente overstijgende situaties aanwezig zijn.</p> <p><i>Toelichting:</i> <i>Gemeenten zien een jeugdinstel voor zich waarin jeugd & gezinstteams, die wijkgericht werken, het merendeel van de jeugdhulpvragen (kunnen) afhandelen. Voor veel basisscholen past deze wijkgerichte opzet prima. Er zijn echter ook basisscholen die een wijk- of gemeente overstijgend voedingsgebied hebben. Dit geldt met name voor scholen in het speciaal basisonderwijs (SBO), speciaal onderwijs (SO) en voor scholen van een bepaalde levensbeschouwing (zoals het reformatorisch onderwijs). De uitwerking van het toekomstig jeugdinstel vraagt daarmee voor deze scholen speciale aandacht.</i></p> <p>Het onderwijs trekt samen op met de gemeenten bij het vormgeven van de proeftuinen Jeugd & Gezinstteams en bij de verdere vormgeving van integrale ondersteuning na de proeftuinen (mede op basis van de uitkomsten ervan). Bij het inrichten van het onderwijsarrangement heeft de school zelf de regie en de beschikking over een budget en de inzet van een expertteam.</p> <p><i>Toelichting:</i> <i>Het is van belang dat binnen de scholen snel jeugdhulp beschikbaar is. De Jeugd & Gezinsmedewerker en de onderwijspecialist werken daarom nauw samen voor wat betreft de toewijzing van jeugdhulp en onderwijsondersteuning en ze wachten niet op elkaar.</i></p> <p>Samenwerkingsverbanden en gemeenten maken afspraken over de wijze waarop het beleidsoverleg en het uitvoeringsoverleg tussen onderwijs en jeugd & gezinstteams gaat plaatsvinden.</p> <p>Samenwerkingsverbanden en gemeenten realiseren een adequaat aanbod voor kinderen met een complexe</p>

ondersteuningsvraag; ondersteuning waarbij sprake is van onderwijs en zorg wordt integraal aangeboden. Er wordt gewerkt volgens 1gezin1plan. Naar alle betrokkenen in het ondersteuningsteam wordt teruggekoppeld welke ondersteuning is/wordt geboden.

Toelichting: Bijzondere aandacht verdienen kinderen die aangewezen zijn op extra ondersteuning vanuit het onderwijs en de jeugdhulpverlening. Te denken valt aan kinderen die thans aangewezen zijn op dagbehandeling GGZ en (tijdelijk) onderwijs ontvangen van een school voor speciaal onderwijs en aan kinderen met een complexe ondersteuningsvraag die dagelijks een combinatie van onderwijs en zorg nodig hebben in een flexibele setting.

Er worden afspraken gemaakt tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden over leerlingen met een lichamelijke of meervoudige beperking die thans aangewezen zijn op SO – al dan niet in de regio – en voorzieningen vanuit de WMO of AWBZ.

Samenwerkingsverbanden en gemeenten zorgen ervoor dat (monitor)gegevens over de inzet van onderwijsondersteuning en jeugdhulp op elkaar aansluiten.

Aan het begin van een traject is vaak onduidelijk of er behoefte is aan zowel onderwijsondersteuning als jeugdhulp. Daarom zullen er afspraken gemaakt worden over de inzet en bekostiging van diagnostiek. Rondom dyslexiezorg wordt duidelijk afgesproken wat onder de zorg van het onderwijs en wat onder de zorg van gemeenten valt.

Thema	Onderwijshuisvesting
-------	----------------------

Meer leerlingen krijgen binnen het regulier onderwijs ondersteuning. SBO en SO groeien daardoor naar elkaar toe tot 'gespecialiseerd onderwijs'. Het personeel van het samenwerkingsverband heeft een werkplek in of dicht bij de scholen. De huisvesting wordt indien nodig aangepast. Omdat het aantal leerlingen in het PO krimpt worden op korte termijn geen problemen met huisvesting verwacht.

Bij nieuwbouw van scholen wordt rekening gehouden met de eisen die passend onderwijs stelt: de mogelijkheid om flexibel met ruimten om te gaan, voldoende ruimten waar in kleine groepen gewerkt kan worden, spreekkamers voor de J&G-werker, de onderwijspecialisten en voor medewerkers van het expertteam.

Afhankelijk van de nieuwe wet onderhuisvesting die er komt, zullen er wijzigingen plaatsvinden in taken en/of financiering voor gemeenten dan wel onderwijs.

Thema	Leerlingenvervoer
-------	-------------------

Inzet van vervoersvoorzieningen als dit voor een kind noodzakelijk is voor een passende plek in het primair onderwijs, met inachtneming van het afstandscriterium, de beperking en de leeftijd van de betreffende leerling.

In het belang van leerlingen, ouders en scholen vindt afstemming plaats tussen gemeenten binnen de Leidse regio over de in wetgeving en verordening leerlingenvervoer opgenomen procedures en toewijzingscriteria voor het vervoer.

Gemeenten onderzoeken momenteel of met bestaande en nieuwe regelingen ten gevolge van de 3D's slimmer omgegaan kan worden met vervoer voor verschillende doelgroepen. Gemeenten nemen initiatief om de uitkomsten hiervan te bespreken met de samenwerkingsverbanden.

Gemeenten onderzoeken met samenwerkingsverbanden mogelijkheden voor vervoer naar een basisschool, die als tussenvoorziening van het samenwerkingsverband functioneert.

Toelichting:

De gemeente is verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer: het vervoer op grond van denominatie (met daarin betrokken het afstandscriterium) en het vervoer voor leerlingen die zijn aangewezen op het speciaal onderwijs (SO). Bovendien komen in het kader van de 3D's meer regelingen met vervoerscomponenten naar de

gemeenten. Een slimmere combinatie van vervoer voor verschillende doelgroepen wordt onderzocht. Samenwerkingsverbanden hebben de mogelijkheden om basisscholen als tussenvoorziening in te richten. Op een tussenvoorziening is vanuit het samenwerkingsverband een uitgebreider aanbod aanwezig van extra ondersteuning dan op een reguliere basisschool, waardoor een deel van de verwijzing naar het speciaal onderwijs kan worden voorkomen. Het vraagt onderzoek wat dit voor gemeenten qua vervoersbewegingen en vervoerskosten betekent.

Thema	Overgangsmomenten
	<p>Binnen alle gemeenten komen er sluitende afspraken tussen voorschoolse voorzieningen en het PO/S(B)O en tussen PO/S(B)O en V(S)O over de overgang. Deze afspraken worden vastgelegd in een gemeenschappelijke procedure. Bij kinderen die extra ondersteuning nodig hebben vindt een warme overdracht plaats.</p> <p>In het reformatorisch onderwijs ligt de verantwoordelijkheid hiervoor niet in de eerste plaats bij het samenwerkingsverband maar bij de individuele school.</p>
Thema	Thuiszitters
	<p>Elke leerling in het samenwerkingsverband heeft een plek in het PO of SO die past bij zijn onderwijsniveau en ontwikkelingsperspectief.</p> <p>Er zijn geen thuiszitters als gevolg van onvoldoende passend onderwijs.</p> <p>Gemeenten en samenwerkingsverbanden zorgen er gezamenlijk voor dat het aantal thuiszitters door een combinatie van preventieve inzet en repressie zo laag mogelijk gehouden wordt.</p> <p>De handleiding “ voorkomen schoolverzuim en thuiszitten” wordt de basis van werken voor gemeenten en samenwerkingsverbanden</p>

7.4. Thuiszitters

Als bijlage bij dit ondersteuningsplan is de Handreiking schoolverzuim en thuiszitters vanuit het regionaal bureau Leerplicht integraal opgenomen als voorbeeld van een leidraad voor verdere beleidsontwikkeling. Bij dit verder te ontwikkelen beleid zal ook gekeken worden of er sprake is van specifieke doelgroepen bij de thuiszitters waarvoor specifieke arrangementen kunnen worden gecreëerd.

Het beleid rond thuiszitters en wachtlijsten zal in het samenwerkingsverband in het schooljaar 2014-2015 verder worden uitgewerkt.

Hoofdstuk 8 Kwaliteitsontwikkeling

8.1. Inleiding

Binnen het samenwerkingsverband is gekozen voor decentrale verantwoordelijkheidstoedeling. Elk bestuur is verantwoordelijk voor zijn school of scholen. Dit betekent dat het schoolbestuur de verantwoordelijkheid draagt voor het borgen van de basisondersteuning, inclusief de basiskwaliteit, en het uitvoeren van de kwaliteitszorg op schoolniveau.

Het samenwerkingsverband heeft kaders vastgesteld voor de basisondersteuning. Echter, het schoolbestuur draagt de verantwoordelijkheid voor het doorontwikkelen van het niveau van de basisondersteuning. Het samenwerkingsverband bepaalt dus het “wat” van de basisondersteuning en de schoolbesturen bepalen “hoe” zij dat waarmaken.

Kwaliteitszorg heeft ook betrekking op de extra ondersteuning. Het samenwerkingsverband heeft de kaders voor de allocatie van extra middelen, het inrichten van expertteams en de procedures voor het afgeven van toelaatbaarheidsverklaringen beschreven. Op deze onderdelen is het samenwerkingsverband (mede)verantwoordelijk voor het “hoe”.

8.2. Systeem van kwaliteitszorg

Het bestuur van het samenwerkingsverband definieert per 2014 in dit ondersteuningsplan de kwaliteit en de doelen van passend onderwijs. In de komende jaren (2014-2018) stimuleert en faciliteert het samenwerkingsverband de processen van uitvoering. Jaarlijks worden resultaatmetingen verricht waarvan verslag wordt gedaan in jaarplannen.

Vierjaarlijks (voor het eerst in 2016) worden waarderingsonderzoeken gehouden onder personeel, leerlingen en ouders.

Schoolbesturen tonen aan dat het systeem van kwaliteitszorg, handelingsgericht werken en onderwijsondersteuning voldoet aan de normen van de inspectie en de ambities met betrekking tot de basisondersteuning van het samenwerkingsverband.

De schoolbesturen rapporteren jaarlijks aan het samenwerkingsverband de afgesproken kengetallen, het bereikte niveau van basisondersteuning en de geboekte resultaten van het arrangeren met extra ondersteuning.

Het bestuur van het samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor de vaststelling van het niveau van basisondersteuning, de realisatie van een dekkend aanbod en de inzet en verdeling van de beschikbare middelen.

De directeur van het samenwerkingsverband rapporteert jaarlijks aan het bestuur van het samenwerkingsverband de afgesproken kengetallen en de geboekte resultaten in relatie tot de gestelde doelen (zie hoofdstuk 3) en de verkregen middelen.

Zoals in paragraaf 3.3. is aangegeven is het de bedoeling een monitor te onderhouden die inzicht geeft in een aantal (met name kwantitatieve) doelen en het verloop van processen.

8.3. Toezichtkader

Het bestuur van het samenwerkingsverband fungeert als interne toezichthouder voor de directeur en mandateert de in de statuten genoemde eindverantwoordelijkheid aan de directeur. Het bestuur stelt hiertoe een intern toezichtkader op.

Het extern toezicht op financieel gebied vindt plaats via accountantscontrole en via de afdeling Rekenschap van de Inspectie.

Het externe toezicht op organisatorisch en inhoudelijk vlak wordt uitgeoefend door de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie heeft daartoe een waarderingskader Samenwerkingsverbanden gepresenteerd. Het waarderingskader bestaat uit drie kwaliteitsaspecten die zijn uitgewerkt in 18 indicatoren. Deze kwaliteitsaspecten zijn:

1. Resultaten

Het samenwerkingsverband realiseert een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen scholen, zodanig dat alle leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen en voert de aan haar opgedragen taken uit.

2. Management en organisatie

Het Samenwerkingsverband weet zijn missie en doelstellingen binnen het kader van de wet te realiseren door slagvaardige aansturing en effectieve interne communicatie en een doelmatige, inzichtelijke organisatie.

3. Kwaliteitszorg

Het samenwerkingsverband heeft zorg voor kwaliteit door systematische zelfevaluatie, planmatige kwaliteitsverbetering, jaarlijkse verantwoording van gerealiseerde kwaliteit en borging van gerealiseerde verbeteringen.

Alle 18 indicatoren van de Inspectie zullen hun vertaling krijgen in het interne kwaliteitssysteem van het samenwerkingsverband.

Hoofdstuk 9 Financiën

9.1. Ontwikkeling op langere termijn

Ons samenwerkingsverband heeft door lager dan landelijk gemiddelde deelnamepercentages speciaal onderwijs en leerlinggebonden financiering een positieve verevening (zie hoofdstuk 3). Dit betekent dat op langere termijn de middelen van het samenwerkingsverband toenemen (in de periode 2016 t/m 2021) met ca. € 800.000,-.

Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel deze toename van middelen zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de scholen en kringen, zodat zij hiermee geleidelijk het niveau van basisondersteuning kunnen verhogen.

Anderzijds bevindt ons samenwerkingsverband zich wel in een 'krimpregio': het aantal leerlingen neemt af. Voor een goede meerjarenbegroting is dan ook een gedegen analyse van leerlingenprognoses nodig.

De verdeling van middelen is zodanig vormgegeven dat er weinig sprake is van financiële prikkels¹². Er kan geen financiële reden zijn om een leerling niet op te nemen, of ondersteuning te onthouden, op school te houden terwijl verwijzen naar het speciaal (basis) onderwijs opportuun is, of om te verwijzen.

Bij aanvang van het samenwerkingsverband hanteren we feitelijk het "expertisemodel" voor de middelentoedeling. Dit betekent dat de ondersteuningsmiddelen zich vooral vertalen in menskracht.

9.2. Allocatie van middelen

De allocatie of verdeling van middelen ziet er als volgt uit:

- I. De scholen ontvangen een bedrag om de basisondersteuning vorm te geven. De bedoeling is dat dit bedrag een constante vormt of zelfs "meegroeit" met de verevening, uiteraard met daarbij de ambitie het niveau van basisondersteuning te laten stijgen.
- II. De kosten aan extra ondersteuning in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs worden centraal gedragen. Dit betreft de inhouding door DUO van de kosten aan plaatsen in het speciaal onderwijs, de (eventuele) overdrachtsverplichting aan het speciaal basisonderwijs, de financiële gevolgen van de peildatum 1 februari voor het speciaal (basis) en het grensverkeer speciaal basisonderwijs. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de deelnamepercentages in het speciaal (basis) onderwijs niet zullen stijgen. Wellicht kan krimp van het aantal leerlingen in de regio wel enige stijging van deelnamepercentages veroorzaken.
- III. De kosten aan het personeel dat betrokken is bij het arrangeren (adviseurs passend onderwijs) en de route van ondersteuningstoewijzing worden centraal gedragen.
- IV. De kosten aan het expertteam, de inzet van personeel vanuit de AED en de SAD worden centraal gedragen.
- V. Ten slotte resteren de kosten aan een kleine organisatie voor bestuur en management.

In de volgende paragrafen wordt de eerste meerjarenraming van het samenwerkingsverband weergegeven en toegelicht, inclusief de overgangsmaatregelen die getroffen zullen worden.

¹² De afwezigheid of het bestaan van financiële prikkels vergt regelmatige en grondige evaluatie.

Ondersteuningsplan

9.3. Meerjarenbegroting

Meerjarenbegroting

		BATEN	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
1	leerlingen T-1								
	bao -1%		19678	19481	19286	19094	18903	18714	18526
	sbo -1%		299	296	293	290	287	284	282
	bao+sbo		19977	19777	19579	19384	19190	18998	18808
2	lichte ondersteuning								
	personeel	€ 149,29	€ 2.937.729	€ 2.908.351	€ 2.879.268	€ 2.850.475	€ 2.821.970	€ 2.793.751	€ 2.765.813
	materieel	€ 7,48	€ 147.191	€ 145.720	€ 144.262	€ 142.820	€ 141.392	€ 139.978	€ 138.578
	sub		€ 3.084.920	€ 3.054.071	€ 3.023.530	€ 2.993.295	€ 2.963.362	€ 2.933.728	€ 2.904.391
3	impulsregeling SMW	€ 98,24	€ 53.443	€ 52.908	€ 52.379	€ 51.855	€ 51.337	€ 50.823	€ 50.315
4	overgangsbudget LGF								
	rugzakjes regulier bao		€ 886.838						
	rugzakjes sbo		€ 54.197						
	sub		€ 941.034						
5	overgangsbudget overig								
	compensatieregeling AWBZ	€ 3,98	€ 79.508						
	voorheen REC	€ 12,64	€ 252.509						
	sub		€ 332.018						
6	grensverkeer								
	bao>sbo		€ -	€ 8.200	€ 16.400	€ 32.800	€ 65.600	€ 65.600	€ 65.600
7	zware ondersteuning								
	normatief ondersteuningsbudget	€ 324,80		€ 6.423.644	€ 6.359.408	€ 6.295.814	€ 6.232.856	€ 6.170.527	€ 6.108.822
	correctie door verevening			€ 892.744	€ 803.469	€ 669.558	€ 535.646	€ 267.823	€ -
	sub			€ 5.530.900	€ 5.555.938	€ 5.626.256	€ 5.697.209	€ 5.902.704	€ 6.108.822
totaal baten			€ 4.411.415	€ 8.646.079	€ 8.648.248	€ 8.704.206	€ 8.777.508	€ 8.952.856	€ 9.129.128

Ondersteuningsplan

LASTEN		2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
8	centrale organisatie en uitvoering							
	directie	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000
	secretariaat	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000
	personeel in dienst	€ 710.000	€ 702.900	€ 695.871	€ 688.912	€ 682.023	€ 675.203	€ 668.451
	huisvesting	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
	materiële kosten en kantoorkosten	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
	faciliteren kringen	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
	OPR-faciliteiten	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
	ICT transitie incidenteel	€ 30.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	administratie & accountancy	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
	controller	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
	verzekeringen/abonnementen	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
	professionalisering/proeftuinen	€ 200.000	€ 150.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	studiedagen/bijeenkomsten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
	bestuurskosten	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
	dotaties	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
	onvoorzien	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
	<i>sub</i>	€ 1.364.000	€ 1.276.900	€ 1.119.871	€ 1.112.912	€ 1.106.023	€ 1.099.203	€ 1.092.451
9	autonome ondersteuning							
	budget per leerling bao	€ 1.967.800	€ 1.948.122	€ 1.928.641	€ 1.909.354	€ 1.890.261	€ 1.871.358	€ 1.852.645
	schoolmaatschappelijk werk	€ 53.443	€ 52.908	€ 52.379	€ 51.855	€ 51.337	€ 50.823	€ 50.315
	SAD	€ 148.000	€ 148.000	€ 146.520	€ 145.055	€ 143.604	€ 142.168	€ 140.747
	overgangsmaatregel rugzak	€ 600.000	€ 400.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	beschikbaar voor arrangementen	€ -	€ 425.000	€ 970.000	€ 1.000.000	€ 1.100.000	€ 1.300.000	€ 1.500.000
	onvoorzien	€ 30.000	€ 80.000	€ 100.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
	<i>sub</i>	€ 2.799.243	€ 3.054.030	€ 3.197.540	€ 3.236.264	€ 3.315.202	€ 3.494.350	€ 3.673.706

Ondersteuningsplan

10 gespecialiseerd onderwijs

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
overdracht SBO pers + mat	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
peildatum SBO	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
grensverkeer	€ -	€ 8.200	€ 16.400	€ 32.800	€ 65.600	€ 65.600	€ 65.600
Houtmarkt	€ 109.100	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
transitie GO/kleutercollege	€ -	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
Orionklas cl 4	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
overdracht SO pers + mat (DUO)	€ -	€ 3.297.331	€ 3.297.331	€ 3.297.331	€ 3.297.331	€ 3.297.331	€ 3.297.331
peildatum SO	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
compensatieregeling AWBZ	€ 79.508	€ 78.713	€ 77.926	€ 77.147	€ 76.376	€ 75.612	€ 74.856
herbesteding AB (2015-2016)	€ -	€ 655.878	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
expertiseteam SO	€ -	€ -	€ 655.878	€ 649.319	€ 642.826	€ 636.398	€ 630.034
<i>sub</i>	€ 243.608	€ 4.305.122	€ 4.312.535	€ 4.321.597	€ 4.347.132	€ 4.339.940	€ 4.332.820

	€	€	€	€	€	€	€
totaal lasten	4.406.851	8.636.052	8.629.946	8.670.774	8.768.357	8.933.493	9.098.978

	€	€	€	€	€	€	€
resultaat	4.564	10.027	18.302	33.432	9.151	19.362	30.150

* opbouw algemene reserve

€ 29.564	€ 64.591	€ 107.892	€ 166.325	€ 200.475	€ 244.837	€ 299.988
						4,9%

9.4. Toelichting meerjarenbegroting

In deze begroting is nog geen rekening gehouden met mogelijke extra middelen voortkomend uit het zogenaamde herfstakkoord. Deze zijn nog te weinig concreet om al op te nemen, al is het aannemelijk dat deze ca. € 100.000,- zal omvatten. Waarschijnlijk kunnen deze dus binnenkort als "meevaller" worden aangemerkt.

De toelichting volgt de nummers die (links) per onderdeel zijn aangegeven.

BATEN

1. Leerlingenaantallen

Per schooljaar is de telling T-1 weergegeven waarop de berekende baten zijn gebaseerd.

Uiteraard is dat voor 2014-2015 de werkelijke telling van 1 oktober 2013. Voor de jaren daarna is gewerkt met een krimpprognose die gebaseerd is op de voorgaande vier reguliere tellingen, waaruit een gemiddelde krimp van -1% voor het regulier basis onderwijs is te destilleren.

1-10-2010	20.300
1-10-2011	20.108
1-10-2012	19.929
1-10-2013	19.678

De leerlingenaantallen van het sbo zijn onregelmatiger dan van het regulier basisonderwijs:

	sbo
1-10-2010	366
1-10-2011	336, waarvan 29 JRK
1-10-2012	314, waarvan 34 JRK
1-10-2013	299, waarvan 18 JRK

In de meerjarenbegroting wordt ook voor het sbo uitgegaan van een jaarlijkse krimp van -1%.

Uiteraard is deze wijze van ramen van aantallen arbitrair. Het is dan ook zaak deze jaarlijks te herijken. Een hoger aantal in werkelijkheid leidt echter ook tot hogere baten.

2. Middelen lichte ondersteuning

Deze middelen zijn een voortzetting van de huidige zorgmiddelen WSNS. Het onderscheid tussen de personele en materiële middelen is alleen van belang voor berekening van de inkomsten.

3. Schoolmaatschappelijk werk

Deze middelen hebben geen relatie met het bekostigingsstelsel passend onderwijs, maar met de impulsregeling (onderwijsachterstandenbeleid) die ongewijzigd wordt voortgezet.

Het bedrag wordt vastgesteld op basis van het aantal eenheden schoolgewicht binnen het samenwerkingsverband. In deze opstelling is uitgegaan van de gegevens van 1 oktober 2012, omdat er nog geen overzicht is van alle schoolgewichten binnen het samenwerkingsverband op 1 oktober 2013.

Ook hier is zekerheidshalve gewerkt met een krimpscenario van jaarlijks -1%.

De inzet van schoolmaatschappelijk werk zal aan herijking onderhevig zijn, gezien de taak van de gezinsteams vanuit de jeugdhulpverlening.

4. Overgangsbudget leerlinggebonden financiering

Dit betreft uitsluitend de bekostiging van de reguliere rugzak (dus het basisschooldeel). Het deel speciaal onderwijs voor ambulante begeleiding gaat in 2014-2015 nog rechtstreeks naar het speciaal onderwijs. Beide zijn berekend op basis van het aantal rugzakindicaties geregistreerd op 1 oktober 2013, zowel in het basisonderwijs als het speciaal basisonderwijs.

5. Overgangsbudget overig

Dit overgangsbudget bestaat uit gelden die voorheen bij de REC's terecht kwamen. Het is een incidenteel budget, net als de rugzakmiddelen zijn deze gelden vanaf 2015-2016 opgenomen in het budget zware ondersteuning.

Het budget wordt berekend op basis van de leerlingen in het basisonderwijs + speciaal basisonderwijs. In de opstelling wordt het budget dat bedoeld is als compensatieregeling AWBZ apart gepresenteerd, om duidelijk te maken dat ook deze middelen naar het samenwerkingsverband komen, en hier nadere afspraken over gemaakt moeten worden (zie lasten 10).

6. Grensverkeer

Omdat de samenwerkingsverbanden vanaf 1 augustus 2014 nieuwe rechtspersonen zijn met andere buitengrenzen, vervallen alle lopende rechten en plichten op grensverkeer van al geplaatste leerlingen. Er wordt derhalve opnieuw begonnen, waarbij alleen grensverkeer wordt verrekend voor kinderen die na 1 augustus 2014 een TLV krijgen. Voor ons samenwerkingsverband is dit gunstig, hoewel om relatief lage bedragen gaat (met name uitgaand grensverkeer vanuit de regio Wassenaar).

Er zal het eerste jaar dan ook geen sprake zijn van baten, en ook niet van lasten. Daarna zal een geleidelijke stijging van zowel de baten als de lasten plaatsvinden, omdat kosten van en aan grensverkeer jaarlijks worden verrekend, zolang het kind het sbo bezoekt. Verwacht mag worden dat baten en lasten ongeveer in evenwicht blijven.

7. Zware ondersteuning

Dit budget vangt aan na het overgangsjaar 2014-2015 en is dan een normatief budget, dat wil zeggen een vast tarief per leerling (bao+sbo) in het samenwerkingsverband.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zal overigens niet dit bedrag in zijn geheel overmaken, maar daarop de kosten aan plaatsen in het speciaal onderwijs (zie lasten 10) gebaseerd op de reguliere telling T-1 direct inhouden.

Daarnaast vindt er verevening plaats. Hierbij vindt "gewenning" plaats van de samenwerkingsverbanden aan het normtarief in de periode tot 2020. Samenwerkingsverbanden met meer indicaties (SO+LGF) dan landelijk gemiddeld krijgen jaarlijks extra middelen om de voorlopig hogere kosten te dekken, waarbij de extra middelen worden afgebouwd tot aan 2020. Samenwerkingsverbanden met indicaties lager dan landelijk gemiddeld krijgen jaarlijks een korting op hun middelen, die eveneens wordt afgebouwd. Op macroniveau is dit budgettair neutraal.

SWV ppo regio Leiden heeft een positieve verevening, dat wil zeggen de indicaties zijn lager dan landelijk gemiddeld. De term "positief" is wat lastig omdat het tot korting leidt, maar door de afbouw ervan nemen de middelen jaarlijks toe (voor samenwerkingsverbanden met een negatieve verevening nemen de middelen jaarlijks af).

Voor het samenwerkingsverband is het totaal van de middelen lumpsum, dat wil zeggen niet geoormerkt. Niettemin beschouwt DUO de middelen zware ondersteuning apart. In het geval dat de kosten aan so-plaatsen groter zijn dan de inkomsten aan zware ondersteuning, kort DUO op de lumpsum van de besturen die bij het samenwerkingsverband zijn aangesloten, en niet op de middelen lichte ondersteuning. Dit is voor het swv ppo regio Leiden echter een puur theoretische spelregel.

LASTEN

8. Centrale organisatie en centrale uitvoering

De loonkosten van directie, secretariaat en personeel in dienst (adviseurs passend onderwijs) zijn reëel begrote loonkosten, op basis van de huidige inschaling en gemiddelde looncomponenten en werkgeverslasten.

In de categorie "personeel in dienst" zijn alle personeelsleden meegenomen waarop het sociaal plan en de tripartiete overeenkomst van toepassing is, dat wil zeggen personeel van de huidige centrale dienst Leiden, gedetacheerd personeel en de uren toe te schrijven aan het swv WSNS vanuit de REC's.

Vanaf 2015 is ook hier het -1% krimpscenario meegenomen, met als uitgangspunt dat als het samenwerkingsverband in leerlingenaantal terugloopt, de personele bezetting daarop basis van natuurlijk verloop wordt aangepast.

Voor de huisvesting is uitgegaan van de huidige kosten van het swv WSNS Leiden.

De component materiële kosten en kantoorkosten (waarin opgenomen overige personele kosten, zoals scholing, reiskosten etc.) is een aanname die nog verder in een jaarbegroting moet worden uitgewerkt.

Er wordt onder “ICT transitie” van uitgegaan dat maatwerk wensen ten aanzien van digitaal OPP en groeidocument, in combinatie met een te bouwen dashboard een eenmalige investering zal vergen. De juiste inrichting hiervan is ook bepalend voor de dashboardmogelijkheden van het samenwerkingsverband. Er is voor de eerste twee jaar een fors bedrag opgenomen voor implementatie, waarvan de proeftuinen en de professionalisering daarbinnen de voorhoede vormen.

Er is een (voorbeeld-) scenario opgenomen voor jaarlijkse dotaties aan de algemene reserve, waarmee weerstandsvermogen wordt opgebouwd. Onderaan de begroting wordt weergegeven tot welk weerstandsvermogen dat uiteindelijk leidt.

Voor samenwerkingsverbanden moeten voor risicobepaling en percentages weerstandsvermogen andere criteria worden aangehouden dan bijvoorbeeld voor schoolbesturen. Er zijn immers geen gebouwen te onderhouden, er is nauwelijks sprake van activa en de personele verplichtingen zijn ten opzichte van de gehele begroting beperkt (in vergelijking tot een schoolbestuur). De risico's zitten dan ook vooral in de procesgang en onverwachte interventies (bijvoorbeeld een korte periode hoofdelijk onderwijs voor een thuiszitter).

9. Autonome ondersteuning

Het budget per leerling voor de vormgeving van de ondersteuningsstructuur in het regulier basisonderwijs vormt een vast bedrag, dat in beginsel niet afhankelijk is van het resultaat van het samenwerkingsverband.

De weergegeven uitgaven aan schoolmaatschappelijk werk zijn gelijk aan de begrote inkomsten. Zoals onder 3. is aangegeven is heroriëntatie op deze uitgaven noodzakelijk, parallel aan de transitie van de jeugdhulpverlening vanaf 2015.

De middelen voor de SAD zijn ook onder de autonome ondersteuning ondergebracht, omdat zij net als de centrale organisatie onder andere de adviseurs passend onderwijs leveren. De taakstelling van de SAD binnen de kring Wassenaar is echter breder.

Ook hier is, net als voor het eigen personeel, -1% krimp voorzien vanaf 2016.

De uitgaven aan de overgangmaatregel zijn gebaseerd op de eerder dit jaar uitgevoerde inventarisatie. In het late voorjaar zal dit definitief gemaakt moeten worden (rugzakken 1-10-2013 minus schoolverlaters en plus de indicatie die er na 1 oktober zijn bijgekomen).

Hierbij moet worden opgemerkt dat het speciaal onderwijs in 2014-2015 AB-middelen ontvangt (van het rijk) op basis van de oktobertelling. Het werkelijke aantal in september 2014 kan dus zowel lager als hoger zijn. Daarnaast zullen er met name in de proeftuingebieden afspraken gemaakt gaan worden over AB-inzet gebaseerd op de ondersteuningsbehoefte van de betreffende scholen (inzet als expertiseteam).

De post onvoorzien is onder meer bedoeld als budget voor de directeur van het samenwerkingsverband om onverwachte, kortdurende interventies te verzorgen, bijvoorbeeld voor thuiszitters (doorzettingmacht).

De post “beschikbaar voor arrangementen” is bedoeld voor de uitvoering van arrangementen, feitelijk vergelijkbaar met de huidige rugzak. De beschikbare middelen nemen ook toe na afloop van de overgangmaatregel rugzak en stijgen vervolgens mee met het resultaat van het samenwerkingsverband als gevolg van de verevening.

In deze opzet vormt dit budget een communicerend vat met de kosten aan SO-plaatsen. Bij lagere verwijzingspercentages nemen deze middelen toe, bij stijgende verwijzingspercentages nemen ze af. Met deze begroting is nog niet aangegeven hoe deze middelen bij de scholen (en/of kringen) terechtkomen. Beleidsuitgangspunt is dat deze middelen zoveel mogelijk aan de “voorkant”, d.w.z. zoveel mogelijk op schoolniveau ingezet gaan worden.

10. Gespecialiseerd onderwijs

Het deelnamepercentage sbo van het nieuwe samenwerkingsverband is heel laag, 1,5%. Dit betekent allereerst dat er geen kosten zijn voor het samenwerkingsverband aan overdrachtsverplichting (>2%).

Daarnaast betekent het dat het sbo voor 400 leerlingen ondersteuningsformatie zal krijgen via de rechtstreekse bekostiging van het rijk, terwijl er 299 leerlingen onderwijs volgen. Er wordt derhalve volgend schooljaar voor

101 leerlingen “teveel” ondersteuningsformatie ontvangen door het sbo. Dit is een bedrag van ruim 400.000 euro¹³.

In deze begroting wordt er dan ook van uitgegaan dat ook tussentijdse instroom (peildatum 1 februari) niet tot extra kosten leidt.

Over dit surplus aan middelen bij het sbo moeten nieuwe afspraken worden gemaakt, met name over de inzet van personeel, bijvoorbeeld in het kader van outreachende expertise. Ook ligt het in de rede om dit surplus mee te nemen in de toekomstige transformatie naar gespecialiseerd onderwijs en de toekomst van de Houtmarkt.

De Houtmarkt is voor 2014-2015 conform de afspraken met hetzelfde bedrag als voorheen (op basis van de lopende verplichtingen) meegenomen in de begroting. Daarna loopt hetzelfde bedrag door voor de verdere ontwikkeling van gespecialiseerd onderwijs (met “kleutercollege” als voorlopige werktitel).

Het beleid ten aanzien van de extra middelen voor een klas bij Orion (zmok) wordt voortgezet.

Grensverkeer: zie 6. Vooral nog wordt uitgegaan van gemiddeld “break even”. De gepresenteerde lasten zijn gelijk aan de inkomsten.

De kosten aan SO-plaatsen (in de praktijk dus de korting die DUO uitvoert op de middelen zware ondersteuning) is gelijk aan de opgave van OCW van de huidige populatie in het SO, verdeeld naar de drie zorgcategorieën en twee leeftijdscategorieën. Overigens laat het aantal leerlingen in het SO een veel stabielere beeld zien dan in het SBO. Hier is van krimp nauwelijks sprake:

	so cat 1	so cat 2	so cat 3	so totaal
1-10-2010	247	35	36	318
1-10-2011	238	32	39	309
1-10-2012	225	33	42	300
1-10-2013	241	33	34	308

Het bedrag dat is opgenomen voor de peildatum SO (jaarlijks 1 februari voor de bekostiging van instroom na 1 oktober) is een aanname. We beschikken momenteel over geen enkel ervaringsfeit dat dit bedrag kan onderbouwen, vooral ook omdat rechtstreekse instroom (“onderinstroom”) hiervan deel uitmaakt. Dit is overigens een bedrag dat DUO niet verrekent en door het samenwerkingsverband zelf aan de betreffende SO-scholen moet worden overgemaakt op basis van de 1 februari-telling.

Over de compensatieregeling AWBZ zullen nieuwe afspraken gemaakt moeten worden. Deze middelen zijn bestemd voor leerlingen waarvan het onderwijs gekoppeld is aan een behandelsetting. Dit betreft vooral meervoudig gehandicapte kinderen en kinderen in de jeugdpsychiatrie.

De met de zorginstelling samenwerkende onderwijsinstelling kan, nadat een gewone AWBZ-aanvraag bij het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) is gedaan, een aanvullende aanvraag doen bij het samenwerkingsverband, zoals ze dat voorheen bij het REC kon doen. Dit budget kan echter complicaties geven, waarbij de aanvragen het budget kunnen overstijgen. Om te voorkomen dat onderwijsmiddelen naar de gezondheidszorg “weglekken” ligt het dan ook voor de hand om hier “op is op” beleid voor af te spreken, of dit regionaal met omliggende samenwerkingsverbanden te bundelen. De PO-raad heeft een bruikbare richtlijn voor de behandeling van aanvragen opgesteld.

Vanaf 2015-2016 gaan de middelen voor ambulante begeleiding (en preventieve ambulante begeleiding) niet meer naar het speciaal onderwijs, maar vormen ze onderdeel van de middelen zware ondersteuning van het samenwerkingsverband. Voor 2015-2016 bestaat er echter een verplichte besteding bij de ambulante dienst, waarvan de omvang nu vaststaat op basis van de ruzzakken 1 oktober 2013.

In deze meerjarenbegroting wordt er vervolgens van uitgegaan dat er in de jaren daarna, in het kader van het expertiseteam, een vergelijkbaar bedrag bij de ambulante dienst wordt aanbesteed. Vervolgens is ook hierin een -1% krimp verwerkt.

¹³ Het exacte bedrag is niet berekend, omdat het rijk dit baseert op de gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) van de school.

9.5. Overgangsmatregelen

9.5.1. Rugzak

Een overgangsmatregel voor het rugzakje dient twee doelen. Allereerst is het noodzakelijk om voor de leerlingen voor wie nu een LGF-arrangement loopt continuïteit te garanderen. Daarnaast wordt met een overgangsmatregel voorkomen dat de beëindiging van de rechtstreekse leerlinggebonden financiering personele gevolgen heeft of scholen in financiële problemen brengt. Met een overgangsmatregel wordt dus zowel continuïteit op ondersteuning geboden als de tripartiete overeenkomst voor het personeel in het regulier onderwijs nageleefd. Uiteindelijk bewerkstelligt dit een geleidelijke overgang van “oud naar nieuw” voor arrangementen in de reguliere school.

De overgangsmatregel zal doorlopen tot 1 augustus 2016. In de praktijk betekent dit dat:

- voor leerlingen die op 1 augustus 2014 de school bezoeken en op 31 juli 2014 een rugzakje hadden, het samenwerkingsverband de rugzakmiddelen beschikbaar stelt aan de school. Hierbij wordt het dan geldende tarief (2014-2015) gehanteerd. Voor leerlingen van wie de indicatie op 1 augustus 2014 afloopt, vindt geen herindicatie plaats, dat wil zeggen de overgangsmatregel loopt door tot de datum van schoolverlaten, tot uiterlijk 1 augustus 2016.
- voor leerlingen met een rugzakje die ook na 1 augustus 2016 de basisschool nog bezoeken, start in het voorjaar van 2016 het traject start van ondersteuningstoewijzing nieuwe stijl. Er kan voortzetting van een arrangement plaatsvinden vanuit de ondersteuningsgelden die de besturen ontvangen.

De scholen zijn benaderd met een schriftelijke enquête waarin de bij ons bekende rugzakjes per indicatie zijn voorgedrukt en waarbij aan de scholen is gevraagd deze gegevens te verifiëren en te corrigeren (bijvoorbeeld door ontbrekende rugzakken aan te vullen). Hiervan is een aparte rapportage verschenen.

9.5.2. Gereformeerd samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband telt één basisschool meer dan het totaal van de (voormalige) twee samenwerkingsverbanden WSNS. Dit betreft De Lichtwijzer, die tot 1 augustus 2016 deel uitmaakt van het denominatieve samenwerkingsverband van Gereformeerd Primair Onderwijs West-Nederland. Dit grote samenwerkingsverband in Noord-Holland en Zuid-Holland beschikt over een eigen expertisecentrum en school voor speciaal basisonderwijs en heeft de samenwerkingsverbanden waaraan zij nu (moeten) deelnemen gevraagd om een overgangsmatregel (gedurende twee jaar ontvangen van de middelen lichte ondersteuning voor De Lichtwijzer minus 10%) waarmee zij hun huidige verplichtingen kunnen afbouwen. Het bestuur heeft hiermee ingestemd.

Hoofdstuk 10

Bijlagen

Bijlage hoofdstuk 2, paragraaf 3

Professionalisering

gericht op het implementeren van de nieuwe manier van werken (schooljaar 2014-2015)

1

Het organiseren van studiedagen per directiekring voor alle leerkrachten

Per directiekring wordt een studiedag op maat georganiseerd voor alle teamleden van de aangesloten basisscholen én voor de S(B)O-kring. Voor de invulling van de studiedag valt te denken aan de volgende thema's:

- wat betekent passend onderwijs voor mij als leerkracht?
- signaleren en hoe betrek ik ouders;
- arrangeren in de school;
- handelingsgericht werken;
- aansluiting met de Jeugdhulp;
- werken met expertteams;
- gespecialiseerd onderwijs.

Voor deze dag plannen de scholen van een kring een studiedag, roostervrij of een woensdagmiddag. PPO regio Leiden zorgt in overleg met de scholen voor het programma, de faciliteiten, de locatie etc. Scholen betalen een bijdrage in de kosten per leerkracht voor deze studiedag.

2

Training IB-ers in kringverband: 'Arrangeren moet je leren'

Gedurende de maanden september – december 2014

De inhoud van deze training bestaat uit: Functioneren van het ondersteuningsteam; hoe betrek ik ouders?; werken met het OPP, het groeidocument, FP en VPI. De training beslaat 4 dagdelen. Met de IB'ers zoemen we in op alle details rondom arrangeren in de school.

3

Informatieavonden voor ouders per kring

4

Flitsbijeenkomsten

De flitsbijeenkomsten richten zich op thema's die betrekking hebben op passend onderwijs.

Bijlagen hoofdstuk 4

Autonome ondersteuning van de scholen

In dit document is de afspraak beschreven voor de 'autonome' ondersteuning binnen het samenwerkingsverband. Dit betreft de ondersteuning die alle scholen binnen het samenwerkingsverband op eigen kracht moeten kunnen bieden.

In de meeste samenwerkingsverbanden wordt een onderscheid gemaakt tussen basisondersteuning en extra ondersteuning, waarbij de basisondersteuning gelijkstaat aan de ondersteuning die op alle scholen voor alle leerlingen beschikbaar is. Extra ondersteuning is de ondersteuning die niet voor alle leerlingen beschikbaar is, en dient te worden toegekend door of aangevraagd bij het samenwerkingsverband. Basis- en extra ondersteuning zijn daarmee wettelijke termen die het onderscheid aangeven tussen ondersteuning die wél, en ondersteuning die niet voor alle leerlingen beschikbaar is. Daarnaast kent de overgang van basis- naar extra ondersteuning een aantal administratieve verplichtingen zoals het opstellen van een ontwikkelingsperspectief en bezwaar- en beroepsmogelijkheden.

De besturen in samenwerkingsverband regio Leiden zijn van mening dat alle vormen van ondersteuning op de basisschool voor alle leerlingen toegankelijk moeten zijn, zonder administratieve rompslomp. Daarom is ervoor gekozen alle ondersteuning tot aan een verwijzing naar het SBO of SO te rekenen tot de basisondersteuning. 'Extra ondersteuning' bestaat daarmee niet in het samenwerkingsverband. Om toch een afspraak te maken met scholen over de ondersteuning die zij *op eigen kracht* kunnen leveren, is deze afspraak 'autonome ondersteuning' opgesteld.

1 Basiskwaliteit

De inspectie hanteert bij het beoordelen van scholen op diverse indicatoren (waaronder de zorgindicatoren¹⁴) per indicator een vierpuntsschaal:

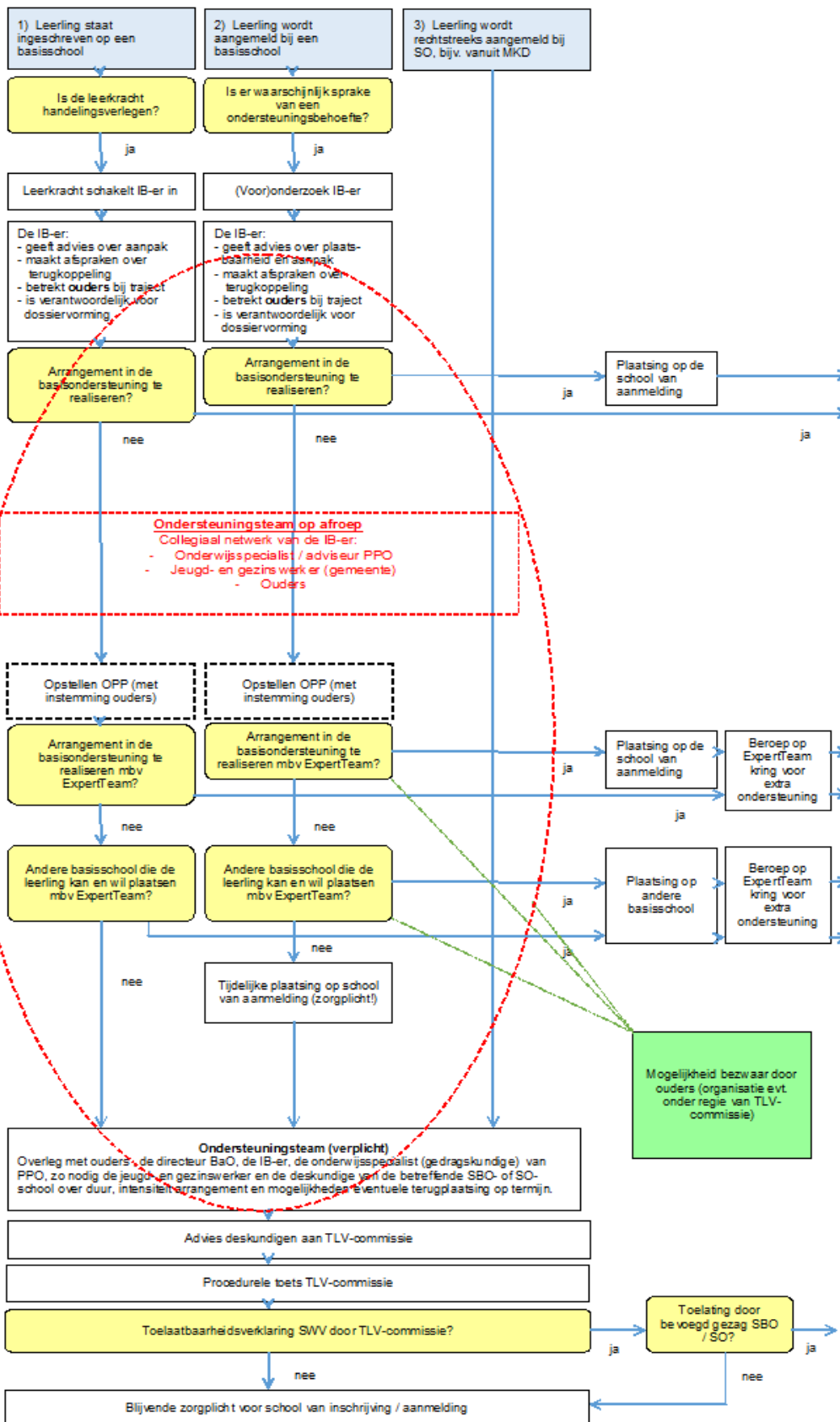
1 = slecht	4 = goed
2 = onvoldoende	5 = niet te beoordelen
3 = voldoende	

Uitgaande van deze indeling moet elke school daarbij vanaf 1 augustus 2014 een *basisarrangement* toegekend hebben gekregen en, voor een volwaardige 'voldoende', minstens een 3 scoren op alle *zorgindicatoren* (hoewel de inspectie ruimte laat om op subonderdelen een onvoldoende te halen, mits die op andere onderdelen wordt gecompenseerd). Het is aan de inspectie is om een oordeel te vellen over de verschillende indicatoren.

¹⁴ In de officiële documenten van de inspectie, waaronder het toezichtkader, is de wijziging in terminologie van 'zorg' naar 'ondersteuning' nog geen gemeengoed. In deze beschrijving wordt waar het inspectiedocumenten betreft, vastgehouden aan de term die de inspectie zelf gebruikt.

Routes

Hulp

BASISONDERSTEUNING

- Autonome ondersteuning expertteam

Extra Ondersteuning

Gespecialiseerd onderwijs

	Zorgindicatoren toezichtkader inspectie (ambitie autonome ondersteuning)	1	2	3	4	5
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			X		
2.4	De school met een substantieel aantal leerlingen met een weging hoger dan 1, biedt bij Nederlandse taal leerinhouden die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			X		
4.2	De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.			X		
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			X		
4.5/ 4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school.			X		
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			X		
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			X		
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			X		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			X		
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			X		
7.1	De school gebruikt een samenhangend systeem genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			X		
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in ontwikkeling van de leerlingen.			X		
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			X		
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			X		
8.3	De school voert de zorg planmatig uit.			X		
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			X		
8.5	De school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.			X		
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingpopulatie.			X		
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			X		
9.3	De school evalueert regelmatig het leerproces.			X		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			X		
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			X		
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			X		

2 Planmatig werken

Het aspect 'planmatig werken' wordt in beginsel ingevuld door de indicatoren uit het toezichtkader van de inspectie, vermeld onder *1 Basiskwaliteit*. In aanvulling op de standaarden uit het toezichtkader komt de werkgroep met aanvullende indicatoren voor handelingsgericht werken, in lijn met de intenties van passend onderwijs. Handelingsgericht werken is immers een belangrijke basis voor effectieve ondersteuningstoewijzing. Voor de beoordeling van HGW binnen de school worden de indicatoren in het schoolondersteuningsprofiel gebruikt. Op deze indicatoren (zie onder) moet minimaal voldoende worden gescoord. Op termijn zullen de ambities met betrekking tot HGW verder worden uitgewerkt.

Voor het kunnen beoordelen of de scholen in het samenwerkingsverband voldoen aan deze standaarden voor handelingsgericht werken, wordt het schoolondersteuningsprofiel ingezet. Omdat dit profiel in belangrijke mate een zelfevaluatie van de scholen is, is het wenselijk om een systematiek van collegiale visitatie in te richten, waarbij collega's (directieleden en/of interne begeleiders) een intersubjectief oordeel vellen over de stand van zaken op een school. Deze collegiale intervisie wordt cyclisch en op een audit-achtige wijze ingericht,

waarbij bijvoorbeeld ook gebruik wordt gemaakt van tevredenheidspeilingen onder ouders en leerlingen. De audit-werkwijze zal in de periode voorafgaand aan het eerste ondersteuningsplan worden ontworpen en ingericht.

	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent
Leerkrachten verkennen en benoemen de onderwijsbehoeften van leerlingen o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen.	0	22	16	0
Leerkrachten bekijken en bespreken de wisselwerking tussen de leerling, de leerkracht, de groep en de leerstof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen.	1	25	12	0
Leerkrachten reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders, collega's	5	27	6	0
Leerkrachten analyseren en interpreteren de toetsresultaten teneinde zicht te krijgen op de opbrengsten en het OPP en onderwijsbehoeften van de leerling.	1	21	16	0
Leerkrachten zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben.	1	11	26	0
Alle teamleden zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van de leerlingen, de leerkrachten, de ouders en het schoolteam.	4	23	9	2
Leerkrachten signaleren vroegtijdig op basis van de verzamelde gegevens leerlingen die de komende periode extra instructie, ondersteuning en/of begeleiding nodig hebben.	2	8	26	2
Leerkrachten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen.	15	21	2	0
Alle teamleden zijn open naar collega's, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt of is. Motieven en opvattingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt.	1	24	10	1
Leerkrachten nemen systematisch en regelmatig methodeonafhankelijke en methodegebonden toetsen af om de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen te volgen.	0	0	25	13
Leerkrachten stellen hun instructie, aanbod, verwerking en onderwijstijd af op de verschillen in ontwikkeling en onderwijsbehoeften tussen leerlingen.	1	13	24	0
Leerkrachten werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak.	4	28	3	1
Leerkrachten evalueren systematisch na afronding van het groepsplan of de gestelde doelen bereikt zijn.	1	18	18	1
Leerkrachten houden na afronding van elke cyclus in school een groepsbespreking met de interne begeleider en besluiten tot leerlingbespreking en een oudergesprek indien noodzakelijk voor een of meerdere leerlingen.	0	3	33	2
Leerkrachten benoemen hoge, reële SMART-doelen voor de	8	26	4	0

lange (einde schooljaar) en voor de korte (tussendoelen) termijn. Deze doelen worden gecommuniceerd en geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's.				
Leerkrachten werken met een groepsplan waarin ze de doelen en de aanpak voor de groep, subgroepen en mogelijk een individuele leerling beschrijven.	0	9	27	2
Leerkrachten bespreken minstens drie keer per jaar hun vragen betreffende het opstellen, uitvoeren en realiseren van hun groepsplannen met de intern begeleider.	1	10	24	3
De onderwijs- en begeleidingsstructuur is voor eenieder duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer.	1	14	22	1

3 Ondersteuningsstructuur

Dit aspect van de autonome ondersteuning betreft de inrichting van de ondersteuningsstructuur op de basisschool. In dit kader wordt aangegeven welke expertise er op de scholen aanwezig en/of beschikbaar is, hoe deze wordt ingezet ten behoeve van het arrangeren in de school en hoe deze zichtbaar wordt in de onderwijsorganisatie van de school. De leidraad voor de op alle scholen aanwezige ondersteuningsstructuur is de route van ondersteuningstoewijzing binnen het samenwerkingsverband.

Voor wat betreft het aanbod binnen de autonome ondersteuning beperken we ons tot de afspraak dat iedere school in staat moet zijn om op handelingsgerichte wijze gesignaleerde ondersteuningsbehoefte(n) van een leerling om te zetten in een (voorstel voor een) passend arrangement. Om aan deze afspraak te kunnen voldoen, zijn op de scholen een aantal basisvoorwaarden met betrekking tot het school- en ondersteuningsteam vereist.

a) schoolteam

1. De allereerste voorwaarde is dat de school in staat is te signaleren dat een leerling zich niet ontwikkelt naar vermogen, en dit met behulp van HGW te vertalen naar concrete ondersteuningsbehoeften. Om dit in praktijk te brengen, zullen scholen daarom altijd volgens de principes van HGW moeten werken. Dit zorgt ervoor dat er op basis van een groepsplan kan worden bepaald wat een leerling extra nodig heeft. Voor eventuele extra ondersteuning wordt dit zichtbaar in het ontwikkelingsperspectief. Tevens impliceert het dat ouders worden betrokken in alle stappen van het proces.

2. Een tweede voorwaarde is dat de school beschikt over goede/competente leerkrachten en intern begeleider (s). Kenmerken van een goede leerkracht zijn onder andere dat deze in staat is te reflecteren op het eigen handelen en de benodigde handelingen kan internaliseren. Op die manier kan de leerkracht systematisch en professioneel inspelen op gesignaleerde ondersteuningsbehoeften, eventueel met externe ondersteuning. Hiernaast heeft de leerkracht gedegen kennis van leerstrategieën en leerlijnen en is hij in staat een veilige leeromgeving te bieden. De eisen die gesteld worden aan de interne begeleider worden vastgelegd in een competentieprofiel.

b) ondersteuningsteam

Indien leerkracht en interne begeleider beide handelingsverlegen blijven, kan elke school de hulp inroepen van de onderwijs- en gezinsspecialist bij het eigen ondersteuningsteam op school. Dit team, waarin de school samenwerkt met deskundigen uit het collegiale netwerk, bestaat in de basis uit leerkracht, interne begeleider, een onderwijspecialist en een jeugd- en gezinswerker. De onderwijspecialist wordt bekostigd door het samenwerkingsverband, de jeugd- en gezinswerker wordt bekostigd door de gemeente. Het ondersteuningsteam is, samen met het collegiale netwerk, in staat om op adequate wijze een passende onderwijsplek te arrangeren voor alle leerlingen en draagt daarmee wezenlijk bij aan de (versterking van de) ondersteuningsstructuur van de school.

Over de taken en competenties van de onderwijspecialist worden afspraken gemaakt binnen het samenwerkingsverband. Over de taken en competenties van de jeugd- en gezinswerker worden in het OOGO

afspraken gemaakt met de gemeenten, die onder andere verantwoordelijk zijn voor de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's). Een goede taakverdeling en afstemming tussen onderwijs en zorg is heel wenselijk. Als thuis hulp nodig is, merkt een leerkracht dat vaak als eerste aan een kind. De school moet dat signaal snel kunnen doorgeven aan een professional die de hulp aan de gezinskant goed kan organiseren.

De competentiebeschrijvingen van deze functies/functionarissen worden door het bestuur van het samenwerkingsverband, in aanloop naar 1 augustus 2014, ontwikkeld.

In de eerste planperiode van het samenwerkingsverband beschikken de ondersteuningsteams van de scholen daarnaast op wijkniveau over een adviseur passend onderwijs, die zich toelegt op het versterken van het handelingsgericht werken op school en het samenwerken *tussen* scholen op wijkniveau. Ook hebben deze adviseurs passend onderwijs een eerste rol in het geven van handelingsadviezen aan de school.

c) Ontwikkelingsperspectief

Iedere school moet in staat zijn, eventueel met behulp van het collegiaal netwerk, een ontwikkelingsperspectief op te stellen. In het samenwerkingsverband bestaat, door het niet aanwezig zijn van extra ondersteuning, formeel geen moment meer (behalve bij aanvraag van een TLV) waarop verplicht een ontwikkelingsperspectief dient te worden opgesteld. Bij de vraag wanneer dit nuttig en wenselijk is, zijn onderstaande vier uitgangspunten leidend.

- e) De eis van de inspectie dat een ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld op het moment dat een leerling op een andere leerlijn geplaatst wordt (vooralnog alleen wettelijk geldend voor leerlingen in de *huidige* groep 8).
- f) De situatie waarin een leerling gedrag laat zien waardoor zijn eigen ontwikkeling en het functioneren van de groep structureel verstoord dreigt te worden;
- g) De wenselijkheid van het opstellen van een ontwikkelingsperspectief bij leerlingen waarvan uitstroom op het niveau van groep 8 niet haalbaar lijkt en/of die als gevolg van extra ondersteuningsvragen (leren, werkhouding, sociaal-emotioneel functioneren) de vooraf gestelde doelen herhaaldelijk niet behalen (cognitief, sociaal-emotioneel of anderszins). Bij jonge leerlingen vormt het reguliere aanbod altijd de basis, aangezien hun ontwikkeling nog grillig verloopt. Het uitgangspunt is: eerst intensiveren (intensievere begeleiding), dan compenseren (hulpmiddelen aanbieden), dan dispensereren (einddoelen bijstellen).
- h) De beargumenteerde vraag van ouders tot het opstellen van een ontwikkelingsperspectief.

4 Preventieve en licht curatieve interventies

Dit aspect van de autonome ondersteuning is gericht op de ondersteuningsinterventies die de school biedt, al dan niet in samenwerking met de partners.

Feitelijk gaat het hier om de beschikbaarheid van bijvoorbeeld protocollen en aanpakken. Op alle scholen binnen het samenwerkingsverband is beschikbaar:

a) Een afgestemd aanbod voor leerlingen op het gebied van rekenen en lezen:

Op elke basisschool en school voor speciaal basisonderwijs wordt gehandeld volgens de protocollen zoals die door het Expertisecentrum Nederlands en Nederlandse Vereniging tot Ontwikkeling van het Reken-Wiskunde Onderwijs (NVORWO), in opdracht van OCW, zijn ontwikkeld:

- protocol dyslexie groep 1 en 2 (2010)
- protocol dyslexie groep 3 (2011)
- protocol dyslexie groep 4 (2011)
- protocol leesproblemen en dyslexie groep 5 t/m 8 (2011)
- protocol Ernstige Reken en Wiskundeproblemen / Dyscalculie (2011)

Op het speciaal basisonderwijs binnen het SWV wordt gebruik gemaakt van het: protocol dyslexie speciaal basisonderwijs

b) Een aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen van gedragsproblemen en een protocol voor medische handelingen, alsmede de zorg voor een veilig schoolklimaat

Elke school werkt tenminste met de volgende protocollen:

- pestprotocol
- meldcode kindermishandeling
- een protocol voor incidentenregistratie

Ondersteuningsplan

- een aanpak ter voorkoming van gedragsproblemen (bv. vreedzame school)
- beleid hoogbegaafde leerlingen

- risico-inventarisatie gezondheid en veiligheid
- protocol voor medische handelingen
- protocol voor overlijden/rouwverwerking
- afwezigheidsregistratie en 'handreiking voorkomen schoolverzuim en thuiszitters'

Voor zover er protocollen op landelijk niveau beschikbaar zijn (in ieder geval de meldcode kindermishandeling en de risico inventarisaties) wordt gewerkt met deze landelijke protocollen.

Bijlagen hoofdstuk 6

Profiel adviseur passend onderwijs

Versie 12-11-13

Uitgangspunten:

Kinderen krijgen binnen het samenwerkingsverband de ondersteuning die past bij hun specifieke onderwijsbehoeften. De werkwijze die dit mogelijk moet gaan maken is het handelingsgericht en samen met de partners om de school heen (integraal) arrangeren in de school.

1. Uitgangspunten en attitude

- a. De adviseur passend onderwijs werkt als ambassadeur van het samenwerkingsverband, werkt vanuit de uitgangspunten van handelingsgericht werken en vanuit de visie van het samenwerkingsverband.
- b. De adviseur passend onderwijs is niet per se een orthopedagoog, maar maakt onderdeel uit van een team waarin tenminste enkele bevoegde orthopedagogen beschikbaar zijn.
- c. Dat betekent:
 - zo snel, regulier en passend mogelijk (regulier als het kan, speciaal als het moet)
 - oplossingsgericht werken, 'out of the box' denken en handelen (buiten de gebaande paden), van wenselijk naar haalbaar
 - effectief samenwerken met jeugdhulp indien nodig: een integrale aanpak: één kind, één gezin, één plan
 - bij het samenstellen van een arrangement zo mogelijk ook andere leerlingen laten profiteren
- d. De adviseur passend onderwijs heeft een onafhankelijke (onafhankelijk van aanbieders van hulp en ondersteuning) en objectieve rol tijdens alle fasen van de bespreking en de daaruit voortvloeiende acties

2. Gewenste kennis en ervaring

- a. Kennis van de uitgangspunten en de werkwijzen van HGW, HGD en HGA en van de implicaties hiervan op het niveau van het samenwerkingsverband, de school, de groep en de individuele leerling en zijn ouders
- b. Kennis van didactiek, (ortho)pedagogiek en systeemdenken, herkennen van variabelen, kunnen ondersteunen van het tot stand komen van een verklarend beeld, kennis van betrokkenen kunnen benutten.
- c. Goede notie van een kosten-batenanalyse met betrekking tot beschikbare voorzieningen. De adviseur PO overlegt met de betreffende functionaris(sen) van het samenwerkingsverband
- d. Bekend met:
 - het onderwijssysteem, de begeleidingsstructuur, de basisondersteuning zoals door het samenwerkingsverband omschreven, het schoolondersteuningsprofiel van de betreffende school en de mogelijkheden van de andere scholen in de buurt, waaronder ook de scholen voor speciaal (basis) onderwijs;
 - de ondersteuningsmogelijkheden van het samenwerkingsverband;
 - de werkwijzen en ondersteuningsmogelijkheden van CJG en andere externe deskundigen en instanties voor jeugdhulp (sociale kaart).

3. Vaardigheden

- a. Flexibel kunnen werken binnen de gestelde kaders.
- b. Realistisch, werken van gewenst naar haalbaar, efficiënt kunnen omgaan met beschikbare voorzieningen vanuit een kosten-baten analyse.
- c. Waken voor 'tunnelvisie', zowel bij de diagnose als bij de aanbevelingen. De discipline - overschrijdend denken (stellen van differentiaaldiagnose) en van daaruit input geven voor verklaring (inzicht) en aanbevelingen voor handelen (uitzicht).
- d. Om kunnen gaan met spanningsvolle situaties en soms heftige emoties.

4. Taken en verantwoordelijkheden

- a. Hanteren van de werkwijze handelingsgericht arrangeren.
- b. Ondersteunen van de school bij de inhoudelijke voorbereiding van een toelaatbaarheidsverklaring.
- c. Het proces in een ondersteuningsteam ondersteunen zonder het eigenaarschap van ouders en school/de leerkracht over te nemen. Bewaken dat er vanuit de vragen en behoeften van kind, ouders en leerkracht gehandeld wordt en niet vanuit aanbod van ondersteuners. Erop gericht zijn dat er nieuw perspectief ontstaat dat uitmondt in een arrangement.
- d. Verantwoording afleggen over de manier waarop de rol als onderwijsspecialist op de scholen wordt ingevuld, zowel inhoudelijk als qua tijd.
- e. Gevraagde gegevens aanleveren aan het samenwerkingsverband in het kader van de financiële/bedrijfsmatige monitoring en de inhoudelijke evaluatie.
- f. De adviseur heeft een rol in de samenwerking in de kring.

Toelichting

In de werkgroep ondersteuningstoewijzing is uitvoerig gesproken over de rol, taak en functie van de orthopedagoog. Daarbij is veelvuldig aan de orde gekomen wie deze rol zou moeten gaan vervullen. De wet vraagt daarbij nadrukkelijk om een *kwalificatie*, als we de onderwijsspecialist tevens willen inzetten als opsteller van het deskundigenadvies voorafgaand aan een verwijzing naar het gespecialiseerd onderwijs. Echter, een groot deel van de arrangeertrajecten zal niet leiden tot een verwijzing, maar eerder tot toekenning van een arrangement. Het is in dat geval niet verplicht dit arrangeren te laten begeleiden/goedkeuren door een bevoegde orthopedagoog.

Geconstateerd kan worden dat bevoegde orthopedagogen zowel schaars als kostbaar zijn, terwijl er in de huidige samenwerkingsverbanden personeel aanwezig is dat over kwaliteiten en competenties beschikt die we vragen van een onderwijsspecialist, zonder dat zij daarbij de *kwalificatie* orthopedagoog hebben. De onderwijsspecialisten die voor en vanuit het samenwerkingsverband zullen gaan werken, zullen als gevolg van bovenstaande in eerste instantie werken vanuit een team waarin in ieder geval enkele *gekwalficeerde* orthopedagogen zitten voor het deskundigenadvies.

Functiebeschrijving directeur samenwerkingsverband

Context

De werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van de Vereniging passend primair onderwijs regio Leiden. Dit samenwerkingsverband verantwoordelijk voor een dekkend netwerk voor onderwijsondersteuning binnen en tussen scholen voor alle leerlingen van regulier en speciaal basisonderwijs en voor alle leerlingen van het speciaal onderwijs van cluster 3 en 4 die in de regio wonen, en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en dat leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen. De vereniging kent een bestuur en een directeur met door het bestuur (overeenkomstig de statuten en het managementstatuut) gemandateerde bevoegdheden.

Het voorbereiden en vormgeven van een ondersteuningsplan, het in opdracht van het bestuur en in overleg met de betrokken onderwijsinstellingen en ondersteuningsvoorzieningen in het samenwerkingsverband sturen op de uitvoering van het ondersteuningsplan en het volgen van de bijbehorende totstandkomingsprocedure (waaronder overleg met de ondersteuningsplanraad en de gemeenten), is te beschouwen als het hoofddoel van de verdere functie- en taakinhoud van de directeur. Tevens is de directeur belast met het verwerkelijken van de doelstellingen en wettelijke taken van de vereniging, zoals weergegeven in de statuten.

De directeur geeft daartoe leiding aan de dagelijkse gang van zaken binnen het samenwerkingsverband, aan de staf van het samenwerkingsverband en is belast met de voorbereiding en uitvoering van het (strategische) beleid en de inhoudelijke activiteiten van het samenwerkingsverband en is bevoegd alle daarvoor noodzakelijke (en gemandateerde) handelingen te verrichten.

De directeur legt halfjaarlijks, binnen de grenzen van een door het bestuur vastgesteld toezichtkader, integraal en hiërarchisch verantwoording af aan het bestuur.

De directeur geeft hiërarchisch leiding aan het personeel en alle onderdelen van het samenwerkingsverband.

Resultaatgebieden

1. Levert door onderzoek en advisering aan het bestuur een bijdrage aan de (strategische) beleidsontwikkeling, kwaliteit en innovatie van de ontwikkeling van passend onderwijs binnen het samenwerkingsverband door:
 - het bijhouden en analyseren van externe en interne ontwikkelingen op het terrein van passend onderwijs (zowel binnen als buiten de regio);
 - het gevraagd en ongevraagd leveren van mondelinge en schriftelijke bijdragen aan de totstandkoming van én de besluitvorming (met een adviserende stem in de bestuursvergadering) over het strategische beleid binnen het samenwerkingsverband;
 - het voorbereiden, coördineren en voorzitten van specifieke werk-, overleg-, advies-, beleids- en stuurgroepen, enzovoort, in het kader van verdere vormgeving, innovatie en implementatie van passend onderwijs;
 - het initiëren, ontwikkelen, voorbereiden en daarna uitvoeren van het door het bestuur vastgesteld (strategisch) beleid;
 - het ontwerpen, opstellen en vormgeven van een ondersteuningsplan en het mede voeren van alle daartoe noodzakelijke overleg, conform de bijbehorende totstandkomingsprocedure (overleg ondersteuningsplanraad / gemeenten / enzovoort);
 - het voorbereiden van de besluitvorming door het bestuur met betrekking tot het verdelen en toewijzen van middelen en andere onderwijs-ondersteuningsvoorzieningen;
 - het op basis van het ondersteuningsplan opstellen van een activiteitenplan (met financiële onderbouwing);
 - het beheren van de aan het samenwerkingsverband toegekende formatie en financiële middelen en het doen van uitgaven binnen de goedgekeurde begroting en het vastgestelde beleid;
 - het ten behoeve van het bestuur in concept voorbereiden van (meerjaren) begrotingen, jaarrekeningen en jaarverslagen.
2. Levert een bijdrage aan de uitvoering en de evaluatie van passend onderwijs binnen het werkgebied van het samenwerkingsverband door:
 - het (desgewenst en desgevraagd) voeren van overleg over een mogelijk ondersteuningsprofiel met de individuele scholen binnen het samenwerkingsverband;
 - het (desgewenst en desgevraagd) voeren van overleg met (groepen van) functionarissen met speciale taken binnen (de scholen) van het samenwerkingsverband;
 - het (laten) toetsen van afspraken rondom het uit te voeren beleid en het aanspreken van scholen / besturen op hun verantwoordelijkheden en hun afwijkingen binnen hun eigen ondersteuningsprofiel en binnen het goedgekeurde ondersteuningsplan;
 - het jaarlijks (laten) evalueren, onderhouden en aanpassen van het ondersteuningsaanbod, alsmede het (in overleg met het bestuur) toewijzen van het ondersteuningsaanbod, zoals in het ondersteuningsplan benoemd;
 - het (laten) evalueren van het effect c.q. de impact van de activiteiten / het uitgevoerde beleid en het hierover tenminste rapporteren in een halfjaarlijkse voortgangsrapportage / verantwoordingsrapportage en het jaarverslag;

- het voeren van overleg met de medezeggenschapsraad van het samenwerkingsverband.
3. **Vertegenwoordigt de vereniging door:**
- het met een passend mandaat in en buiten rechte vertegenwoordigen van het bestuur van de vereniging;
 - het voortdurend initiëren en onderhouden van contacten met relevante netwerken.
4. **Geeft hiërarchisch leiding aan de staf van het samenwerkingsverband door:**
- het verdelen en (laten) opdragen, (laten) coördineren en (laten) bewaken van de werkzaamheden;
 - het zorgdragen voor een optimale personele bezetting;
 - het zorgdragen voor een adequate interne overlegstructuur;
 - het (laten) bewaken van de kwaliteit van de medewerkers en het zo nodig initiëren van (bij)scholing;
 - het voeren van functionerings- en beoordelingsgesprekken.

Kader, bevoegdheden & verantwoordelijkheden

- De directeur van het samenwerkingsverband neemt beslissingen over de te geven strategische adviezen aan het bestuur van de vereniging, het voeren van overleg met de ondersteuningsplanraad en op overeenstemming gericht overleg met de gemeenten en het voeren van overleg en onderhandelingen met alle overige stakeholders.
- Het geven van dagelijkse leiding en het coördineren van diverse uitvoerende werkzaamheden, alsmede de wijze waarop leiding wordt gegeven aan de diverse onderdelen van het samenwerkingsverband.
- De directeur van het samenwerkingsverband werkt binnen in algemene termen geformuleerde strategische beleidskaders, de financiële uitgangspunten, het toezichtkader van het bestuur, overige aanvullend gegeven nadere aanwijzingen en richtlijnen en binnen de code "good governance".
- De directeur van het samenwerkingsverband legt (onder andere door een halfjaarlijkse verantwoordingsrapportage) verantwoording af aan het bestuur van de vereniging met betrekking tot de bruikbaarheid en de kwaliteit van de (strategische) advisering en de voorbereiding en uitvoering van het beleid en de activiteiten, het ondersteuningsplan (inclusief de totstandkomingsprocedure), de effectiviteit van het overleg met de gemeenten en alle overige stakeholders, alsmede over de kwaliteit van de gegeven leiding aan de ondersteuningsvoorzieningen, de overige voorzieningen en alle bij het samenwerkingsverband in dienst zijnde personeel.
- De directeur draagt er voor zorg dat de schoolbesturen die lid zijn van de vereniging verantwoording af te leggen over het gebruik van de aan hen beschikbaar gestelde ondersteuningsmiddelen (kwantitatief en kwalitatief).

Kennis en vaardigheden

- Brede en specialistische kennis van alle aspecten binnen het vormgeven van de doelen van passend onderwijs en alle overige wetten en (gemeentelijke) regelingen in dit kader.
- Brede kennis van en inzicht in het betrokken onderwijs in het algemeen en van maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot het geografische en inhoudelijke werkgebied van het samenwerkingsverband.
- Brede kennis van en ervaring met algemene onderwijskundige ontwikkelingen.
- Kennis van ondersteuningsbehoeften en leerlingbegeleiding, met name ten aanzien van leerlingen met leerproblemen en/of sociaal-emotionele en/of gedragsproblemen en van het ter zake te voeren beleid van het samenwerkingsverband.
- Inzicht in taak, organisatie en werkwijze van de aan het samenwerkingsverband deelnemende besturen / scholen (rechtspersonen / organen).
- Kennis en vaardigheid op het gebied van managementtechnieken, personeelszorg en samenwerkingsverband gebonden financiële zaken (begrotingsvoorbereiding, voorbereiden jaarrekening, budgetbewaking, enzovoort) en de administratieve organisatie van het samenwerkingsverband.
- Vaardigheid in het bemiddelen en onderhandelen bij belangentegenstellingen en het behartigen van de belangen van het samenwerkingsverband daarbij.
- Vaardigheid in het ontwikkelen, verwerven van draagvlak en (laten) implementeren van nieuw beleid en van nieuwe uitvoeringsmaatregelen (ten aanzien van bijvoorbeeld ondersteuningsplan / totstandkomingsprocedure / ondersteuningsbudget / afspraken over basisondersteuning / de ondersteuningsprofielen van de scholen / enzovoort).
- Vaardigheid in het analyseren van problemen en het zoeken naar passende en innovatieve oplossingen.
- Vaardigheid in het opbouwen, onderhouden en uitbouwen van een voor het samenwerkingsverband relevant (strategisch) netwerk.

Contacten

- Met het bestuur van het samenwerkingsverband over het te ontwikkelen nieuwe (strategische) beleid, het gevoerde beleid en over voorstellen tot oplossingen bij knelpunten in het beleid om informatie uit te wisselen, adviezen te geven en om draagvlak te verwerven.
- Met alle relevante stakeholders uit het werkingsgebied van het samenwerkingsverband (waaronder in dezen ook begrepen de ondersteuningsplanraad) over de vormgeving, ontwikkeling en uitvoering van de

totstandkomingsprocedure en het ondersteuningsplan zelf, om informatie uit te wisselen, adviezen te geven, tot afstemming te komen en waar nodig draagvlak te verwerven.

- Met personeelsleden over de uitvoering van hun werkzaamheden, om informatie uit te wisselen, tot afstemming te komen en leiding te geven.
- Met interne en externe overleg- en projectorganen, over ondersteuningsaangelegenheden, om informatie uit te wisselen, adviezen te geven, tot afstemming te komen en waar nodig draagvlak te verwerven.
- Met gemeenten, relevante netwerken, hulpverleningsinstanties, en dergelijke over de kaders en de betrokkenheid bij inzet en uitvoering van het beleid van het samenwerkingsverband, om informatie uit te wisselen, adviezen te geven, tot afstemming te komen en waar nodig draagvlak te verwerven.
- Met de medezeggenschapsraad van het samenwerkingsverband om informatie uit te wisselen, eventueel tot afstemming te komen en/of te onderhandelen en waar nodig draagvlak te verwerven.
- Met de accountant over onderzoeken, om informatie uit te wisselen.

Privacyreglement

Vereniging samenwerkingsverband passend primair onderwijs regio Leiden (28-01)

Paragraaf 1: Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsbepaling

In dit reglement wordt in aansluiting bij en in aanvulling op de wet (Staatsblad 2000, 302) verstaan onder:

de wet:	de Wet bescherming persoonsgegevens;
het reglement:	dit reglement, inclusief bijlagen;
leerlingengegevens:	elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare leerling van een der scholen aangesloten bij de leden van de vereniging;
verwerking van leerlingengegevens:	elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, als mede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens;
bestand:	elk gestructureerd geheel van leerlingengegevens, ongeacht of dit geheel van gegevens gecentraliseerd of verspreid is op een functioneel of geografisch bepaalde wijze, dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is en betrekking heeft op verschillende personen;
verantwoordelijke: bewerker:	Vereniging samenwerkingsverband passend primair onderwijs regio Leiden; degene die ten behoeve van de verantwoordelijke gegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen;
personeel:	personen in dienst van of werkzaam ten behoeve van de verantwoordelijke, dan wel personen in dienst van bij de vereniging aangesloten leden;
betrokkene: beheerder:	de ouder of voogd van de leerling op wie een gegeven betrekking heeft; degene die onder verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke is belast met de dagelijkse zorg voor de verwerking van leerlingengegevens, voor de juistheid van de ingevoerde gegevens, als mede voor het bewaren, verwijderen en verstrekken van gegevens;
gebruiker:	degene die onder verantwoordelijkheid van de beheerder bevoegd is leerlingengegevens in te voeren, te wijzigen en/of te verwijderen, dan wel van enigerlei uitvoer van de verwerking kennis te nemen;
technische werkzaamheden:	werkzaamheden die verband houden met onderhoud en reparatie van apparatuur en programmatuur;
verstrekken van leerlingengegevens: bijzondere persoonsgegevens:	het bekend maken of ter beschikking stellen van gegevens; persoonsgegevens als bedoeld in artikel 16 van de wet.

Artikel 2: Reikwijdte

Dit reglement is van toepassing op alle geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van leerlingengegevens van leerlingen van scholen aangesloten bij de leden van het samenwerkingsverband, als mede op de daaraan ten grondslag liggende documenten die in een bestand zijn opgenomen.

Dit reglement is voorts van toepassing op de niet geautomatiseerde verwerking van leerlingengegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

De afzonderlijke verwerkingen dan wel samenhangende verwerkingen zijn in de bijlagen beschreven. Deze bijlagen maken deel uit van dit reglement.

Artikel 3: Beheer van de leerlingengegevens

Per afzonderlijke verwerking of samenhangende verwerkingen is in de bijlagen aangegeven wie de verantwoordelijke is, wie de beheerder en - indien van toepassing - wie de bewerker.

Paragraaf 2: Doelbinding

Artikel 4: Doelstellingen van de verwerking

Per afzonderlijke verwerking of samenhangende verwerkingen zijn in de bijlagen de doelen dan wel de samenhangende doelen geformuleerd.

Artikel 5: Rechtmatige grondslag van de verwerking

De rechtmatige grondslag voor de verwerkingen is gelegen in a) de uitvoering van de arbeidsovereenkomst waarbij de betrokkene partij is, b) het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke, c) een wettelijke verplichting van de verantwoordelijke, d) een vitaal belang van de betrokkene, dan wel - uitsluitend indien a), b), c) of d) niet van toepassing is - e) de ondubbelzinnige toestemming die de betrokkene heeft verleend.

Artikel 6: Soorten van opgenomen persoonsgegevens en de wijze van verkrijging

1. Per afzonderlijke verwerking of samenhangende verwerkingen is in de bijlagen aangegeven welke soorten van leerlingengegevens ten hoogste worden verwerkt en op welke wijze deze gegevens worden verkregen.
2. Leerlingengegevens worden zoveel mogelijk verzameld bij de betrokkene zelf.
3. Leerlingengegevens worden niet verzameld bij derden zonder de ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene.
4. Leerlingengegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt.
5. Leerlingengegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de in de bijlagen genoemde doeleinden, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.
6. Bijzondere gegevens worden verwerkt met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 16 tot en met 23 van de wet.
7. De beheerder treft de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de gegevens.

Artikel 7: Verwijdering van opgenomen leerlingengegevens

1. Leerlingengegevens die niet langer voor het doel noodzakelijk zijn worden zo spoedig mogelijk verwijderd.
2. Na het verlaten van de school worden de gegevens nog maximaal twee jaar bewaard, tenzij deze gegevens in verband met wettelijke verplichtingen met betrekking tot gezondheidsgegevens langer bewaard moeten blijven.
3. Verwijdering impliceert vernietiging of een zodanige bewerking dat het niet meer mogelijk is de leerling te identificeren.

Paragraaf 3: Rechtstreekse toegang tot en verstrekking van leerlingengegevens

Artikel 8: Rechtstreekse toegang tot leerlingengegevens

1. Uitsluitend de beheerder en de door de beheerder aangewezen gebruikers hebben, met het oog op de dagelijkse zorg voor het goed functioneren van de verwerking, rechtstreekse toegang tot leerlingengegevens.
2. De personen, bedoeld in het eerste lid, voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift een geheimhoudingsplicht geldt, zijn verplicht tot geheimhouding van de leerlingengegevens, waarvan zij kennis nemen, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hen tot mededeling verplicht of uit hun taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

Artikel 9: Technische werkzaamheden

Personen die belast zijn met de uitvoering van technische werkzaamheden zijn gehouden tot geheimhouding van alle persoonsgegevens waarvan zij kennis hebben kunnen nemen.

Artikel 10: Verstrekking van persoonsgegevens

1. Per afzonderlijke verwerking of samenhangende verwerkingen is in de bijlagen aangegeven aan welke personen binnen en buiten de organisatie welke leerlingengegevens kunnen worden verstrekt, gelet op het doel en de grondslag van de verwerking.
2. De verantwoordelijke informeert derden, die op vastgestelde wijze bepaalde leerlingengegevens verwerken, over de daaraan gestelde voorwaarden en beperkingen. De verantwoordelijke is aansprakelijk voor schade die de betrokkene lijdt door onrechtmatig gebruik door derden van door de verantwoordelijke rechtmatig aan die derden verstrekte leerlingengegevens, tenzij de schade niet aan de verantwoordelijke kan worden toegerekend.

Artikel 11: Verdere verwerking van leerlingengegevens

1. De te verwerken leerlingengegevens worden slechts verder verwerkt op een wijze die niet onverenigbaar is met het doel waarvoor ze zijn verkregen. Daarbij wordt tenminste rekening gehouden met de verwantschap van de doelen, de aard van de gegevens, de gevolgen van de verdere verwerking voor de betrokkene, de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en de waarborgen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
2. Leerlingengegevens mogen verder worden verwerkt wanneer dat noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is of geschiedt met de ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene.

Paragraaf 4: Plichten van verantwoordelijke, beheerder en bewerker

Artikel 12: Beveiliging

1. De verantwoordelijke stelt in een beveiligingsplan richtlijnen op voor de technische en organisatorische beveiliging van de verwerking van persoonsgegevens en legt dit plan ter instemming voor aan de ondernemingsraad.
2. De verantwoordelijke doet het vastgestelde beveiligingsplan toekomen aan de beheerder. De beheerder verwerkt overeenkomstig de richtlijnen van dit plan
3. Indien gebruik wordt gemaakt van de diensten van een bewerker, legt de verantwoordelijke de wederzijdse verplichtingen met betrekking tot de omgang met persoonsgegevens schriftelijk in een overeenkomst met die bewerker vast. De bewerker verwerkt overeenkomstig diens overeengekomen verplichtingen

Artikel 13: Informatieplicht

1. Indien de verantwoordelijke leerlingengegevens verkrijgt bij de betrokkene zelf, deelt hij de betrokkene vóór het moment van verkrijging zijn identiteit mee alsmede het doel van de verwerking waarvoor de gegevens zijn bestemd, tenzij de betrokkene hiervan reeds op de hoogte is
2. Indien de verantwoordelijke leerlingengegevens verkrijgt van een derde of door observatie van de betrokkene, deelt de verantwoordelijke de betrokkene op het moment van vastlegging zijn identiteit mee alsmede het doel van de verwerking waarvoor de gegevens zijn bestemd.
3. De verantwoordelijke verstrekt de in de leden 1 en 2 bedoelde informatie op een zodanige wijze dat de betrokkene er daadwerkelijk de beschikking over krijgt.

Paragraaf 5: Rechten van de betrokkene

Artikel 14: Algemeen

1. Iedere betrokkene heeft recht op informatie, inzage en correctie (verbetering, aanvulling, verwijdering en/of afscherming) alsmede recht van verzet, zoals geformuleerd in de volgende artikelen van deze paragraaf.
2. Aan het uitoefenen van die rechten zijn voor de betrokkene geen kosten verbonden.
3. Betrokkenen kunnen zich bij het uitoefenen van die rechten laten bijstaan.
4. De beheerder wijst betrokkenen op de mogelijkheden van rechtsbescherming en toezicht en op de rol daarin van het College bescherming persoonsgegevens

Artikel 15: Recht op informatie

De verantwoordelijke informeert betrokkene op diens verzoek tijdig en volledig over de doelen waarvoor en de manieren waarop leerlingengegevens van hem worden verwerkt, over de regels die daarvoor gelden, over de rechten die betrokkene ten aanzien daarvan heeft en hoe hij die kan uitoefenen. Daarbij wordt betrokkene ook geïnformeerd over de plaats waar de documenten, waarin bedoelde regels zijn opgenomen, kunnen worden ingezien dan wel opgevraagd.

Artikel 16: Recht op correctie: verbetering, aanvulling, verwijdering en/of afscherming

1. Op schriftelijk verzoek van een betrokkene gaat de beheerder over tot verbetering, aanvulling, verwijdering en/of afscherming van de met betrekking tot de verzoeker verwerkte leerlingengegevens, indien en voor zover deze gegevens feitelijk onjuist, voor het doel van de verwerking onvolledig, niet ter zake dienend of bovenmatig zijn, dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Het verzoek behelst de aan te brengen wijzigingen.
2. De beheerder deelt de verzoeker zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het verzoek, schriftelijk mee of hij daaraan voldoet. Indien hij daaraan niet of niet geheel wil voldoen, omkleedt hij dat met redenen.
3. De beheerder draagt er zorg voor dat een beslissing tot verbetering, aanvulling, verwijdering en/of afscherming zo spoedig mogelijk wordt uitgevoerd.
4. De beheerder informeert in geval van verbetering, aanvulling, verwijdering en/of afscherming derden daarover en verzekert zich ervan dat die derden hun bestanden dienovereenkomstig aanpassen. De beheerder deelt de verzoeker mee aan welke derden hij die informatie heeft verstrekt.

Artikel 17: Recht van verzet

1. Indien de rechtmatige grondslag voor een bepaalde verwerking is gelegen in het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke, kan de betrokkene bij de beheerder te allen tijde bezwaar aantekenen tegen die verwerking in verband met zijn bijzondere persoonlijke omstandigheden.
2. Binnen vier weken na ontvangst van het bezwaar beoordeelt de verantwoordelijke of dit verzet gerechtvaardigd is.
3. De beheerder beëindigt de verwerking terstond, indien de verantwoordelijke het verzet gerechtvaardigd acht.

Paragraaf 6: Rechtsbescherming en toezicht

Artikel 18: Klachtenprocedure

1. Elke betrokkene heeft het recht bij de verantwoordelijke een klacht in te dienen
 - a. tegen een beslissing op een verzoek als bedoeld in de artikelen 16, 17 en 18;
 - b. tegen een beslissing naar aanleiding van de aantekening van verzet als bedoeld in artikel 18; alsmede
 - c. tegen de wijze waarop de verantwoordelijke, de beheerder of de bewerker de in dit reglement opgenomen regels uitvoert.
2. De verantwoordelijke reageert zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen zes weken na ontvangst, schriftelijk en met redenen omkleed op de klacht.
3. Betrokkene kan zich bij de indiening en behandeling van zijn klacht laten bijstaan.
4. De verantwoordelijke kan het advies van het College bescherming persoonsgegevens inwinnen.
5. De verantwoordelijke kan tot het oordeel komen dat de klacht onterecht is dan wel geheel of gedeeltelijk terecht.
6. Indien de verantwoordelijke de klacht niet of slechts gedeeltelijk honoreert, kan de betrokkene een klacht indienen bij het College bescherming persoonsgegevens. De verantwoordelijke informeert de betrokkene, wiens klacht hij niet of slechts gedeeltelijk honoreert, over die mogelijkheid en over het adres van het College.
7. Indien de verantwoordelijke oordeelt dat de klacht geheel of gedeeltelijk terecht is, beslist hij om
 - a. indien de klacht zich richt tegen een beslissing als bedoeld in lid 1 onder a.): het verzoek van betrokkene alsnog geheel of gedeeltelijk te honoreren;
 - b. de klacht zich richt tegen een beslissing als bedoeld in lid 1 onder b.)het verzet van betrokkene alsnog te honoreren;
 - c. de klacht zich richt tegen de wijze van uitvoering als bedoeld in lid 1 onder c. alsnog uitvoering te geven aan de in het reglement opgenomen regels, hetgeen kan inhouden een handelen of een nalaten, waaronder begrepen een herstellen of een stoppen;
 - d. de schade die betrokkene heeft geleden, waaronder eventuele immateriële schade, te vergoeden.
8. De verantwoordelijke maakt zijn oordeel schriftelijk aan betrokkene kenbaar.
9. Indien de verantwoordelijke niet binnen zes weken na het indienen van de klacht reageert, kan betrokkene een klacht indienen bij het College bescherming persoonsgegevens.

Artikel 19: Toezicht op de naleving

Het College bescherming persoonsgegevens is op grond van de wet bevoegd toe te zien op de naleving van de in dit reglement krachtens de wet opgenomen bepalingen.

Paragraaf 7: Overige bepalingen

Artikel 20: Scholing

De verantwoordelijke draagt zorg voor een regelmatige scholing van de beheerders en de gebruikers om te verzekeren dat ze de processen van leerlingengegevensverwerking, de daarvoor geldende regels en hun eigen rol daarin begrijpen.

Artikel 21: Onvoorzien

In gevallen waarin het reglement niet voorziet beslist de verantwoordelijke.

Artikel 22: Publicatie

Dit reglement wordt voor een ieder ter inzage gelegd of digitaal beschikbaar gesteld.

Artikel 23: Wijzigingen en aanvullingen

1. Wijzigingen in doel van de verwerking en in soort van inhoud, gebruik en wijze van verkrijging van de leerlingengegevens dienen te leiden tot wijziging van dit reglement.
2. De introductie van een nieuw leerlingvolgsysteem als mede frequent voorkomende onvoorziene gevallen dienen te leiden tot aanvulling van dit reglement.

Artikel 24: Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit reglement treedt in werking op 1 augustus 2014.
2. Dit reglement kan worden aangehaald als Privacyreglement Vereniging SWV 27-07).

Bijlagen hoofdstuk 7

Handreiking voorkomen schoolverzuim en thuiszitten

Regionaal Bureau Leerlicht

In het voorjaar van 2014 wordt de definitieve versie toegevoegd.

